

# *Magyar Tudomány*



AKADÉMIAI TAGAJÁNLÁSOK

---

*2015•12*

---

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA FOLYÓIRATA. ALAPÍTÁS ÉVE: 1840  
176. ÉVFOLYAM – 2015/12. SZÁM

*Főszerkesztő:*

CSÁNYI VILMOS

*Felelős szerkesztő:*

ELEK LÁSZLÓ

*Olvasószerkesztő:*

MAJOROS KLÁRA, SELEANU MAGDALÉNA

*Lapterv, tipográfia:*

MAKOVECZ BENJAMIN

*Szerkesztőbizottság:*

BENCZE GYULA, BOZÓ LÁSZLÓ, CSÁSZÁR ÁKOS,  
HAMZA GÁBOR, LUDASSY MÁRIA, SOLYMOSSI FRIGYES,  
SPÄT ANDRÁS, SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY, VAMOS TIBOR

*A lapot készítették:*

GIMES JÚLIA, HALMOS TAMÁS, HOLLÓ VIRÁG, MATSKÁSI ISTVÁN, PERECZ LÁSZLÓ,  
SIPOS JÚLIA, SZABADOS LÁSZLÓ, F. TÓTH TIBOR, ZIMMERMANN JUDIT

*Szerkesztőség:*

1051 Budapest, Nádor utca 7. • Telefon/fax: 3179-524  
matud@helka.iif.hu • www.matud.iif.hu

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság, Postacím: 1900 Budapest.

Előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél.

Megrendelhető: e-mailen: [hirlapelofizetes@posta.hu](mailto:hirlapelofizetes@posta.hu) • telefonon: 06-80/444-444

Előfizetési díj egy évre: 11 040 Ft

Terjeszti a Magyar Posta és alternatív terjesztők

Kapható az ország igényes könyvesboltjaiban

Nyomdai munkák: Inferno Reklám Kft.

Felelős vezető: Farkas Dóra

Megjelent: 11,4 (A/5) ív terjedelemben

HU ISSN 0025 0325

---

# A 2016-OS TAGVÁLASZTÁS RENDES-, LEVELEZŐ- ÉS KÜLSŐTAG-JELÖLTJEI TUDOMÁNYOS OSZTÁLYONKÉNT

## NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

### RENDES TAGGÁ

1. Dávidházi Péter
2. S. Varga Pál
3. Tolcsvai Nagy Gábor

### LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Borsos Balázs
2. Dobos István
3. Gósy Mária
4. Kecskeméti Gábor
5. Kenesei István
6. Kontra Miklós
7. Salvi, Giampaolo
8. Szajbély Mihály
9. Szovák Kornél
10. Tallián Tibor

### KÜLSŐ TAGGÁ

1. Nagy, Gregory

### TISZTELETI TAGGÁ

1. Taruskin, Richard

## FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

### RENDES TAGGÁ

1. Csépe Valéria
2. Gyáni Gábor
3. Kelemen János
4. Solymosi László
5. Zsoldos Attila

### LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Bacsó Béla
2. Benkő Elek
3. Fodor Pál
4. Kövér György
5. Radnóti Sándor

### KÜLSŐ TAGGÁ

1. Adriányi Gábor
2. Fonagy Péter
3. Mészáros András
4. Sipos Gábor

### KÜLSŐ TAGGÁ

1. Daim, Falko
2. Kozminski, Maciej

**MATEMATIKAI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Bárány Imre
2. Komjáth Péter
3. Pethő Attila
4. Szűcs András

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Frank András
2. Győri Ervin
3. Némethi András
4. Pach János
5. Páles Zsolt
6. Stipsicz András
7. Tardos Gábor
8. Tóth Bálint

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Boros Endre
2. Erdős László
3. Kassay Gábor
4. Komornik Vilmos
5. Ozsváth Péter

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Kalai, Gil

**AGRÁR-  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Mézes Miklós
2. Neményi Miklós
3. Tóth Miklós

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Cseh Sándor
2. Faragó Sándor
3. Harrach Balázs
4. Kiss Levente
5. Marton L. Csaba
6. Michéli Erika
7. Palkovics László
8. Pauk János
9. Popp József
10. Rajkai Kálmán László
11. Szendrő Zsolt
12. Tóth Magdolna

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Francke, Wittko
2. Logrieco, Antonio F.

**ORVOSI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Balla György
2. Hunyady László
3. Schaff Zsuzsa

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Bagdy György
2. Csiba László
3. Kemény Lajos
4. Komoly Sámuel
5. Poór Gyula
6. Tímár József

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Hajnóczky György

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Kanjuh, Vladimir I.
2. Seri István

**MŰSZAKI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Bársony István
2. Monostori László

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Bagi Katalin
2. Dunai László
3. Ferkai András
4. Friedler Ferenc
5. Gáspár Péter
6. Hangos Katalin
7. Harsányi Gábor
8. Imre Sándor
9. Jármái Károly
10. Kaptay György
11. Károlyi György Zoltán
12. Kollár István
13. Szirányi Tamás
14. Szirmay-Kalos László
15. Vajda István
16. Vajk István

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Bitay Enikő
2. Hanzó Lajos

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. van den Hof, Paul

**KÉMIAI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Hudecz Ferenc
2. Perczel András

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Császár Attila
2. Felinger Attila
3. Hernádi Klára
4. Hohmann Judit
5. Inzelt György
6. Karger-Kocsis József
7. Keglevich György
8. Keserű György Miklós
9. Kiss Tamás
10. Kollár László
11. Nyulászi László
12. Szalay Péter
13. ifj. Szántay Csaba
14. Tóth Gábor

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Ángyán János
2. Tóth István

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Tietze, Lutz F.

**BIOLÓGIAI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Kondorosi Éva
2. Nagy Ferenc
3. Podani János

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Acsády László
2. Báldi András
3. Barta Zoltán
4. Buzás Edit Irén
5. Haracska Lajos
6. Izsvák Zsuzsanna
7. Kellermayer Miklós
8. Miklósi Ádám
9. Padisák Judit
10. Rózsa Lajos
11. Simon István
12. Szöllősi János
13. Tompa Péter
14. Váradi András
15. Vértessy G. Beáta
16. Virág László

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Albert Réka
2. Nagy András
3. Soltész Iván

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Mucina, Ladislav

**GAZDASÁG- ÉS  
JOGTUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Chikán Attila
2. Vörös Imre

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Fertő Imre
2. Halmai Péter
3. Kiss György
4. Köllő János
5. Mezey Barna
6. Nagy Endre
7. Rudas Tamás
8. Sikos Tomay Tamás
9. Telcs András

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Péli Gábor

**FÖLDTUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Demény Attila
2. Kocsis Károly
3. Pósfai Mihály

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Gelencsér András
2. Haas János
3. Hably Lilla
4. Harangi Szabolcs
5. Kovács Zoltán
6. M. Tóth Tivadar
7. Magyar Imre
8. Szűcs Péter
9. Völgyesi Lajos

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Mojzsis, Stephen J.
2. Tóth József

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Cloetingh, Sierd

**FIZIKAI  
TUDOMÁNYOK  
OSZTÁLYA**

**RENDES TAGGÁ**

1. Kamarás Katalin
2. Lévai Péter

**LEVELEZŐ TAGGÁ**

1. Csabai István
2. Dér András
3. Derényi Imre
4. Forgács Péter
5. Fülöp Zsolt
6. Gránásy László
7. Hebling János
8. Iglói Ferenc
9. Katz Sándor
10. Pécz Béla
11. Simon Ferenc
12. Zaránd Gergely Attila

**KÜLSŐ TAGGÁ**

1. Gombosi Tamás
2. Juhász Tibor
3. Porkoláb Miklós

**TISZTELETI TAGGÁ**

1. Scully, Marlan O.

# *Ajánlások*

# NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Dávidházi Péter

Tatán született 1948-ban. Az MTA levelező tagja, az MTA Irodalomtudományi Intézet kutatóprofesszora, az ELTE Anglisztikai Tanszékének professzora, irodalomtörténész, szűkebb szakterülete: kultusztörténet, kritikátörténet, tudománytörténet.

Levelező taggá választása óta új témája (melynek köréből számos tanulmányt publikált): bibliai hagyományok újabb irodalmunkban. Sajtó alá rendezi Arany hun trilógiáját a kritikai kiadás keretében. 2010-től az MTA Irodalomtudományi Bizottságának elnöke, 2013-tól az I. Osztály alelnöke, számos hazai és külföldi testület és szerkesztőség tagja. Szaktanulmányai, cikkei mellett nagy jelentőségűek kötetszerkesztései: *Párbeszédben Ruttkay Kálmánnal* (2014); *New Publication Cultures in the Humanities: Exploring the Paradigm Shift*. Ed. Péter Dávidházi, Amsterdam University Press, 2014. OTKA projektet szervez és irányít (Gyáni Gáborral): *Tudomány és művészet a nemzetépítés szolgálatában*.

Ajánlók: *Bitskey István, Imre László, Kulcsár Szabó Ernő*

### ☞ S. Varga Pál

Debrecenben született 1955-ben. Az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének egyetemi tanára, szűkebb szakterülete a 19. századi magyar irodalomtörténet.

A levelező tagság elnyerése óta új témákkal és fogalmakkal bővült kutatási területe: akkulturációs stratégiák, nemzeti emlékezethely, vallásbölcselet. *Az újrászótt háló* című kötete például a kulturális mintázatok hálózatát rendszerezi. Egy német nyelven megjelent irodalomtörténeti munkához írt fejezetei a 19. század új fejlődésrajzát adják. Akadémikusként nemcsak az MTA Doktori Tanácsának, az Osztrák–Magyar Vegyesbizottságnak és a Lendület program zsűrijének tagja, hanem osztályüléseken és más fórumokon aktív és nívós véleményformálónak bizonyul, akár a tudománymetriai értékelés, akár az új doktori követelményrendszer, akár más nehéz kérdés kerül szóba.

Ajánlók: *Imre László, Ritoók Zsigmond, Szegedy-Maszáék Mihály*



☞ **Tolcsvai Nagy Gábor**

Budapesten született 1953-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE egyetemi tanára. Fő szakterülete a funkcionális kognitív nyelvészet.

Levelező taggá választása óta 53 közleménye jelent meg. A magyar nyelvtudományban nevéhez kötődik a kognitív nyelvészeti kutatások legtöbb jelentős eredménye. Kiemelkedő *A kognitív szemantika* (2011) c. kötete, mert megjelenésével immár a kognitív szemantika is kellő színvonalon képviselve van nálunk. *Bevezetés a kognitív nyelvészetbe* (2013) c. munkája a kognitív nyelvészet elméletéről s ezen elméletnek a nyelvleírásban való alkalmazási lehetőségeiről nyújt kézikönyv jellegű informatív összefoglalást. Munkássága a nyelvtudomány több ágára is kiterjed.

Ajánlók: *Kiss Jenő, Kósa László, Kulcsár Szabó Ernő*

## Levelező tagságra ajánlja

☞ **Borsos Balázs**

Budapesten született 1961-ben. Az MTA doktora (2010), tudományos tanácsadó, MTA BTK Néprajztudományi Intézet, Budapest. Szűkebb szakterülete: etnográfia (etnokartográfia, néprajzi informatika), ökológiai antropológia, afrikánisztika.

Tárgyukat és módszerüket tekintve is jelentős monográfiák szerzője, gyűjteményes kötetek szerkesztője. Dolgozatainak jelentős hányadát nívós hazai és külföldi szaklapok közölték. Az európai etnológiában úttörő módon, számítógépes programmal megvalósított klaszteranalízis nyomán rajzolta meg a magyar népi kultúra térbeli tagolódását, jelölte ki a műveltségi javak és a tájnyelvi elemek földrajzi elterjedése alapján körvonalázódó régiók határait (*A magyar népi kultúra regionális struktúrája I-II*. Budapest, 2011). Ezért a munkájáért részesült 2014-ben Akadémiai Díjban. Egyetemi oktatómunkát 1986 óta rendszeresen végez, többségében az ELTE BTK Néprajzi Intézetében, mind a graduális, mind a posztgraduális képzésben. Az ökológiai antropológia elméletét és módszertanát mutatja be *Elefánt a hidon* című kötete (L'Harmattan, 2004), melynek lényegét rendszeresen előadja az ELTE *Európai Etnológia* néven működő doktori programjában. Jeles tanítványai révén alakul már iskolateremtő hatása.

Felelőz szakmai közéleti tisztségek egész sorát látja el (közgyűlési doktor képviselő, a Néprajztudományi Bizottság elnöke, az AKT tagja, az MTA Jelölőbizottság tagja), nemzetközi kapcsolatrendszere kiváló (az IUAES nemzeti bizottságának titkára, a hazai Humboldt Egyesület Etikai Bizottságának tagja, korábban a Man and Biosphere nemzeti bizottságának tagja). Maradandó eredményeket felmutató kutató, a szakterület kiemelkedő személyisége, akinek teljesítménye nemzetközi mércével mérve is kiemelkedő.

Ajánlók: *Kósa László, Paládi-Kovács Attila, Vásáry István*

☞ **Dobos István**

Székesfehérváron született 1957-ben. Az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a 20. századi magyar irodalomtörténet.

Irodalomtörténeti eredményei kezdeményező erejűek elsősorban a műfaj történet, a novellatörténet, az önéletírás területén: *Alaktan és értelmezéstörténet* (1995); *Az én színrevitele (Önéletírás a 20. századi magyar irodalomban)* (2005). Elméleti köteteivel (*Beszédhelyzetben*, 1993; *Az irodalomértés formái*, 2002) részt vállalt a magyar irodalomtudomány szemléletváltásának formálásában. Tevékenysége hatékonyan szolgálta a magyar irodalom külföldi hozzáférhetőségét: magyar irodalomtudományi terminológiai szójegyzéket tett közzé Finnországban, az USA-ban pedig szerkesztője a kelet-európai irodalmakat bemutató angol nyelvű kézikönyvnek. 2012-től egyik irányítója a Kosztolányi kritikai kiadásnak. Tudomány- és oktatáspolitikai munkája sokrétű: a 80-as, 90-es évek tudományos szemléletváltásának elterjesztése, tanítványok nevelése terén igen eredményes volt. Tanított Ausztriában és Finnországban, tagja az MTA Irodalomtudományi Bizottságának, elnöke a Bolyai János Kutatói Ösztöndíj Nyelvi-Irodalmi Szakbizottságának, a debreceni Irodalmi Intézet évkönyvének, a *Studia Litteraria*-nak felelős szerkesztője stb. Magas szintű oktatói tevékenysége mellett oktatói segédanyagok kiadása is fűződik a nevéhez, több ízben szervezte meg a Nemzetközi Magyarstudományi PhD konferenciát. Levelező taggá választását indokolja kiterjedt tudományos munkássága (8 önálló kötet, ebből 2 hálózati, 11 kötet szerkesztése, 81 tanulmány, ebből 15 idegen nyelven) és nemzetközi szerepvállalása.

Ajánlók: *Imre László, Somfai László, Szegedy-Maszák Mihály*

☞ **Gósy Mária**

Bonyhádon született 1952-ben. 1993 óta a nyelvtudomány doktora. Az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos tanácsadója és az ELTE BTK egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fonetika és a beszéd tudomány.

Fő kutatási területei: az általános és magyar fonetika, a pszicholingvisztika, a beszédprodukción és a beszédpercepción, az anyanyelv-elsajátítás és a beszédpatológia egyes területei. Fontosabb eredményei: a fonetika hazai megújításának – a 20. század utolsó harmadában bekövetkezett technológiai változások kínálta lehetőségekkel élve – Gósy Mária a vezető alakja, akit kutatói tevékenysége a beszéd tudomány művelésében nemzetközi szintre emelt. Eredményei megmutatkoznak a nyelvészet bizonyos más területei (pragmatika, szociolingvisztika, fonológia, beszédtechnológia, nyelvtörténet) szemléletének alakulásához nyújtott hozzájárulásukban, valamint bizonyos beszédterápiás alkalmazásokban is. Hazai és külföldi publikációs aktivitása, hivatkozási indexe, nemkülönben tudományos közéleti szerepvállalása egyaránt kiemelkedő.

Ajánlók: *Honti László, Kiss Jenő, Nyomárkay István*

### ☞ Kecskeméti Gábor

Szolnokon született 1965-ben. 2008 óta az MTA doktora. Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének igazgatója, a Miskolci Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a régi magyar irodalom története.

Tarnai Andor tanítványaként fordult érdeklődése a 16–18. század irodalomtörténete felé. A régiség retorikai megalkotottságának feltárására történeti kommunikációelméleti keretet dolgozott ki, amely lehetőséget ad az irodalmi szövegek és a filozófiai-teológiai eszmék együttes tanulmányozására és az irodalomról való egykorú gondolkodás árnyalt leírására. Műfajttörténeti monográfiája (1998) nyomán az általa javasolt szemlélet és módszertan széles körben meghonosodott, következtetéseit a 19–20. századi irodalom elemzéseire is kiterjesztették. A 16–17. sz. fordulójának retorikaelméleti hagyományát korszakmonográfiában (2007) illesztette kritikátörténeti kutatásokba. Újabban a kora újkori filológiai elméletet tanulmányozza. Műveit beható tárgyismeret és széles látókörű távlatosság, a nemzetközi irodalomban való naprakészség és szemléleti eredetiség jellemzi. Értékeket szintetizálni képes tudományszervező, a szakmai közélet aktív szereplője. Az MTA Textológiai Munkabizottsága a kritikai kiadásokra vonatkozó alapelveinek egyik kidolgozója. Számos tudományos és felsőoktatási bizottság vezetője vagy tagja, sorozat- és folyóirat-szerkesztő (*Irodalomtörténeti Közlemények*), konferenciaszervező, európai kutatási programok résztvevője. A Miskolci Egyetemen – hazánkban elsőként – filológiai-textológiai posztgraduális képzőhelyet alakított ki. A középnemzedék szakmailag kiemelkedő, felelős, sokoldalúan tájékozott tagja, akinél a magas minőségigényhez mindig kollegiális gondolkodás társul.

Ajánlók: *Bitskey István, Imre László, Kulcsár Szabó Ernő, Tolcsuai Nagy Gábor, Vizkelety András*

### ☞ Kenesei István

Budapesten született 1947-ben. Az MTA doktora, az MTA Nyelvtudományi Intézet tudományos tanácsadója, majd igazgatója. Szakterülete: elméleti nyelvészet, szűkebb szakterülete a mondattan.

Kenesei István az elméleti nyelvészet és azon belül elsősorban a mondattan nemzetközi hírű művelője. A magyar mondattan számos területén alkotott maradandót (kidolgozta az alárendelés szintaxisát, tisztázta a szófajok kérdését, egzakt kritériumok alapján megállapította a magyar segédigék osztályát, meghatározta a fókusz szemantikáját, kidolgozta a prozódiai egységek és a szintaxis összefüggéseinek részleteit). Szerkesztője és szerzője az *Approaches to Hungarian* c. sorozatnak, amely a magyar nyelvre vonatkozó elméleti kutatások legrangosabb publikációja. Szerkesztője az *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* c. folyóiratnak. Idegen nyelvű tanulmányai kiemelkedő nemzetközi folyóiratokban, gyűjteményes kötetekben láttak napvilágot. Publikációinak száma 136, ezekre az ismert hivatkozások száma több mint 1000, h-indexe 16. A mondattanon kívül foglalkozott fonológiával, morfológiával, alkalmazott nyelvtudománnyal és nyelvpolitikával.

kai kérdésekkel is. Kiemelkedő a tudományszervezői tevékenysége, számos fontos hazai és nemzetközi szervezet tagja. Kiváló oktató: nemcsak alapító vezetője az SZTE Nyelvtudományi Doktori Iskolájának, hanem elindította a nyelvészeti doktorátusra készülő hallgatók legfontosabb fórumát, a Nyelvészeti Doktoranduszok Országos Konferenciáját is, és sorozatszerkesztője az ebből született *LingDoc*-nak. Vendégprofesszorként többek között tanított az USA-ban, a Velencei és az Utrechti Egyetemen.

Ajánlók: *É. Kiss Katalin, Honti László, Kiefer Ferenc, Róna-Tás András*

### ☞ Kontra Miklós

Budapesten született 1950-ben. 2006 óta az MTA doktora. Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének professzora. Szakterülete a nyelvtudomány, szociolingvisztika.

Kontra Miklós a Labov-féle variációs szociolingvisztika magyar nyelvtudományban való meghonosításának és művelésének kiemelkedő, nemzetközileg ismert és elismert alakja. A magyar élőnyelvi kutatások szociolingvisztikai szemléletű megszervezésében, munkatársak kinevelésében oroszlánrészt vállalt, megalapozva az első folyamatosan működő, a magyar nyelvterület egészére kiterjedt szociolingvisztikai kutatásokat. Munkássága révén megkezdődtek és kiemelkedő eredményeket hoztak a magyar nyelv empirikus, élőnyelvi vizsgálatai, egyúttal termékeny elméleti és módszertani újítást eredményezve a magyar nyelv tudományos leírásában. Három nagy szociolingvisztikai kutatás vezetése, ill. a vezetésben való részvétel kötődik nevéhez: A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén, a Magyar nemzeti szociolingvisztikai vizsgálat és a Budapesti szociolingvisztikai interjú. A szerkesztésében és társszerzőségében megjelent *Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon* (2003), ill. a tőle jegyzett *Hasznos nyelvészet* (2011) című kötetek fontos kutatási eredményekkel szolgálnak – nem csak nyelvtudományi szempontból. Kutatásainak része a nyelvi jogok és a nyelvpolitika, a kisebbségek, a nyelv és oktatás témaköre. Iskolateremtő személyiség. Kiterjedt nemzetközi szakmai kapcsolatokkal rendelkezik, számos nemzetközi kutatás résztvevője, nemzetközi folyóirat szerkesztőségi tagja. Kutatási eredményei jelentős nemzetközi fórumokon jelennek meg, mérhető hatást kelte.

Ajánlók: *Kiss Jenő, Kulcsár Szabó Ernő, Tölcsvai Nagy Gábor*

### ☞ Salvi, Giampaolo

Locarnóban (Svájc) született 1954-ben. 2001 óta az MTA doktora. AZ ELTE BTK Olasz Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete az olasz leíró és elméleti nyelvtan, az újlatin nyelvek történeti vizsgálata.

Az olasz nyelvre vonatkozó kutatásait a L. Renzivel és A. Cardinalettil szerkesztett háromkötetes olasz leíró nyelvtanban tette közzé (*Grande Grammatica Italiana di Consultazione*, Bologna, 2001). Olasz leíró nyelvtana (*Nuova grammatica italiana*, Bologna, 2004, társszerző) a legjobb leíró nyelvtanok közé tartozik. Az olasz nyelvjárásokról

többek között az Oxford University Press-nél megjelent *The Syntax of Italian Dialects* (2003) írt. Figyelemre méltó eredményeket ért el a vulgáris latin, az ófrancia, a galego-portugál és a középkori olasz mondattan kutatásában. Renzivel együtt írt nyelvtörténeti összefoglaló munkája 2010-ben jelent meg (*Grammatica dell'italiano antico*, Bologna). Kisebbségi közleményeinek többsége neves nemzetközi kiadványokban jelent meg. Salvi a nyolcvanas évek elejétől van jelen a nemzetközi nyelvészeti életben. A nemzetközi romanisztikai és történeti nyelvészeti kongresszusok aktív résztvevője. Munkáira az ismert hazai hivatkozások száma kb. 50, a külföldieké kb. 475/735. Giampaolo Salvi megválasztásával a Magyar Tudományos Akadémia egy nemzetközi híró romanistával gazdagodna.

Ajánlók: *É. Kiss Katalin, Kiefer Ferenc, Ritoók Zsigmond*

### ☞ Szajbély Mihály

Budapesten született 1952-ben. 2004 óta az MTA doktora. Irodalomtörténész, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának professzora, dékánja, Magyar Nyelvi és Irodalmi Intézetének vezetője. Szűkebb szakterülete a magyar irodalom története a felvilágosodás korától napjainkig.

Tevékenysége a tudományos szövegkiadástól a kritikátörténeten, az irodalom műfaji, poétikai, eszme- és stílustörténeti kérdéseinek kutatásán át az irodalomkritikáig terjed. Kiemelkedő eredményeket ért el korszerű elméleti módszerek alkotó irodalomtörténeti alkalmazásában, főként a rendszerelmélet és a médiaelmélet terén. Kritikátörténeti munkásságának főműve a magyar irodalmi felvilágosodás korának irodalomszemléletét bemutató monográfia; rendszerelméleti tájékozódásának eredményeként jött létre *A nemzeti narratíva szerepe a magyar irodalmi kánon alakulásában Világos után* c. monográfiája (2005), a médiaelmélet és -történet módszereit alkalmazta *Intermediális randevúk a 19. században* című 2008-as kötetében, illetve 2010-es Jókai-monográfiájában. Komplex irodalomtudományi munkásságának kiemelkedő eredménye Csáth Géza írói életművének hatkötetes szövegkiadásán, monográfián és további tanulmányokon alapuló teljes körű feltárása. A szegedi és az országos tudományos közélet aktív szereplője, iskolateremtő tudós, a nagyhírű szegedi Csetri-iskola örökségének méltó folytatója. Jelentős érdemeket szerzett a 18–20. századi magyar irodalom külföldi megismertetésében.

Ajánlók: *Róna-Tas András, S. Varga Pál, Vizkelety András*

### ☞ Szovák Kornél

Sárváron született 1962-ben. Az MTA doktora, a PPKE BTK egyetemi docense. Fő kutatási területe a közép-latin filológia, azon belül a középkori egyház-, eszme- és művelődéstörténet. Ez magyar szempontból gyakorlatilag a magyar irodalom első öt századának (azaz első felének) alapos és körültekintő ismeretét jelenti.

1986-ban, 2001-ben, 2004-ben hosszabb ideig, több alkalommal pedig rövidebb kutatóúton Rómában, 1994-ben és 1999-ben Münchenben volt kutatási ösztöndíjjal. 2001

óta évi rendszerességgel folytat kutatásokat a Vatikáni Titkos Levéltárban. Hazai tudományos fórumok mellett nemzetközi konferenciákon (pl. 1992-ben Londonban, 1995-ben Leedsben, 1998-ban Velencében, 2001-ben Rómában és Utrechtben, 2008-ban Piliscsában) tartott idegen nyelvű előadásokat. Szakmai elismerésként 1993-ban az MTA Ókortudományi Társaság Révay-díját kapta, a társszerkesztésében megjelent *Mons Sacer* három kötete számára 1997-ben az MTA Művészettörténeti Bizottsága az *Opus mirabile*-díjat ítélte oda. 1997 és 2001 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjas volt. 2004-ben Akadémiai Díjat kapott. 2008 óta a Nemzetközi Diplomatikai Bizottság tagjává választotta, 2009 óta az *Antik Tanulmányok*, 2014 óta az *Acta Antiqua* szerkesztőbizottsági tagja. Jelenleg második ciklusát tölti a Klasszika-filológia Bizottság elnökeként. Több cikluson keresztül volt OTKA szakzsűri tagja, ill. elnöke, két cikluson át a MAB szakkollégiumának, ill. a Bolyai Ösztöndíj szakmai kollégiumának tagja.

Ajánlók: *Madas Edit, Maróth Miklós, Ritoók Zsigmond*

### ☞ Tallián Tibor

Salzburgban született 1946-ban. 2013 óta az MTA doktora. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi tanára, az MTA BTK Zenetudományi Intézet tudományos tanácsadója. Szakterületei a 19-20. századi magyar zene- és zenei intézménytörténet, Bartók Béla élete és zenéje, a nemzetközi és magyar opera- és dalműfaj története.

Tallián Tibor a zenetudomány nemzetközi élvonalába tartozik. Az MTA Zenetudományi Bizottságának elnöke, az MTA BTK Zenetudományi Intézet tudományos tanácsadója, a *Studia Musicologica* főszerkesztője. Sok hallgatót vonzó előadásokat tartott az ELTE Művelődéstörténeti Tanszékén. Szakterülete a 19. és 20. századi zene. Bartók Béláról magyarul és idegen nyelven megjelent könyve, a magyar operajátszásról és hangversenyéletről kiadott monográfiája, Wagner zenéjéről idegen nyelven is olvasható tanulmányai szakmájának élvonalába emelték. Feldolgozta Bartók amerikai fogadtatásának dokumentumait, közreadta e magyar szerző önéletrajzi írásait. Erkel operáinak kritikai kiadásával olyan sorozatot indított el, amely teljesen átalakította e szerző tevékenységéről korábban kialakult nézeteket. Újjáalakította az MTA Zenetörténeti Múzeumát. Nemzetközi ülésszakokat szervezett Bartók, Joseph Haydn és Liszt munkásságáról, valamint a nemzeti opera műfajáról. *Schodel Rozália és a hivatásos magyar operajátszás kezdetei* című, több évtizeden át készült, alapkutatásra, hazai és külföldi levéltárak anyagára épülő, hatalmas terjedelmű munkája a legutóbbi évek egyik legkiemelkedőbb tudományos teljesítménye. A legjelentősebb élő zenekritikusunk, aki fiatalabb zenetudósaink hosszú sorát nevelte. A magyar szellemi élet kimagaslóan jelentős képviselője.

Ajánlók: *Madas Edit, Somfai László, Szegedy-Maszák Mihály*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ **Gregory Nagy (Böszörményi Nagy Gergely)**

Budapesten született 1942-ben. A Harvard Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete a korai görög líra vizsgálata.

A mai ókortudomány egyik legjelentősebb képviselője. Az American Academy of Arts and Sciences tagja, az American Philological Association volt elnöke, számos egyetem díszdoktora. Kiemelkedőek az ókori irodalmi kánon kialakulására vonatkozó eredményei, melyek az ókortudomány egyetemi tananyagát is meghatározzák. A Harvard Egyetemen doktori iskola vezetőjeként és témavezetőként iskolát teremtett. Több összefoglaló kézikönyv szerkesztője és szerzője (*Greek Literature*, 9 vols., *Routledge* 2001; *Cambridge History of Literary Criticism*, vol. 1, ed. G. Kennedy, Cambridge UP 1989, pp. 1-77). A hazai ókortudománnyal szoros kapcsolatot ápol.

Ajánlók: *Madas Edit, Maróth Miklós, Ritoók Zsigmond*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

### ☞ **Richard Taruskin**

New Yorkban született 1945-ben. A University of California, Berkeley, professor emeritusa, szűkebb szakterülete az orosz zenetörténet, a 20. századi zene és a zenei Aufführungspraxis.

Taruskin professzor az Amerikai Egyesült Államok egyik legjelentősebb zenetudósa, az American Musicological Society és a Royal Academy of Music tiszteleti tagja, az American Academy of Arts and Sciences és az American Philosophical Society tagja. A Columbia Egyetemen doktorált és tanított, majd 1986-tól a University of California, Berkeley professzora. Sokoldalú kutatásaiból kiemelkedő jelentőségűek az orosz zenéről írt tanulmányai. Világszerte zenetörténeti alapkönyvként forgatott hatkötetes munkája a *The Oxford History of Western Music* (2005–2009). Egy évtized óta rendszeresen részt vesz a magyar zenetudomány MTA égisze alatt rendezett nemzetközi konferenciáin.

Ajánlók: *Ritoók Zsigmond, Somfai László, Szegedy-Maszák Mihály*

# FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Csépe Valéria

Várpalotán született 1951-ben. A jelölt a Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Központ Agyi Képző Központ kutatóprofesszora. 2007-ben lett az MTA levelező tagja, 2008 és 2014 között a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese volt. Mindeközben folyatólagosan végezte kognitív idegtudományi tevékenységét és oktatómunkáját. Eredményesen folytatott kutatásainak központi témája az olvasás zavarainak módszeres vizsgálata, évek óta élenjáró kutatója a diszlexia alapját képező fonológiai diszkriminációs zavarok vizsgálatának. Az agyi elektromos működés módszereivel az anyanyelvi mássalhangzórendszer normál és kóros diszkriminációs működését elemzi. A módszer alkalmazását kutatócsoportja kiterjesztette, különösen eredményesek kutatócsoportja vizsgálatai a prózidai információk feldolgozásának elemzésében.

2007 és 2015 között kifejtett szakmai munkájának volumenét jelzi, hogy 2 saját és 5 szerkesztett kötete jelent meg. A rangos szakfolyóiratokban közölt szakmai írásainak száma 43, további tanulmányainak és könyvfejezeteinek száma 27, és konferenciakötetben jelent meg 17 írása. Igen tevékeny előadói és szervezői szerepet vállal a szakma hazai és nemzetközi konferenciáin. Szakmai munkájának új perspektívát ad az MTA TTK keretében – aktív szakmai és szervezői közreműködésével – létrejött Agyi Képző Központ, amelynek elnöki biztosa és a kutatócsoport vezetője.

Ajánlók: *Bálint Csanád, Hámosi József, Hunyady György, Pléh Csaba, Török László*

### ☞ Gyáni Gábor

Hódmezővásárhelyen született 1950-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az MTA BTK Történettudományi Intézetének kutatóprofesszora és témacsoport-vezetője. Szűkebb szakterülete a 19–20. századi magyar társadalom- és mentalitástörténet, valamint a történetírás elméleti és módszertani kérdései.

Levelező taggá választása (2010) óta 133 közleménye jelent meg, ebből 12 idegen nyelven. Újabb munkái közül kiemelkedik három tanulmánykötete (*Az elveszített múlt*, 2010; *Az urbanizáció társadalomtörténete*, 2012; *Nép, nemzet, zsidó*, 2013), melyekben részben a történetírás elméleti kérdéseivel, részben társadalomtörténeti témákkal foglalkozik. Olyan



kulcsfogalmakat és problémákat vizsgál innovatív módon, melyek napjaink történet- és emlékezetpolitikai diskurzusának is központi kérdései. Gyakori résztvevője a történelemmel kapcsolatos hazai közéleti vitáknak, melyekben mindig szakmai megalapozottsággal szólal meg. Teljesítménye külföldön is figyelmet váltott ki.

Ajánlók: *Marosi Ernő, Ormos Mária, Romsics Ignác*

### ☞ Kelemen János

Kassán született 1943-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE BTK Filozófia Intézetének oktatója, professor emeritus. Szűkebb szakterülete: analitikus filozófia, nyelv-elmélet, valamint klasszikus olasz irodalom (Dante-, Petrarca-kutatások) és olasz filozófiatörténet (Benedetto Croce-kutatások.)

Kelemen János nagy formátumú filozófus, kutató és oktató. Tudományos érdeklődésének fókuszában a nyelvfilozófia és az analitikus filozófia, illetve e két diszciplína hermeneutikai alkalmazása áll (Dante- és Petrarca-elemzések.) Legújabb – 2015-ös – könyvében („*Komédiámat hívom tanúmul*” c. vizsgálódásában) a költői nyelv önreflexív rétegeit vizsgálja. Oktatói munkássága: 2008-ig volt az ELTE BTK Filozófiai Tanszék-csoport vezetője, valamint 2012-ig vezette az ELTE Filozófiai Doktor iskoláját, Doktoranduszainak száma kilenc kutató. Tudományszervezőként évente négy-öt nemzetközi konferencia megrendezése fűződik a nevéhez, ezekből kiemelkedik: *Commentare Dante* oggi (ELTE és az Istituto Italiano di Cultura di Budapest), 2014. november 27–29.). Legfrissebb könyve: „*Komédiámat hívom tanúmul*” *Az önreflexió nyelve Danténál*. Bp. 2015., valamint *The Rationalism of Georg Lukács*. New York, Macmillan, 2014. 117 tétel publikációs listájának harmada idegen nyelven jelent meg. Díjak: Nemzetközi Benedetto Croce díj (2003), Széchenyi-díj (2007).

Ajánlók: *Almási Miklós, Heller Ágnes, Pléh Csaba*

### ☞ Solymosi László

Veszprémben született 1944-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Debreceni Egyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a középkori magyar társadalom- és egyháztörténet, oklevél- és pecséttan, forráskiadás.

Külföldön is elismert középkorkutató, a Nemzetközi Diplomatikai Bizottság elnökségi tagja. Levelező tagsága óta közel 50 publikációja jelent meg. Másodmagával várostörténeti forráskiadványt tett közzé (*Supplementum ad Monumenta civitatis Vesprimiensis* 2010). Négy tanulmányát vezető folyóiratok (*Archiv für Diplomatik*, *Bibliothèque de l'École des chartes*) közölték. Tisztázta Szent László király temetkezési helyét, új ismeretekkel gazdagította a korai angol–magyar és itáliai–magyar kapcsolatok történetét. 5 új doktorandusz témavezetője lett, sikeresen védett hallgatói száma 11-ről 15-re nőtt. Sok tanítványa tudományos pályán dolgozik. A Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság elnöke. Négy újabb kitüntetést nyert el.

Ajánlók: *Glatz Ferenc, Orosz István, Paládi-Kovács Attila, Székely György*

☞ **Zsoldos Attila**

Budapesten született 1962-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Jelenleg az MTA BTK Történettudományi Intézetének kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete: a magyar középkor, azon belül az Árpád- és Anjou-kor története.

Történetírói tevékenységét a gondosság, az igényesség és a szakmai minőség jellemzi. Irányítása mellett a magyar középkorkutatás magas színvonalú tudományos műhelye jött létre az MTA BTK Történettudományi Intézetében, mely országosan összefogja az ilyen irányú kutatásokat, s nemzetközi kapcsolatrendszere is dinamikusan fejlődik. Több mint 250 publikációja jelent meg, köztük 14 (szerzőként, illetve szerkesztőként jegyzett) önálló kötet. Akadémiai levelező taggá választása (2010) óta 30 tanulmányt, valamint 1 szerzői és 1 szerkesztett kötetet adott közre. Ezen időszak publikációi közül kiemelkedik a *Magyarország világi archontológiája 1000–1301* (Budapest, 2011) című, 2015-ben Akadémiai Díjjal kitüntetett kötet, mely a magyar középkor archontológiai kézikönyvsorozatának az Árpád-kor időszakát feldolgozó darabja. A kötet fontosságát jelzi, hogy eddig közel 500 hivatkozás történt rá. A tudományos közéletben példamutatóan sokoldalú tevékenységet fejt ki. Az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztályának 2014-ben újraválasztott osztályelnök-helyettese, számos bizottság és rangos folyóirat szerkesztőbizottságának tagja. Munkásságát több szakmai és állami díjjal, kitüntetéssel ismerték el.

Ajánlók: *Bálint Csanád, Glatz Ferenc, Hunyady György, Orosz István, Székely György*

## Levelező tagságra ajánlja

☞ **Bacsó Béla**

Budapesten született 1952-ben. 1997 óta az MTA doktora. Munkahelye: ELTE BTK Művészetelméleti és Médiatudományi Intézet. Foglalkozása: tanszékvezető egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete: filozófiai esztétika, hermeneutika, fenomenológia.

Széchenyi-díjas. Kutatásai nagyban hozzájárultak a korszerű művészetfilozófia megalapozásához. Hermeneutikai kutatásait összefoglaló könyvei (*Die Unvermeidbarkeit des Irrtums. Essays zur Hermeneutik*, Cuxhaven; 1997, *Az eleven szép. Filozófiai és művészetelméleti írások*, Kijárat Kiadó, 2006) jelentős vívmányokat hoztak a műértelmezés modern elméletében. Munkássága az irodalmi mű esztétikáján túl (*A szó árnyéka, Paul Celán költészetéről*, 1996) kiterjedt a képelmélet, s vele a művészettörténet fenomenológiai alapjainak elemzésére (*Ön-arc-kép*, 2012). Gadamer- és Heidegger-kutatásai, e tárgyú előadásai nemzetközi fórumokon is jelentős visszhangot keltettek. Legújabb vizsgálódásait *Az elmélet elmélete* c. kötete (Kijárat Kiadó, 2009) foglalja össze. Tagja a Magyar Filozófiai Társaságnak, valamint számos nemzetközi filozófiai társaságnak.

Ajánlók: *Almási Miklós, Fehér M. István, Vajda Mihály*

☞ **Benkő Elek**

Kolozsvárt született 1954-ben. 2003 óta az MTA doktora. Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a középkori Magyarország régészete és története.

A magyar középkori régészet vezető kutatója. A nevével jelzett 6 önálló és további 3, társszerzőségben megjelent könyve monografikus jellegű. Kiemelkedő jelentőségű a középkori Keresztúr szék régészeti topográfiája, *A középkori Székelyföld* című monográfia, a középkori harangöntésről és a zarándokjelvényekről írt könyve, a székelyföldi középkori mezővárosokról, a székelyföldi középkori udvarház és nemesség problémájáról, az erdélyi középkori bronzművességről és a székely írásról (rovásírás) készített monográfiái. E művek mellett 66 cikk és 81 lexikonszócikk szerzője. Külön említendő *A középkor és a kora újkor régészete Magyarországon* című kétkötetes, és az *In medio regni Hungariae* című, kézikönyv jellegű tanulmánykötet megírásában és szerkesztésében nyújtott teljesítménye. Külső alapító tagja az ELTE régész doktori iskolájának, előadásokat tart a Babeş-Bolyai Egyetem magyar nyelvű tagozatán. 2012 óta önálló doktorátusvezetői joga van a romániai egyetemeken. Kuzsinszky Bálint-emlékéremmel, Ipolyi Arnold- és Entz Géza-díjjal tüntették ki; Székelykeresztúr város díszpolgára.

Ajánlók: *Bálint Csanád, Borhy László, Galavics Géza, Glatz Ferenc, Hunyady György, Marosi Ernő, Solymosi László, Szabó Miklós, Török László*

☞ **Fodor Pál**

Aszófőn született 1955-ben. 2007 óta az MTA doktora. Jelenleg az MTA BTK főigazgatója. Szűkebb szakterülete: a 14–17. századi Oszmán Birodalom története.

Több mint kétszáz publikációjának (köztük 14 önálló kötet) többségét az oszmán állam kialakulása, társadalmi és katonai szervezete, az oszmán politikai gondolkodás és államideológia, a magyarországi török hódítás és berendezkedés témakörében tette közzé. A hazai és nemzetközi oszmanisztika és kora újkortörténet megkerülhetetlen képviselője, akinek munkásságára éppúgy jellemző az interdiszciplinaritás, mint a magyar és egyetemes történeti kérdések szerves egészként történő bemutatása a forrásanyag és a szakirodalom teljes körű ismeretének birtokában. Tudományos eredményei mind a magyar, mind a nemzetközi kutatás számára nélkülözhetetlenek. Munkái sorából kiemelkednek a magyarországi török hódítás és az európai oszmán terjeszkedés kérdéseit új megvilágításba helyező monográfiái [*Magyarország és a török hódítás*. Budapest 1991.; *The Unbearable Weight of Empire. The Ottomans and Central Europe – A Failed Attempt at Universal Monarchy (1390–1566)*. Budapest, 2015.], a korai oszmán-török hadszervezet új szempontú bemutatása (in: *The Cambridge History of Turkey*. Cambridge 2009. 192–226.), valamint az Oszmán Birodalom pénzügyi és igazgatási rendszerének átalakítását célzó reform-sorozat elemzése (*Vállalkozásra kényszerítve. Az oszmán pénzügyigazgatás és hatalmi elit változásai a 16–17. század fordulóján*. Budapest 2006.). Számos rangos honi és külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja vagy főszerkesztője. A tudományos

munka mellett aktívan szerepet vállal a szakmai közélet különböző testületeiben. Munkásságát több szakmai és állami díjjal, kitüntetéssel ismerték el.

Ajánlók: *Frank Tibor, Glatz Ferenc, Hazai György, Hunyady György, Maróth Miklós, Orosz István, Romsics Ignác, Székely György, Vásáry István, Zsoldos Attila*

### ☞ Kövér György

Hajdúböszörményben született 1949-ben. 2010 óta az MTA doktora. Egyetemi tanár, az ELTE BTK Történelmi Doktori Iskola Társadalomtörténeti programjának vezetője, az MTA Tudományetikai Bizottság tagja, az MTA Történettudományi Bizottság tagja, az MTA Gazdaságtörténeti Albizottság elnöke, a Nemzetközi Gazdaságtörténeti Bizottság Magyar Tagozatának elnöke; a *Konall* szerkesztőbizottságának tagja. 1974 és 1998 között a MKKE Gazdaságtörténeti Tanszékének volt oktatója, 1998-tól napjainkig az ELTE BTK Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszékén oktat; az 1980-as években a KLTE-n, 1993 és 2012 között az ELTE TáTK-n oktatott társadalomtörténetet. 2001-től vezeti az ELTE BTK Társadalom- és Gazdaságtörténeti Doktori Programját. Szakterülete a 19–20. századi magyar gazdaságtörténet, a banktörténet; a dualizmus kori magyar társadalomtörténet; az 1945 utáni biografikus politikatörténet és a történetírás elmélete és módszertana.

Legismertebb művei a dualizmus korának magyar gazdaságtörténetéről szólnak (*Iparosodás agrárországban*, 1982; *Egy krach anatómiája*, 1986), egyetemi tankönyvet írt (Gyáni Gáborral) Magyarország 19–20. század társadalomtörténetéről (a munka angolul az Egyesült Államokban is megjelent, és itthon hat kiadásban látott napvilágot: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig*, 1998). Úttörő vállalkozás a nem politikai életrajzként készült *Losonczy Géza 1917–1957* című monográfiája. 2011-ben jelent meg *A tisztaeszlári dráma. Társadalomtörténeti látószögek* című, korszakos jelentőségű mikrotörténeti monográfiája, amely 2012-ben Akadémiai Díjban részesült. Azóta négy újabb könyve jelent meg idehaza és külföldön. Kövér György a Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület volt elnökeként, a Gazdaságtörténeti Albizottság jelenlegi elnökeként és a társadalomtörténeti doktori képzés vezetőjeként mulhatatlanul nagy érdemeket szerzett a múltban és szerez napjainkban is a történetírás intézményes ápolása és a tudományos utánpótlás kinevelése terén.

Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997–2000); Nagy Imre-plakett (1998); Ránki György-díj (1999); Akadémiai Díj (2012). Publikációinak száma (az MTMT szerint): 211. A műveire kapott független hivatkozások száma (az MTMT szerint): 750.

Ajánlók: *Frank Tibor, Gyáni Gábor, Ormos Mária, Orosz István, Romsics Ignác, Zsoldos Attila*

☞ **Radnóti Sándor**

Budapesten született 1946-ban. A filozófiai tudomány doktora. Munkahelye: ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet Esztétika Tanszék. Szűkebb szakterülete: művészetelmélet, művészettörténet filozófiai rekonstrukciója, műkritika-elmélet. Modernitáselméletek, kultúratudomány.

Radnóti Sándor a művészetfilozófia területén alkotott maradandót. Pályakezdő Walter Benjamin-kutatásaival a hermeneutikai hatás- és befogadásesztétikához kapcsolódott, amelyet a fiatal Lukács történetfilozófiai esztétikájával ötvözött. Az 1970-es években könyvet írt Benjaminról, majd a misztika és a líra összefüggéseiről. Ezután egy nagyobb projekt keretében rekonstruálta számos jelentős 20. századi művészettörténész (Riegl, Dvořák, Worringer, Panofsky, Kubler stb.) művészetfilozófiáját. Ezeknek a szerzőknek a magyar publikálása – mint ahogy Benjamin legterjedelmesebb magyar gyűjteménye is – az ő nevéhez fűződik, stíluselméleti kutatásainak eredményeit pedig önálló tanulmányok mellett 1990-ben egy nagy német nyelvű antológiában összegezte. A művészhamisításról szóló filozófiai monográfiája 1995-ben jelent meg magyarul és 1999-ben angolul, s a téma egyik fontos hivatkozási pontjává vált. Ezután a művészetkritika elméletével, illetve múzeumfilozófiával foglalkozott; ezekkel kapcsolatos tanulmányai sorra jelentek meg magyarul és idegen nyelveken. Az ezredforduló utáni évtized második felében Winckelmannról és a modern művészetfogalom keletkezéséről írt könyvet.

Eddig tizenhárom könyve jelent meg. Számos filozófiai művet szerkesztett és válogatott. Jelentős irodalomkritikusi munkássága is. Az ELTE professzoraként ő szervezte meg és vezeti az egyetem esztétikai doktori iskoláját. A rendszerváltás utáni, mára már megszűnt legjelentősebb irodalmi, kritikai és elméleti folyóiratnak, a *Holminak* volt a szerkesztője.

Ajánlók: *Heller Ágnes, Marosi Ernő, Vajda Mihály*

## Külső tagságra ajánlja

☞ **Adriányi Gábor**

Nagykanizsán született 1935-ben. 1961 óta külföldön él, Rómában doktorált 1963-ban. 1971-ben a bonni Rheinische Friedrich-Wilhelms-Egyetemen habilitált. Jelenleg az egyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a magyar katolikus egyház története a 19–20. században.

Az egyháztörténet-írás nemzetközileg is elismert kutatója. Évtizedeken át a bonni Egyetem (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität) tanszékvezető egyetemi tanára, tucatonál is több tanítványa doktorált. A toulouse-i egyetem és az ELTE vendégtanára, a varsói Kardynal Wyszynski Egyetem díszdoktora. Kiemelkedő eredményekkel kutatja a katolikus egyház magyarországi történetét és a Vatikán keleti politikáját. Ismertetéseivel és magyar munkák egyháztörténeti sorozatban való megjelentetésével sokat tesz a magyarországi kutatások ismertségének növeléséért. Az MTA Köztestületének külső tagja, az MTA BTK egyháztörténeti OTKA pályázatának résztvevője, több hazai elismerés birtokosa.

Ajánlók: *Glatz Ferenc, Orosz István, Solymosi László*

☞ **Fonagy Péter**

Budapesten született 1952-ben. Klinikai pszichológus és pszichoanalitikus, a University College London tanszékvezetőjeként a mai klinikai pszichológiában a kutatás és klinikai gyakorlat összekapcsolásának élharcosa. A gyermekkori kötődési minták és a borderline személyiségzavar elemzésében az elméleti kutatást összekapcsolja kiterjedt adatszerzéssel. 800 közleményével, 50000 hivatkozással, 102-es H-indexszel a mai klinikai pszichológia nemzetközileg legnagyobb hatású kutatója.

Fonagy Péter legfontosabb kutatási eredményei a mentális zavarok fejlődési eredetével kapcsolatosak. Kimutatta, hogy a saját és mások gondolataiba és érzelmeibe beleélést mutató mentalizációs fejlődés és az ehhez kapcsolódó érzelemszabályozás zavara kötődési problémákat eredményez. A korábban kezelhetetlennek tartott borderline személyiségzavarokra igazolt egy pszichoterápiás eljárást, mely a mentalizációhoz szükséges tükrözési működést erősíti, s a páciensek valósabb emberi kapcsolatok kialakítására lesznek képesek. Sok kutatási és képzési kapcsolatot tart a magyar kutatói és klinikai közösséggel. Külső tagságát mind kiterjedt hazai kapcsolatai, mind a modern klinikai pszichológiai gondolkodásban játszott kiemelkedő szerepe alátámasztják.

Ajánlók: *Csépe Valéria, Hunyady György, Kiefer Ferenc, Pléh Csaba*

☞ **Mészáros András**

Bélvátán (Csallóköz) született 1949-ben. Egyetemi tanulmányait a pozsonyi Comenius Egyetemen végezte, és itt szerezte kandidátusi fokozatát, valamint professzori kinevezését is. Jelenlegi munkahelye, a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék szintén ehhez az egyetemhez köti, de részt vesz a Szlovák Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének, valamint az MTA BTK Filozófiai Intézetének projektjeiben is. Szűkebb szakterülete a magyar filozófia története és az irodalomtudomány.

Kutatói érdeklődése kezdetektől fogva a felső-magyarországi filozófia története, különös tekintettel a 18. század végi és a 19. századi gondolkodókra. Úttörőként dolgozta fel az iskolai filozófia történetét (magyar és a szlovák nyelven is), figyelmeztetve ezzel a közép-európai filozófiák háttérét képező jelenségre. Folyamatos és meghatározó a magyarországi filozófiatörténetekkel való együttműködése, amelynek eredménye az is, hogy ő a szerzője a magyar filozófia történetét összefoglaló mű első kötetének. Fontos szerepet játszik a magyar és a szlovák filozófia kapcsolatainak megerősítésében (pl. a *Magyar Filozófiai Szemle*, illetve a *Filozofia* szlovák, illetve magyar különszámainak kezdeményezése és szerkesztése). Ugyanakkor a szlovák filozófiai szakma számára megírta a magyar filozófia történetének összefoglalóját. Mészáros András a magyar filozófiatörténetek legkiválóbb szlovákiai képviselője, és ezt Magyarország a Szent-Györgyi Albert-díjjal, erdélyi, magyarországi, szlovákiai folyóiratok szerkesztőbizottsági tagsággal, a Nemzetközi Magyarástudományi Társaság pedig választmányi tagsággal értékelte.

Ajánlók: *Dusza János, Fehér M. István, Heller Ágnes*

☞ **Sipos Gábor**

Érszodorón született 1951-ben. Tudományos fokozata, jelenlegi munkahelye, foglalkozása: PhD, dr. habil., Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Kar Magyar Történelmi Intézet, egyetemi docens – Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltár, főlevéltáros. Szűkebb szakterülete: művelődéstörténet, az erdélyi református egyház története, erdélyi nyomda- és könyvtártörténet.

Kutatói érdeklődése a kora újkori és újkor Erdély művelődéstörténetére összpontosul, különös tekintettel a református egyháztörténetre, a könyv- és könyvtártörténetre és a régi magyar irodalom történetére. Száznál több, levéltári forrásokon alapuló közleményével gazdagította a szakirodalmat. Levéltárosként a forráskiadást tekintette fő feladatának. Őt szakembert egybefogó csoport tagjaként rendezte sajtó alá az *Erdélyi református zsinatok iratai 1591–1800* című nagy forráskiadványt, ennek III. és IV. kötete 2001-ben jelent meg. *Az Erdélyi Református Főkonzisztórium kialakulása 1668–1713–(1736)* címen megjelent doktori dolgozata az erdélyi református egyház sajátos, másutt föl nem lelhető világi-lelkészi vegyes vezető intézményének, az Egyházfőtanácsnak a kialakulási folyamatát tárta fel, új, a szakirodalomban korábban meggyökeresedett negatív szemléletet realisabbá tevő képet nyújtva.

Könyvtártörténelmi kutatásainak keretében állította össze *A kolozsvári Református Kollégium könyvtára a 17. században* c. kiadványát (1991), amely fontos adalékokat nyújt a kora újkor erdélyi könyvgyűjtés és könyvhasználat vonatkozásában. Négy tanítványával együttműködve állította össze *A kolozsvári Akadémiai Könyvtár Régi Magyar Könyvtár-gyűjteményeinek katalógusa* c. repertóriumot (2002), amely az itt őrzött hat kollégiumi és egyházi gyűjtemény régi magyar könyveinek szakszerű leírását tartalmazza, hat könyvtártörténelmi tanulmány kíséretében.

Ajánlók: *Egyed Ákos, Glatz Ferenc, Hunyady György, Kovács András, Orosz István, Romsics Ignác, Solymosi László, Zsoldos Attila*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

☞ **Daim, Falko**

Bécsben született 1953-ban. Osztrák állampolgár. A Römisch-Germanisches Zentralmuseum (Mainz) főigazgatója, a Deutsches Archäologisches Institut rendes tagja, az Österreichische Akademie der Wissenschaften levelező tagja, az Institut für Kulturgeschichte der Antike, az Institut für Mittelalterforschung és az Österreichisches Archäologisches Institut tudományos tanácsadója. Kutatási területe a kora középkori régészet.

Falko Daim a közép- és kelet-európai kora középkori régészetnek nemzetközileg kiemelkedő kutatója, aki e területet a teljes eurázsiai összefüggéseiben (Kína, Irán, Bizánc) vizsgálja, újszerű tematikai és módszerbeli megközelítésekkel (pl. környezetrégészet, természettudományok elemző felhasználása). Kutatóként, szerkesztőként különleges érdemei vannak az avar kori, honfoglalás kori és az ómorva régészet megújításában. Az általa

rendezett *Bizánc – pompa és mindennapok* című kiállítás (Bonn, 2010) szemléletében és anyagában egyedülállóan mutatta be a Bizánci Birodalom teljes történetét, régészetét és kultúráját, s mindennek európai és ázsiai kisugárzásait. Projektjeivel, ösztöndíjak biztosításával támogatta a közép- és kelet-európai fiatal régészek előmenetelét.

Ajánlók: *Bálint Csanád, Borhy László, Szabó Miklós, Török László*

☞ **Koźmiński, Maciej**

1937-ben született Lembergben. Gyermekkorában több éven át a budai Áldás utcai általános iskolába járt, anyanyelvi szinten megtanult magyarul. 1955-ben érettségizett Varsóban, történelem szakos diplomát 1960-ban a Varsói Egyetemen szerzett. A lengyel–magyar történelmi kapcsolatokról írta mind egyetemi doktori, mind habilitációs disszertációit. [Először *Sobieski erdélyi kapcsolatairól* (1960), majd *Lengyelország és Magyarország a második világháború előtt, 1938–1939.* (1969) és *Magyarország határainak alakulása és revíziója az első világháború után* (1985)]. 1963-tól munkatársa a Lengyel Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének.

Prof. dr. hab. Maciej Koźmiński a magyar–lengyel kapcsolatok legsokoldalúbb kutatója, otthon, Magyarországon és külföldön egyaránt. Több, a lengyel–magyar kapcsolatok történetéből írott tanulmánya mellett a Lengyel–Magyar Történész Vegyesbizottság tagja, tanított több alkalommal Magyarországon, így az ELTE Eötvös Kollégiumának professzora (1986–87-ben), a Bibó István Szakkollégium vendégprofesszora. 1990–96 között a Lengyel Köztársaság budapesti nagykövete. Ezt követően visszatért az akadémiai intézetbe, a lengyelországi összehasonlító Európa-történeti kutatás egyik vezető alakja. (E témakörben 2004–2010 között három általa szerkesztett tanulmánykötete jelent meg, kiemelten tárgyalva a közép-kelet-európai régió történelmét.) Professzora és igazgatója az Európai Civilizáció és Diplomáciai Központnak. 1969 óta szinte évenként kutat, előad Magyarországon – leggyakrabban mint az MTA vendége –, emellett több éven át tanított a varsói Újfilológiai Intézet magyar szakán. 2000–2011 között a magyar és közép-európai történészek által szervezett Történeti megbékélés a Kárpát-medencében című nemzetközi projekt aktív résztvevője, előadója. Ma is aktív kutató, előadó, és tudományos konferenciák mellett tömegkommunikációs fórumokon is a magyar történelem és kultúra elhivatott népszerűsítője.

Ajánlók: *Glatz Ferenc, Ormos Mária, Solymosi László, Székely György, Zsoldos Attila*



# MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ **Bárány Imre**

Mátyásfüzden született 1947-ben. A matematikai tudomány doktora 1993 óta, 2010 óta az MTA levelező tagja. Matematikus, munkahelye az MTA Rényi Alfréd Matematikai Intézete, szűkebb szakterülete a konvexitás, a kombinatorikus geometria és ezek alkalmazásai az operációkutatásban, a számítógép-tudományban, a játékelméletben.

Nagy bizonyítóerővel rendelkező, széles látókörű, nagy hatású matematikus. Szakterületének, a kombinatorikus geometriának, a konvexitás vizsgálatának egyik világviszonylatban elismert vezető kutatója, amit nagyszámú meghívás, hivatkozás és egy sikeres ERC (European Research Council) pályázat is igazol. Eredményei, melyekben mély topológiai és valószínűségszámítási eszközöket használ, számos monográfiába bekerültek. Eredményei alapvetőek a véletlen politopok pontos leírásában. Újabb kutatásaiból megemlítendő az 1926-ból származó legkisebb kerületű konvex rácspolygonokra vonatkozó Jarník-tétel tetszőleges normált térre való általánosítása, és az általánosított Csebisev-rendszerek klaszifikálása.

Ajánlók: *Babai László, Füredi Zoltán, Katona Gyula, Laczkovich Miklós, Simonovits Miklós, Szemerédi Endre*

### ☞ **Komjáth Péter**

Budapesten született 1953-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Számítógéptudományi Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete: halmazelmélet, kombinatorika, valós függvénytan

2010-es megválasztása óta 13 jelentős, új eredményeket tartalmazó tudományos dolgozata jelent meg nemzetközi szakmai folyóiratokban, és további 10 van sajtó alatt. Az Erdős Pál, Fodor Géza és Hajnal András nevével fémjelzett, nemzetközi hírű magyar kombinatorikus halmazelméleti iskola vitathatatlan tekintélyű vezető alakja. Az MTA Matematikai Doktori Bizottságának immár második periódusában elnöke, a Bolyai János Matematikai Társulatnak aktív tagja. Legjelentősebb új publikációi: The list-chromatic number of infinite graphs, *Israel Journal of Mathematics*, 196 (2013), 67-94. A problem in combinatorial set theory raised by Laczkovich, *Proc. Logic Coll'12*, benyújtva; A note on uncountable chordal graphs, *Disc. Math.*, 338 (2015), 1565-1566.

Ajánlók: *Füredi Zoltán, Hajnal András, Juhász István, Laczkovich Miklós, Simonovits Miklós, T. Sós Vera, Tóth Vilmos*

☞ **Pethő Attila**

Sátoraljaújhelyen született 1950-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Számítógéptudományi Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete a számelmélet és a kriptográfia.

Az algoritmikus számelmélet első hazai művelői közé tartozik. 2010 óta 25 tudományos dolgozatot írt, hivatkozásainak száma 700-zal nőtt. Akijamával bebizonyították, hogy pontok forgatása a diszkrét síkon végtelen sok kezdőérték mellett periodikus. Pohsttal és Bertókkal mindig periodikus algoritmust adtak algebrai számtestek bázisainak szimultán approximációjára, ezzel általánosítva Lagrange láncörtekre vonatkozó klasszikus eredményét. Husztival kriptográfiai szempontból is biztonságos vizsgáztató rendszert dolgoztak ki.

A Matematikai Tudományok Osztályának osztályelnök-helyettese és a DE Informatikai Tudományok Doktori Iskolájának vezetője. Öt tanítványa szerzett 2010 óta PhD tudományos fokozatot.

Ajánlók: *Daróczy Zoltán, Fritz József, Győry Kálmán, Halász Gábor, Ruzsa Imre, Sárközy András, Szász Domokos, Szemerédi Endre, T. Sós Vera*

☞ **Szűcs András**

Budapesten született 1950-ben. 1999 óta a matematikai tudományok doktora, 2007 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE TTK Analízis Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete a topológia.

A sokaságok sima leképezéseinek globális elméletében ért el alapvető eredményeket, a globális szingularitáselmélet úttörője. Újabb kutatásai közül kiemeljük Thom egy híres eredményének ellenpontját homológia osztályok sokaságokkal való reprezentációjáról; szinguláris leképezések klasszifikáló tereinek effektív konstrukcióját; Kazarian egy e-terekre vonatkozó sejtésének igazolását; sztrátumok egymás körüli csavarodásának fogalmi tisztázását és homotopikus jellemzését. Szűcsnek a hazai matematikára gyakorolt hatása egyedülálló: olyan területen (differenciátopológia) teremtett nemzetközi rangú iskolát, amely korábban a hazai matematika nagy, más területeket is hátráltató fehér foltja volt.

Ajánlók: *Babai László, Juhász István, Major Péter, Szász Domokos*

## Levelező tagságra ajánlja

☞ **Frank András**

Budapesten született 1949-ben. 1990 óta a MTA doktora. Az ELTE egyetemi tanára, az MTA–ELTE Egervári Kutatócsoport vezetője. Kutatási területe a kombinatorikus optimalizálás és gráfelmélet. Elismertségét mutatják a Bolyai Farkas-díj (2001), Szele-díj (2002), Szent-Györgyi Albert-díj (2009), Széchenyi-díj (2015), és hogy az 1998-as Nemzetközi Matematika Kongresszuson meghívott előadó volt.

Elsők között ismerte fel, hogy a szubmoduláris függvények alkalmazása sok egymástól távol álló kombinatorikus és gráfelméleti eredmény közös gyökerére derít fényt. Frank

névéhez fűződik az első algoritmus láncok és -antiláncok pakolására. Úttörő módon oldotta meg a VLSI-tervezésben fontos problémát a négyzet rácson adott pontpárok élfüggetlen utakkal való összekötéséről. Alapvető Tardos Évával közös eredménye: minden polinomiális időben megoldható kombinatorikus optimalizálási feladat erősen polinomiális időben is megoldható. Teljesen új utat nyitottak minimax tételei és algoritmusai NP-nehez optimalizálási feladatok súlyozatlan esetére. Tanítványaival közös szupermoduláris fedési tételeiből több nehéz növelési probléma megoldása adódik ki.

Közel 100 tudományos dolgozatára mintegy 900 dolgozatban több mint 2300 hivatkozás történik. Az egyik legsikeresebb hazai iskolateremtő matematikus. Kutatócsoportja a terület egyik nemzetközi központja.

Ajánlók: *Komjáth Péter, Pintz János, Pyber László, Sárközy András, Simonovits Miklós, T. Sós Vera, Tardos Éva*

### ☞ Győri Ervin

Kaposváron született 1954-ben. 1994 óta a matematikai tudomány doktora. A Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete: gráfelmélet, kombinatorika.

A diszkrét matematika nemzetközileg elismert, vezető kutatója, 80 tudományos dolgozatot írt, öt konferenciakötetet szerkesztett. Extremális gráfelméletben számos több évtizedes sejtést sikerült bebizonyítania, illetve áttörést hozó eredményekkel a holtpontról kimozdítania. Sikerült megoldania egy negyed évszázados problémát adott élszámú gráfok éldiszjunkt háromszögek számára vonatkozóan (*Combinatorics* (1987) 267-276.), majd általánosítania is tetszőleges méretű klikkekre (*Combinatorica* 11(1991) 231-243.). Egy másik kiemelkedő eredménye háromszögmentes gráfok ötszögeinek számára vonatkozó, évtizedek óta támadhatatlan sejtés három százalékos hibával történő elegáns bizonyítása (*Combinatorica* 9(1989) 101-102.). Az utóbbi években új módszerek kidolgozásával egy továbbra is bővülő cikksorozatban kiemelkedő eredményeket ért el extrémális hipergráfelméletben. Először sikerült bebizonyítania Erdős, Sárközy és T. Sós egy gráfelméleti megfogalmazású, de számelméleti háttérű sejtését, majd a módszer továbbfejlesztve és újabbakkal kiegészítve hipergráfok elméletében szokatlanul pontos eredményeket háromszögmentes, illetve adott hosszúságú köröket nem tartalmazó hipergráfokra (*Discrete Math.* 163(1997) 279-284., *Comb. Prob. Comp.* 15(2006) 185-191., *Discrete Math.* 308 (2008) 4332-4336., *Combinatorica*, 32(2012), 187-203., *Discrete Math.*, 312(2012), 1518-1520., *Comb. Prob. Comp.*, 21(2012), 193-201.). Kitüntetései: Rényi Kató-díj (1976), Grünwald Géza-díj (1983), Rényi Alfréd-díj (1993).

Ajánlók: *Bollobás Béla, Demetrovics János, Frankel Péter, Füredi Zoltán, Katona Gyula, Ruzsa Imre*

### ☞ Némethi András

Erdőszentgyörgyön (Románia) született 1959-ben. Az MTA doktora, tudományos tanácsadó és osztályvezető az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetben. Szűkebb szakterülete: matematika, algebrai geometria, szingularitáselmélet.

A világ vezető kutatói közé tartozik a szingularitások elméletében. Ez az algebrai geometria egy ága, melynek alapítói Arnold, Milnor, Hironaka. Némethinek a témában 102 publikációja jelent meg, például olyan folyóiratokban, mint: *Annals of Mathematics* (1996), az *Inventiones* (1999, 2015), *Advances in Math* (2012), *Duke* (1995, 1996, 2001), *Compositio Math* (8 cikk). Némethi nemzetközi hírnevét demonstrálja, hogy a Springer Verlag őt kérte fel egy szingularitáselméleti monográfia megírására az *Ergebnisse der Mathematik* sorozat számára. Munkáit legalább 8 monográfia idézi. Több mint 20 nemzetközi konferenciának, köztük két oberwolfachinak volt szervezője. Számos nemzetközi pályázatban volt a magyar fő kutató, így pl. 3 japán, 1 spanyol és 1 belga pályázatban, mindegyik 5-6 éves volt. Több mint 70 konferencián volt meghívott – sok esetben plenáris – előadó.

Kutatásainak mottója: Mennyire határozza meg egy komplex szingularitás analitikus invariánsait a topológiája? Új fogalmakat, új homológiaelméletet fejlesztett ki, ezek segítségével évtizedekre beragadt témákban ért el látványos áttöréseket. Artin, Zariski, Atiyah, Durfee sejtéseit cáfolta, ill. módosította, majd ezeket sok esetben bizonyította.

Ajánlók: *Pyber László, Rónyai Lajos, Szűcs András, Lempert László, Kollár János,*

### ☞ Pach János

Budapesten született 1954-ben. 1995 óta a matematikai tudományok doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterület: kombinatorikus és algoritmikus geometria, geometriai gráfelmélet.

Pach János a kombinatorikus és algoritmikus geometria egyik legtekintélyesebb kutatója a világon. 280 dolgozatot, 3 nagy hatású monográfiát írt, melyeket kínai, japán és orosz nyelvre is lefordítottak. Szerkesztésében 10 cikkgyűjtemény látott napvilágot. Vezető szerepet játszott a gráf- és hipergráfelméleti módszerek alkalmazásában az algoritmikus geometria és a robotika területén (Pach–Sharir: *Combinat. Geom. & Alg. Appls*, AMS, 2009). A megengedett sorozatok módszerének általánosításával megoldotta Scott régi sejtését (Pach–Pinchasi–Sharir, *JCT A*, 2004). Tardossal pontot tett az epsilon-hálók elméletének egyik alapkérdésére (SoCG, 2011). A regularitási lemma kiterjesztésével bebizonyított egy nevezetes geometriai szelekciós tételt (Comput. Geom., 1998), DeFraysseix-vel és Pollack-kal közösen felfedezte a síkgráf-reprezentáció egyik alaptételét (STOC, 1988). Az utóbbi 20 évben az ő vezetésével körvonalazódott egy új tudományág, a geometriai gráfok elmélete (*Handbook of Discr. Comput. Geom.* 2004). Tucatnyi tanítványa közül ma többen nemzetközi híró kutatók. Témaköre vezető folyóiratának (*Discrete Comput. Geom.*) társfőszerkesztője és 11 további nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Plenáris előadást tartott az Amerikai, Német és Svájci Matematikai Társaságok éves

közgyűlésén (1996, 2003, 2011), meghívott előadó volt a Brit Kombinatorikai Konferencián (1999), az EuroComb-on (2009) és a Matematikusok Világkongresszusán (2014). 2004-ben a jeruzsálemi Héber Egyetemen ő tartotta az Erdős-emlékelőadásokat. 1990-ben elnyerte a Mathematical Association of America Ford-díját, 1993-ban Rényi-díjat, 1998-ban pedig Akadémiai Díjat kapott. ACM Fellow, az Academia Europaea tagja.

Ajánlók: *Bárány Imre, Császár Ákos, Füredi Zoltán, Györy Kálmán, Hajnal András, Juhász István, Katona Gyula, Komjáth Péter, Laczkovich Miklós, Pintz János, Ruzsa Imre, Szemerédi Endre*

### ☞ Páles Zsolt

Sátoraljaújhelyen született 1956-ban. 2001 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Analízis Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára és a Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskolájának vezetője. Szűkebb szakterülete: matematikai analízis és operációkutatás.

205 dolgozatában nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket ért el. 1 könyvet, 3 konferenciakötetet szerkesztett, több rangos konferenciát szervezett. Munkáira eddig több mint 1500 független hivatkozást kapott. Vezetése mellett 7-en szereztek PhD-fokozatot. Megoldotta több fontos középértékosztály összehasonlítási, homogenitási és jellemzési problémáját [*Acta Math. Hungar.* 40 (1982), 243-260; *Aequationes Math.* 32 (1987), 171-194], ezzel általánosítva Kolmogorov, Nagumo és de Finetti eredményeit. A lineáris kétváltozós függvényegyenletekre olyan általános eljárást talált, amely az ismeretlen függvényekre közzönéses differenciálegyenleteket szolgáltat [*Aequationes Math.* 43 (1992), 236-247]. A függvényiterációt is tartalmazó függvényegyenletek elméletében gyökeresen új, valós függvénytan megfontolásokon alapuló módszereket dolgozott ki az ismeretlen függvények regularitásának bizonyítására [*Publ. Math. Debrecen* 61 (2002), 157-218]. A véges dimenziós terek közötti lokálisan Lipschitz-függvények Clarke-féle általánosított deriváltját és ennek kalkulusát kiterjesztette Banach-terek leképezéseire [*Set-Valued Anal.* 15 (2007), 331-375]. Jellemezte az olyan valós függvényeket, amelyek egy konvex függvény korlátos és Lipschitz-függvénnyel való perturbációjaként állnak elő [*Proc. Amer. Math. Soc.* 131 (2003), 243-252]. Alapvető eredményeket ért el a konvexitás stabilitásának vizsgálatában is, amelyhez Korovkin típusú tételeket fejlesztett ki [J. Approx. Theory 164 (2012), III-III42.]

Ajánlók: *Daróczy Zoltán, Demetrovics János, Györy Kálmán, Hatvani László, Kátai Imre, Krisztin Tibor, Laczkovich Miklós, Leindler László, Major Péter, Pethő Attila, Prékopa András, Rónyai Lajos, Tóth Vilmos*

### ☞ Stipsicz András

Budapesten született 1966-ban. 2006 óta az MTA doktora. Jelenleg az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Főbb kutatási területe a topológia.

A világ vezető kutatói közé tartozik az alacsony dimenziós topológia és a szimplektikus geometria területén. Kimagasló érdeme, hogy hazánkat ezen központi, az utóbbi három évtizedben számos Fields-éremmel jutalmazott, de nálunk korábban hiányzó terület egyik nemzetközi központjává tette. Meghívott előadó volt a Nemzetközi Matematikai Unió 2010-es kongresszusán és a 2. Európai Matematikai Kongresszuson. Társszerzője három könyvnek, melyeket az AMS, ill. a Springer jelentetett meg. R. Gompffal közös *4-Manifolds and Kirby Calculus* (AMS) c., 1999-ben publikált 540 oldalas könyvére 400-nál több hivatkozást, 95 cikkére 1100-nál több hivatkozást kapott. Stipsicz támogatást nyert az MTA Lendület programja keretében, és elnyerte az EU ERC Advanced Grant-ját (LDTBud 2012-2017, 1,2 millió euró). Két eredményét emeljük ki: (1) P. Lisčával meghatározták feszes kontakt struktúrák létezését Seifert fibrált 3-sokaságokon; ebben az általuk kifejlesztett kontakt műtéti eljárást kombinálták Ozsváth és Szabó elméletével. (On the existence of tight contact structures on Seifert fibered 3-manifolds, *Duke Math. J.* 148, 2009). (2) M. Bhupallal osztályozta azon feltéletsingularitásokat, melyek kisimításának homológiacsoportjai torziók. (Weighted homogeneous singularities and rational homology disk smoothings, *Amer. J. Math.* 133, 2011) Az AMS kiadásában most megjelenő 414 oldalas könyvükben Ozsváthtal és Szabóval közösen csomók Heegaard–Floer-invariánsaira dolgozott ki egy kombinatorikus eljárást, ami a csomók vizsgálatának jelenleg legerősebb eszköze.

Ajánlók: *Babai László, Hajnal András, Juhász István, Kollár János, Lempert László, Pálffy Péter Pál, Sárközy András, Szűcs András*

### ☞ Tardos Gábor

Budapesten született 1964-ben. 2005 óta az MTA doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója, a „Kriptográfia” Lendület kutatócsoport vezetője. Kutatási területei a kombinatorika, a számítógép-tudomány, a kriptográfia.

Dolgozatai a matematika és a számítógép-tudomány legkiemelkedőbb folyóirataiban (*Invent. Math.*, *J. Amer. Math. Soc.*, *J. ACM* stb.) és vezető konferenciáinak (STOC, FOCS) kiadványaiban jelentek meg. A kriptográfia területén áttörő eredményt ért el egy olyan ujjlenyomat kód megalkotásával, amely ellenáll olyan támadásnak is, amikor több példány összevetésével próbálják megkeresni és megváltoztatni a dokumentumba rejtett egyedi kódot. Ez a munka óriási hatást váltott ki, a *Tardos fingerprinting* kifejezésre a Google több ezer találatot mutat. Az extrémális kombinatorikában A. Marcusszal közös cikkében (*J. Comb. Theory*, 2004) olyan  $0-1$  mátrixokat vizsgáltak, amelyek bizonyos megadott  $0-1$  mátrixokat nem tartalmaznak részmátrixként, és ennek segítségével megoldották az algebrai kombinatorika egy rég nyitott problémáját, a Stanley–Wilf-sejtést. R. Moserrel közösen konstruktív bizonyítást adtak a Lovász Lokális Lemmára (*Journal of the ACM*, 2010). Pach Jánossal (*Journal of the AMS*, 2013) az epsilon-hálók sokat vizsgált kérdéskörében adtak pontos alsó becslést. Tardos Gábor munkái élvezetes olvasmányok. Szellemes alapötletből kiindulva bámulatosan virtuóz konstrukciókkal valósítja meg a kitűzött célját.

Ajánlók: *Pálffy Péter Pál, Pethő Attila, Szemerédi Endre*

☞ **Tóth Bálint**

Kolozsvárott született 1955-ben. Akadémiai doktori címét 1999-ben nyerte el. Jelenleg a BME Sztochasztika Tanszék és a Bristol University egyetemi tanára. Elsősorban a valószínűségszámítás és a fizikai matematika területén folytat eredményes kutatómunkát.

A perkolációk, a Brown-mozgás dinamikai elméletében, a bolyongások, a kvantumfizika és a hidrodinamikai határátmenet elméletében bizonyított jelentős, nagy visszhangot kiváltó eredményeket. Kvantum spin rendszerek Bose–Einstein-statisztikáját írja le a (Phase transition in an interacting Bose system. An application of the theory of Vents'el and Freidlin. *J. Stat. Phys.* 61: 748–764) dolgozat. A fizikailag motivált, hosszú memóriájú, nem Markov-bolyongások matematikai leírását kezdte nem standard határeloszlástétel bizonyításával [(True self-avoiding walk with bond repulsion on *Z. Ann. Probab.* 23: 1523–1556 (1995)]. Módszerei számos kapcsolódó nevezetes probléma megoldásához is elvezettek, kiteljesítések a (The true self-repelling motion. *Probab. Theory Rel. Fields* III: 375–452 (1998), W. Wernerrel) dolgozat, ez sztochasztikus folyamatok merőben új osztályát írja le, ami azóta *Brownian Web* néven ismert. C. M. Newman Werner Fields-érmének méltatásában ezt a munkát az első helyen emeli ki. A hidrodinamika mikroszkopikus elméletében érdekesek az általa bevezetett *bricklayer* típusú modellek (Perturbation of singular equilibria of hyperbolic two-component systems, *Comm. in Math. Phys.* 256 (2005) pp. III-157, with Benedek Valkó). Elsőként vezette le kétkomponensű rendszer Euler-egyenleteit a lökéshullámok tartományában (Derivation of the Leroux system as the hydrodynamic limit of a two-component lattice gas. *Comm. Math. Phys.* 249: 1-27 (2004), társszerző: J. Fritz).

Ajánlók: *Babai László, Bárány Imre, Csizsár Imre, Domokos Gábor, Fritz József, Györfi László, Major Péter, Révész Pál, Simonovits Miklós, Szász Domokos, T. Sós Vera, Tusnády Gábor*

## Külső tagságra ajánlja

☞ **Boros Endre**

Budapesten született 1953-ban. PhD New Jersey állami egyetemén a Management Science and Information Systems tanszék „distinguished” professzora, és a RUTCOR, Rutgers Center for Operations Research igazgatója. Szűkebb szakterülete: az operációkutatás diszkrét módszerei és alkalmazásuk.

Kiváló eredményeket ért el az elméletben, alkalmazásokban és számítástechnikai módszerekben. Eredményei a perfekt gráfokkal, poliéderek csúcsainak meghatározásával, valószínűségi korlátokkal, sztochasztikus játékokkal és Boole-függvényekkel kapcsolatosak. Hosszú ideig nyitott sejtésekre adott választ, virágzó nemzetközi tudományos iskolákat hozott létre. Alkalmazási szempontból nagy jelentőségű eredményei a Logical Analysis of Data módszer továbbfejlesztése, a kvadratikus 0-1 optimalizáció alkalmazása

a képfeldolgozásban, valószínűségi korlátok alkalmazása megbízhatósági számításokban. Főszerkesztője két nemzetközi folyóiratnak, munkáira több mint 5000 hivatkozást kapott, h-indexe 37.

Ajánlók: *Prékopa András, Katona Gyula, Füredi Zoltán, Szemerédi Endre*

### ☞ Erdős László

Budapesten született 1960-ban. 1990-től külföldön él, német–magyar állampolgár. 1994-ben szerzett PhD-fokozatot matematikából a Princeton Egyetemen, jelenleg az osztrák Institute of Science and Technology vezető professzora (Erdős group), az Osztrák Tudományos Akadémia levelező tagja. Kutatási területe a matematikai fizika és a valószínűség-számítás.

Erdős szenzációs eredménye a véletlen mátrixok Wigner-elmélete fő sejtésének igazolása. Belátta, hogy a sajátértékek lokális statisztikája (pl. a szomszédosak távolságának eloszlása) univerzális: független a mátrix elemeinek eloszlásától, csupán a mátrix alapvető szimmetriaosztályától függ. Más kiemelkedő munkáiban matematikailag szigorú módon levezeti a kvantumdiffúziót, ill. a Bose–Einstein-kondenzátum dinamikáját leíró Gross–Pitaevskii-egyenletet a kvantummechanikában alapvető Schrödinger-egyenletből. Számos fiatal matematikus útját egyengette, volt posztdoktorai Zürichben, Wisconsinban, Jénában, New Yorkban dolgoznak. A hazai statisztikai iskolával 1990 óta is szerves kapcsolatot ápol.

Ajánlók: *Csiszár Imre, Fritz József, Györy Kálmán, Hatvani László, Laczkovich Miklós, Major Péter, Révész Pál, Szász Domokos, T. Sós Vera, Totik Vilmos,*

### ☞ Kassay Gábor

Székelyudvarhelyen (Románia) született 1956-ban. A matematikai tudományok doktora (romániai rendszerben = PhD), a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika Karának professzora. Szakterülete a nemlineáris analízis és alkalmazásai az optimalizálásban.

71 dolgozatot publikált, ezekből 43-at ISI folyóiratokban, jelentősen hozzájárulva az egyenűlyfeladatok, variációs egyenlőtlenségek és az optimalizálási feladatok elméletéhez. Három monográfiája és öt könyvfejezete jelent meg, négy a Springer Kiadónál. Eredményeinek nemzetközi elismertségét jelzi az 509 WOS-idézés és az ehhez kapcsolódó 13-as Hirsch-index. Hat kontinens 21 egyetemén tartott tudományos értekezleteket, 17 országból 34 társszerzője van. Magyarországi társszerzőkkel 9 cikket írt. Számos tanítványa vált kutatóvá neves külföldi egyetemeken. Tagja a Magyar Operációkutatási Társaságnak. Az MTA külső köztestületi tagja, 2008 és 2011 között szakosztályi elnök.

Ajánlók: *Daróczy Zoltán, Kolumbán József, Németh Sándor, Prékopa András*



### ☞ Komornik Vilmos

Budapesten született 1954-ben. 1991-ben szerezte meg a matematikai tudomány doktora címet. Université de Strasbourg, Franciaország, „kivételes osztályú” professzora. Szakterülete a matematika, analízis, kombinatorikus számelmélet.

162 cikket és 10 könyvet publikált. Munkáira több mint 1500 hivatkozást kapott. A parciális differenciálegyenletek irányítási idejére adott becsléseit, az energiabecslésre kidolgozott Ljapunov típusú módszereit, a „Komornik–feedback” konstrukciót, valamint monográfiáit a terület szinte minden kutatója alkalmazza. Kiemelkedő eredményeket ért el a nem egész alapú számrendszerek vizsgálatában is. Feltárta az »egyértelműségi« halmazok kombinatorikai és topológiai szerkezetét és jellemezte a diszkrét spektrumú számokat. A „Komornik–Loreti-konstans” számos területen alapvető szerepet játszik. 1981-ben Grünwald Géza-émlékdíjat és *Sub auspiciis rei publicae popularis* kitüntetéses doktori címet kapott.

Ajánlók: *Daróczi Zoltán, Györy Kálmán, Hatvani László, Kátai Imre, Krisztin Tibor, Leindler László, Pethő Attila, Sárközy András, Totik Vilmos, T. Sós Vera*

### ☞ Ozsváth Péter

Dallasban (Texas, USA) született 1967-ben. A Princeton Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete a matematikán belül a topológia, ezen belül a 3- és 4-dimenziós sokaságok elmélete.

Az alacsony dimenziós topológia meghatározó alakja. A Szabóval közösen bebizonyított Thom-sejtés a témakör egyik legáltalánosabb eredménye. Szabóval kifejlesztett elméletük az utóbbi néhány év legnagyobb hatású topológiai munkája. A konstrukció 3- és 4-dimenziós sokaságok, csomók invariánsait adja. Több mint 50 cikke a téma neves folyóirataiban jelent meg, az *Annals of Math* 5 cikkét publikálta (több mint 300 oldalnyi terjedelemben).

Ajánlók: *Babai László, Kollár János, Lempert László, Rónyai Lajos, Szűcs András*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

### ☞ Gil Kalai

Tel Avivban (Izrael) született 1955-ben. A Jeruzsálemi Héber Egyetem és a Yale Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete: geometria, topológia, kombinatorika.

A világ egyik legjelentősebb matematikusa, akinek munkássága a matematika számos területén alapvető. Páratlanul sokoldalú: a konvex halmazok es politópok elméletének vezető szakértője, a számítástudományban fontos Poole-függvények vizsgálatának kiemelkedő kutatója, a harmonikus analízis kombinatorikai alkalmazásának egyik úttörője. Kérdései újabb és újabb kutatási irányokat indítottak el. A diszkrét matematika, a topológia es a geometria kölcsönhatásának felismerése és hasznosítása nagy részben az ő érdeme.

Ajánlók: *Bárány Imre, Füredi Zoltán, Hajnal András, Juhász István, Katona Gyula, Komjáth Péter, Laczkovich Miklós, Pálffy Péter Pál, Pintz János, Pyber László, Ruzsa Imre, Simonovits Miklós, Szász Domokos, Szemerédi Endre, T. Sós Vera*



# AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Mézes Miklós

Budapesten született 1953-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. A Szent István Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a takarmányozás-élettan és takarmánytoxikológia.

Levelező taggá választása óta kutatási tevékenysége a következő területekre irányult: a DDGS hatása a lipidperoxidációra és a glutation rendszerre pulykában (*J. Poult. Sci.*, 2012, 49, 268-272), a növekedési erély hatása a lipidperoxidációra és a glutation rendszerre sertésben (*Arch. Tierzucht* 2012, 55, 263-271), a DON (*Acta Vét. Brno*, 2011, 80, 287-292), valamint a T-2 és HT-2 mikotoxinok (*J. Poult. Sci.* 2015, 52, 176-182) lipidperoxidációs folyamatokra és a glutation rendszerre gyakorolt dózisfüggő hatása, illetve ennek befolyásolása fokhagymaolajjal (*World Mycotox. J.* 2013, 6, 73-81). 2010 óta 32 tudományos közleménye jelent meg (IF: 17,6), független hivatkozásai 252-vel gyarapodtak.

Ajánlók: *Horn Péter, Mesterházy Ákos, Schmidt János*

### ☞ Neményi Miklós

Szombathelyen született 1947-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. A Nyugat-magyarországi Egyetem Biológiai Rendszerek és Élelmiszeripari Műszaki Intézetének professzora, a Bécsi Műszaki Egyetem vendégprofesszora. Szűkebb szakterülete a precíziós, távérzékelésre és térinformatikára alapozott növénytermesztési technológiák tudományos megalapozása és fejlesztése.

Levelező taggá választása után 96 tudományos publikációt jelentetett meg, főleg társszerzőkkel, 2 megjelenés alatt. Elsők között teremtette meg a precíziós, fenntartható növénytermesztési technológiák és a döntéstámogató növényfiziológiai modellek kapcsolatrendszerét, amely a fenntarthatóság és egyben klímaváltozás hatásának elemzésére is lehetőséget ad. Ezen a területen együttműködést alakított ki a NASA Goddard Intézetével (GISS). A témakörben több nemzetközi konferenciát szervezett, több könyvet szerkesztett és könyvrészletet írt. A Wittmann Antal Multidiszciplináris doktori iskola vezetője. Eddig 18 PhD-hallgatója szerzett fokozatot. Valamennyien vezető beosztásban vannak itthon és külföldön.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Dimény Imre, Horn Péter, Hornok László, Láng István, Solymos Rezső, Várallyay György*

☞ **Tóth Miklós**

Budapesten született 1950-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az MTA ATK Növényvédelmi Intézet tudományos osztályvezetője. Szűkebb szakterülete a kémiai ökológia és a növényvédelmi rovartan.

Tóth Miklós a kémiai ökológia hazai bevezetője, aki a kártevő rovarok elleni környezetkímélő módszerek alapjait tanulmányozva tette meg felfedezéseit. Hetvennyolc kártevő rovarfaj feromonjának kémiai szerkezetét azonosította; eredményeit 214 (2011 óta 43) közleményben publikálta; Hirsch-index: 18; független hivatkozásainak száma: 1126. Legújabban a pattanóbogár fajokra fejlesztett ki feromonkészítményt, ill. a fátyolka csalétkére alapozva újszerű biológiai védekezési koncepciót valósított meg. Felfedezéseinek gyakorlati felhasználásaként kialakította a CSALOMON® feromoncsapda-családot. Tóth Miklós a tudomány eredményeit azonnal alkalmazva, napjaink kutatóinak kiváló példát mutat.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Hornok László, Horváth József, Solti László*

## Levelező tagságra ajánlja

☞ **Cseh Sándor**

Budapesten született 1954-ben. A SZIE Állatorvostudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanára, 2003 óta az MTA doktora. Szűkebb szakterülete az állatorvos-tudomány; szaporásbiológia és asszisztált reprodukció.

A jelölt nevéhez köthető hazánkban az első borjak és bárányok megszületése mélyhűtött *in vivo* és *in vitro* fertilizációval előállított, majd mélyhűtött embriókból, valamint a juh embrióátültetési technológia gyakorlati bevezetése (*Theriogenology*, 1993. 39. 207.; *Theriogenology*, 1995. 43. 199.). Vendégkutatóként 5 évet töltött az USA-ban, ahol a szaporadáshoz modellállatként szolgáló főemlősökkel végzett kutatásokat. Továbbfejlesztették az embriómélyhűtési technológiát (*Theriogenology*, 1997. 48. 43-50.; *Theriogenology*, 1999. 52. 103-113.), kidolgoztak egy új szuperovulációs és ultrahangos petesejtgyűjtési módszert (*Animal Reproduction Science*, 2002. 70. 287-293.). Hazatérését követően megalapította az Andrológiai és Asszisztált Reprodukciós Laboratóriumot, ahol irányításával 8 PhD-hallgató végezte (4), illetve végzi (4) kutatásait.

Egy évtizede vesz rész együttműködőként a humán reprodukciós orvosi kutatásokban is, melynek egyik eredménye az első gyermek megszületése hazánkban fagyasztott humán petesejtből (*Journal of Assisted Reproduction and Genetics*, 2008. 25. 349-352).

Az MTA Mezőgazdasági Biotechnológiai Tudományos Bizottságának két cikluson át titkára, majd elnöke volt. A European College of Animal Reproduction alapító tagja, 2014-től az Education and Residence Committee tagja. 2015-ben a köztársasági elnök a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével tüntette ki.

Ajánlók: *Horn Péter, Kovács Melinda, Mézes Miklós Solti László*

### ☞ Faragó Sándor

Pécsett született 1953-ban. 2007 óta az MTA doktora. A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézetének igazgató egyetemi tanára, rektor. Szakterülete a vadbiológia és vadgazdálkodás.

A hazai szárnyasvadkutatásban elsőként foglalkozott a fenntartható, természetközeli gazdálkodással, amelynek monitoring alapú tartamosságát bevezette a gyakorlatban. Kidolgozta a tűzokvédelem ökológiai alapjait és hazai védelmi programját. Nemzetközi hálózatba integrálva működteti a Magyar Vízivad Monitoringot, kidolgozta az első nemzeti szintű vízivad-gazdálkodási tervet Európában, amelynek unikális része a vízivad-kíméleti területek rendszere. A vadászati és természetvédelmi jogalkotás folyamatosan támaszkodik eredményeire. 30 könyve, 151 könyvrészlete, 7 egyetemi jegyzete és tankönyve, 80 idegen nyelvű és 221 magyar nyelvű tudományos cikke jelent meg. Tanulmányaira kapott független hivatkozások száma: 652 (külföldi 265, hazai 387). Hirsch-indexe: 14. A Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola vezetője. Végzett doktorainak száma 12, aktív doktorandusza 3. Az MTA Közgyűlésének doktor képviselője (2004–2007, 2013–2016). Az Erdészeti Tudományos Bizottságnak két-két ciklusban alelnöke, elnöke. A Vadgazdálkodási Albizottság elnöke. A TIT Országos Elnökségének tagja (2010–). Több nemzetközi szakmai szervezet tisztségviselője. Elismerései: Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997–2000), Pro Silva Hungariae díj (1999), VEAB-emlékérem (2001), Akadémiai Díj (megosztott)(2004), Gesellschaft für Wildtier- und Jagdforschung (D) külső tag (2005), Miskolci Egyetem *Dr. h.c.* (2010), Magyar Érdemrend Középkeresztje (2015).

Ajánlók: *Mátyás Csaba, Neményi Miklós, Sohyms Rezső*

### ☞ Harrach Balázs

Mosonmagyaróváron született 1952-ben. 2002 óta az MTA doktora. Az MTA ATK Állatorvostudományi Intézet tudományos tanácsadója, korábbi igazgatója (2000–2008), jelenlegi témacsoport-vezetője. Szűkebb szakterülete az állatorvosi virológia.

*Stachybotrys* penészgombák toxinjait azonosította HPLC és tömegspektrometria segítségével, és elsőként mutatta ki juhok és lovak elhullását okozó szalmából (*Appl Environ Microbiol*). Szarvasmarha-leukózis-mentesítéshez immundiagnosztikai készletet állított elő (600.000 vizsgálathoz, részben exportra). A hazai állatorvosi kutatásokban bevezette a molekuláris és bioinformatikai módszereket. Munkatársaival >200 új adenovírust mutatott ki, >30 teljes genom szekvenciát meghatározott. Elsőként végzett filogenetikai számításokat adenovírusokkal. Gazdaváltásokat derített ki (pl. hullőről kőrödzőre), ami a genom G+C tartalmának csökkenésével és kórokozó képesség fokozódással járt. Három új adenovírus-nemzetséget alapítottak. Víruskutatásait vezető szaklapok és referenciakötetek közölték (*J Virol, Virology, J Gen Virol, J Clin Microbiol, PLoS One, Virus Taxonomy* – Elsevier). PhD-hallgatói vezető beosztásokba kerültek. Külföldi hallgatókat fogadott csaknem valamennyi kontinensről. Alelnöke az MTA Bioinforma-

tikai Osztályközi Bizottságának és a Magyar Bioinformatikai Társaságnak. A Nemzetközi Vírusrendszertani Bizottság Állati DNS-Vírusok és Retrovírusok Albizottság vezetője. A SZIE c. egy. tanára; az Állatorvos-tudományi Doktori Iskola Tanács tagja. Két EU kutatási konzorcium tagja; gén-vektorok és daganatellenes vírusok fejlesztésén dolgoznak. 14 külföldi könyvfejezet szerzője. Össz-IF: 150, független idézetei: 1822; H-indexe 28. Az *Acta Veterinaria Hungarica* főszerkesztője.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Horváth József, Mészáros János, Nagy Béla, Tóth Miklós*

### ☞ Kiss Levente

Marosvásárhelyen született 1966-ban. 2009 óta az MTA doktora. Az MTA ATK Növényvédelmi Intézetének igazgatója, a Pannon Egyetem címzetes egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a növénykórtan.

A jelentős növénykórokozókként ismert lisztharmatgombák és intracelluláris mikoparaziták nemzetközileg kiemelkedő kutatója. Elsőként igazolta a lisztharmatgombák gazdanövénykör-bővülését, kriptikus fajok előfordulását, felfedezte egy ivartalan sporulációs mechanizmusukat, jellemezte a fertőzési folyamatok egyéb részleteit, és több világszerte elterjedt, gazdaságilag fontos fajt azonosított. Felfedezte, hogy a gyakorlatban is alkalmazott *Ampelomyces* mikoparaziták több fajhoz tartoznak, és egy eredeti, az időbeli izolációra vonatkozó hipotézissel megmagyarázta genetikai differenciálódásukat. Parlagfűvel kapcsolatos kutatásai szintén úttörőek. Több hazai és nemzetközi kutatási projekt vezetőjeként is dolgozott. Két évtizede folyamatosan részt vesz a hazai felsőoktatásban. Az *Eur. J. Plant Pathol.* (Springer) társszerkesztője, a *Biocontrol Sci. Technol.* (Taylor & Francis) szerkesztőbizottságának tagja, korábban a *Mycoscience* (Elsevier) társszerkesztője volt. Jelenleg az MTA Növényvédelmi Tudományos Bizottságának elnöke, korábban két cikluson át titkára volt. A Magyar Mikrobiológiai Társaság Mezőgazdasági- és élelmiszer-mikrobiológiai Szekciójának elnöke. Az MTA Ifjúsági Díj és a németországi Rudolf Hermanns-díj kitüntettetje. Nemzetközi folyóiratokban 39 teljes terjedelmű cikke jelent meg, melyek kb. 75%-ában meghatározó szerző – ezek összesített impaktfaktora 90,8. Emellett 46 egyéb publikáció egyedüli vagy társszerzője. Összes független hivatkozása 712, Hirsch-indexe 17.

Ajánlók: *Barna Balázs, Bedő Zoltán, Kömíves Tamás, Mesterházy Ákos, Tóth Miklós*

### ☞ Marton L. Csaba

Sajószentpéteren született 1954-ben. 2004 óta az MTA doktora. Az MTA ATK Mezőgazdasági Intézet tudományos osztályvezetője. Szűkebb szakterülete a növény-nemesítés.

Marton L. Csaba 61 éves, növény-nemesítő, agrár-genetikus, tudományos osztályvezető, címzetes egyetemi tanár, az MTA doktora. 1978-ban kapcsolódott be a martonvásári kukoricánemesítési programba. Munkatársaival éréisdinamikai vizsgálataikra alapozva új, jól ismételtető, megbízható tenésztidőszámítási módszert dolgoztak ki [*Genetika*

36: 83-92. (2004), *Maydica* 52: 319-324. (2007)]. Eredményes programot indítottak a kukoricabogárral szembeni rezisztencia javítására [*Maydica* 54: 217-220. (2009)]. A kukorica bioenergetikai hasznosításához – bioetanol, biogáz – módosították a növény beltartalmi tulajdonságait [*Maydica* 54: 253-257. (2009), *Maydica* 56: 243-250. (2011), *Maydica* 58: 34-41. (2013)]. Morfológiai, fiziológiai és genetikai markerek bevonásával olyan rendszert dolgoztak ki, mely nagy biztonsággal képes a valós genetikai rokonság megállapítására [*Cereal Res. Commun.* 34: 887-894. (2006), *Cereal Res. Commun.* 37: 373-381. (2009)]. A genetikai markereket felhasználták szelekcióra is [*Maydica* 54: 253-257. (2009)]. A kutatások eredményeként 349 szellemi termék született (101 külföldi, 248 hazai bejelentés), melyből államilag minősített fajta: 261. A fajták összes vetésterülete meghaladja a 10 millió ha-t. Eddig megjelent közlemények száma összesen 512, ebből tudományos 215. Összes hivatkozások száma 448, kumulatív IF 13,1, H-index 9. Témavezetésével eddig 4 PhD-fokozat született. Jelenleg 15 külföldi intézménnyel folytatott kutatási együttműködés résztvevője.

Ajánlók: *Király Zoltán, Németh Tamás, Neményi Miklós*

#### ☞ **Michéli Erika**

Szekszárdon született 1959-ben. Az MTA doktora 2004 óta. A SZIE MKK Talajtani és Agrokémia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a talajképződés tanulmányozása és a talajok osztályozása.

Legjelentősebb hazai szakmai eredményei a talajok távérzékelésének és korszerű monitorozásának alapjául szolgáló reflektanciaspektroszkópiai kutatásokhoz, a hazai talajosztályozási rendszer diagnosztikai szemléletű korszerűsítéséhez és talajosztályozási kulcs bevezetéséhez kapcsolódnak. Nemzetközi jelentőségű eredménye a világ egyes országaiban eltérő módszerekkel jellemzett és osztályozott talajok összehasonlíthatóságát, továbbá egységes térképi és adatrendszerbe foglalását biztosító módszerek és útmutatók kidolgozása. Részt vett Európa 1:1 000 000 méretarányú talajtérképének, valamint Európa és Afrika talajatlazásának elkészítésében. E munkák jelentős nemzetközi elismertséget hoztak számára. Tudományos közleményeinek száma: 166, az ezekre érkezett független hivatkozások száma 1106, Hirsch-indexe 16. A gödöllői talajtani iskola jelenlegi vezetőjeként 17 PhD-hallgató munkáját irányította, tanítványai közül nemzetközi hírű kutatók, egyetemi oktatók és állami tisztségviselők kerültek ki. a SZIE Környezettudományi Doktori Iskola vezetője. Az MTA Agrártudományok Osztálya Talajtani, Vízgazdálkodási és Növénytermesztési Tudományos Bizottsága elnökhelyettese, a Magyar Talajtani Társaság elnöke, a Nemzetközi Talajtani Unió vezetőségi tagja. Az Agrokémia és Talajtan, valamint a Geoderma Regional folyóiratok szerkesztőbizottságának tagja. Elismerései: Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1998), a tudomány szolgálatáért a Szent István Egyetem aranyérme (2010), Doby Géza-díj (2013), az ELTE címzetes egyetemi tanára (2014).

Ajánlók: *Hornok László, Király Zoltán, Várallyay György*

### ☞ Palkovics László

Budapesten született 1960-ban. 2006 óta az MTA doktora. A BCE Kertészettudományi Karának tanszékvezetője 2003-tól, habilitált egyetemi tanára, 2012-től 2015-ig az egyetem tudományos rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete a kertészeti növénykórtan.

Nemzetközileg is elismert kutató és egyetemi oktató. Első nemzetközileg elismert munkája a szilvahimlő-vírushoz kapcsolódik (*Plum pox virus*, PPV). A világon először közölte a vírus M típusú, magyar izolátumának teljes örökítőanyagát [*Virus Genes* 7:4, 339-347 (1993)]. Legtöbbet idézett munkájában [*J. Gen. Virol.* 85:9, 2671-2681(2004)] a PPV természetes rekombinánsait vizsgálta. Kimutatta a vírusszekvenciákat tartalmazó transzgenikus növény és a felülfertőző vírus rekombinációs képességét [*J. Virol.* 74:16, 7462-7469 (2000)]. Interspecifikus vírusokat állított elő, és vizsgálta azok tulajdonságait [*Virus Res.* 76, 9-16 (2001)]. Mikológiai kutatásai során import gyümölcsökből elsőként azonosította munkatársaival a *Monilinia fructicola* fajt [*Plant Dis.* 90:3, 375 (2006)] és rámutatott a kórokozó elterjedésének veszélyére. Elsőként azonosította Európában a *Monilinia polystroma* fajt [*Eur. J. Plant Pathol.* 125:2, 343-347 (2009)]. Elsőként írta le hazánkban az *Erwinia amylovora* kórokozót szilváról, kajsziról és cseresznyeszilváról [*Plant Dis.* 96:5, 759 (2012); *Not. Bot. Hort. Agrobot.* 41:2, 1-6 (2013)], rámutatott a kórokozó veszélyességére a csonthéjasokban. Nagy figyelmet fordít a kertészeti kultúrák növényvédelmi problémáinak megoldására, a környezetkímélő növényvédelmi technológiák kidolgozására és a rendszeres szaktanácsadásra. Jelentős szerepet vállal az oktatásban, a doktorképzésben, a tehetségfelfedezésben és a tudományos közéletben. Kum. IF: 69,622, független hivatkozások: 612.

Ajánlók: Balázs Sándor, Dimény Imre, Horváth József,  
Körmives Tamás, Lelley Jan Iván, Tomcsányi Pál

### ☞ Pauk János

Szolnokon született 1951-ben. 2005 óta az MTA doktora. A szegedi Gabonakutató Non-profit Közhasznú Kft. kutatási igazgatóhelyettese. Szűkebb szakterülete: növény-nemesítés és biotechnológia.

A növényi *in vitro* technikák kutatása során új módszereket dolgozott ki a növény-regenerálás és az androgenézis javítására (*Plant Sci.* 63, 187-198; *J. Plant Physiol.* 156, 197-203). A világon elsőként sikerrel használta fel a növényi sejt- és szövettenyésztési módszereket gazdaságilag jelentős növények nemesítésében (*Plant Breeding* 107, 18-27; *Plant Cell Tiss. Org.* 97, 285-293). Nevéhez fűződik hazánkban az első biotechnológiai úton előállított búzafajta szabadalma (GK Délibáb, 1992). Nemesítőként, hazai és nemzetközi kooperációban, napjainkig 25 fajtát és hibridet állított elő (19 búza, 3 rizs, 3 fűszerpaprika). A nemesítési kutatások mellett, figyelemre méltóak a gabonafélék funkcionális genomikájával kapcsolatos eredményei is (*J. Exp. Bot.* 59, 3359-3369; *Euphytica* 181, 341-356). Hazánkban elsőként állított elő kutatási céllal transzgenikus búzát, rizst és repcét (*Euphytica* 85, 411-416). Hat nemzetközi tudományos könyvbe írt önálló fejezetet



(Springer, Kluwer stb.). Tudományos közleményeinek száma 161. Ebből 62 tudományos folyóiratcikk, melyek vezető nemzetközi lapokban jelentek meg (IF 30,888). Összes idézők száma: 488, ebből független. 396. Hirsch-indexe: 12. Oltalmazott fajták száma 11. Napjainkig 6 PhD-hallgatója védett sikerrel. Főszerkesztője a *Cereal Research Communications* nemzetközi IF-es tudományos folyóiratnak. A SZIE habilitált egyetemi magántanára, a SZIE Növénytudományi Doktori Iskola alapító törzstagja. Három nemzetközi konferenciát szervezett (2010, 2011 és 2013). Akadémiai Díj (2002), id. Entz Géza- díj (2008) és a Darányi Ignác-díj (2014) kitüntetésétje.

Ajánlók: *Barna Balázs, Dudits Dénes, Mesterházy Ákos*

### ☞ Popp József

Bonyhádon született 1955-ben. 2008 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar egyetemi tanára, intézetigazgatója és dékánhelyettese. Szűkebb szakterülete az agrár-közgazdaságtan.

Tudományos munkásságának fő területe a nemzetközi kereskedelem liberalizálásának, a nemzetközi agrárpolitikának elemzése. Hazai tudományos szakkönyvei hiánypótló munkának számítanak az agrárgazdasági kutatásokban. Kiemelkedő szerepet játszik a globális élelmezés-, energia- és környezetbiztonság összefüggéseinek közgazdasági elemzésében (*Renew Sust Energ Rev* 2014, 32, 559-578; 2015, 48, 17-26; *Agron Sustain Dev* 2013(1), 243-255; *J Verbrauch Lebensm* 2011, 6(1), 105-112). Rangos nemzetközi konferenciák keretében tartott komoly nemzetközi visszhangot kiváltó előadásokat felkért előadóként (pl. OECD: Madrid és Berlin, Európai Parlament). E témakörben több könyvfejezetet is publikált nemzetközi (pl. OECD, USA) kiadványokban. A magyar agrár-közgazdaságtan meghatározó egyénisége, akinek nemzetközi elismertsége példaértékű. Vezetésével agrár-közgazdasági iskola alakult a DE Gazdaságtudományi Karán. Nemzetközi kutatói kapcsolatai kiterjednek a nemzetközi szervezetektől kezdve az európai és tengerentúli agrár-közgazdasági kutató intézeteken át a külföldi egyetemekig bezárólag. Iskolateremtő módon ötvözte az interdiszciplináris tudomány területeit közgazdasági elemzéseiben. Aktív részt vállal a felsőoktatási és tudományos közéletben. Az Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola vezetője. Tudományos közleményeinek száma 213 (IF: 24,2), a független hivatkozások száma tudományos közleményeire 344, ebből 77 nemzetközi szakfolyóiratokban. Munkáját Akadémiai Díjjal, Honoris Causa címeikkel és egyéb díjakkal ismerték el.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Csáki Csaba, Dimény Imre, Dudits Dénes*

### ☞ Rajkai Kálmán László

Budapesten született 1951-ben. 2004 óta az MTA doktora. Az MTA ATK Talajtani és Agrokémiai Intézet tudományos osztályvezetője, tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a talajtan, talaj-vízgazdálkodás és a talajfizika.

Napjaink legégetőbb társadalmi problémájával, a globális vízkészlet talajnedvesség összetevőjével foglalkozó nemzetközileg elismert kutató. A talaj vízgazdálkodását meghatározó mérési és becslési módszerek fejlesztője. Becslési módszert dolgozott ki a talaj víztartó képességére (*Agrokémia és Talajtan* 36-37. 1988; *Soil Sci.* 161. 1996; *Soil and Till. Res.* 79. 2004). Kutatásaiban a mért talajnedvességből számította a növények vízfelhasználását és térbeli mintázatát (*Soil Biol. Biochem.* 34. 1992; *Geoderma* 52. 1992; *Biol. Fert. Soils.* 15. 1993; *Plant Ecol.* 183. 2006). Frekvenciaspektrum és további elektromos jellemzők (fázisszög, szóródási tényező) mérését vezette be a gyökéraktivitás mérésébe (*Agrokémia és Talajtan* 51. 2002; *Acta Agronomica Hung.* 53. 2005; *Int. Agrophys.* 26. 2012; *Eu. J. Soil Biol.* 54. 2013). Több monográfia talajfejezetének szerzője (*Magyarország kistájainak katasztere* 1990; 2010; *Vadregényes erdőúj a Börzsöny* 2014). Független hivatkozásainak száma: 1051, WOS/Scopus: 493. Összes IF: 44,370 a megjelenés éve alapján, H-index: 18. Széchenyi Professzori Ösztöndíjat kapott 1999-ben. A Debreceni Egyetem egyetemi magántanára (2010). Több egyetem posztgraduális képzésében vesz részt. Négy hallgatója szerzett PhD-fokozatot. MTA AKT Tagja. Új tudományos eredményei, széles nemzetközi ismertsége, elismertsége, oktatói, tudományos szervezői és tudományos közéleti tevékenysége teszi iskolateremtő egyéniséggé.

Ajánlók: *Bedő Zoltán, Mátyás Csaba, Németh Tamás, Várallyay György*

### ☞ Szendrő Zsolt

Gödöllőn született 1947-ben. 1997 óta az MTA doktora. A Kaposvári Egyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a kisállattenyésztés és nyúltenyésztés.

Kaposváron létrehozta a világ egyik legkiemelkedőbb nyúltenyésztési kutatóhelyét, amelyet kutatási aktivitás alapján 300 kutatóhely közül az elmúlt két évtizedben folyamatosan a legjobb 5 közé sorolnak. Három államilag elismert nyúl fajta előállítója. Egyedülálló a digitális képalkotó diagnosztikai módszereknek a nyúltenyésztésben és -szelekcióban való alkalmazása (*J. Anim. Sci.* 2010, 88:533-543, *Livest. Sci.*, 2012, 149:167-172.). Világszerte széles körben elismert új tudományos eredményeket ért el az alábbi területeken: állatjólét, tartástechnológiai fejlesztések (*Appl. Anim. Behav. Sci.*, 2009, 116:273-278; *Animal*, 2013, 7:463-468., *Livest. Sci.*, 2014, 165:114-119.), reprodukció-biológia (*World Rabbit Sci.*, 2004, 12:173-183; 2011, 19:209-216.), élelmiszer-biztonság és húsmínőség (*Meat Sci.*, 2014, 96:114-119., 2015, 110:126-134.). Három alkalommal választották meg a Nyúltenyésztési Világszövetség alelnökének. Publikációinak száma meghaladja az ezret, ebből 16 könyv és könyvfejezet, 213 tudományos cikk (75%-a angol nyelvű), 442 teljes terjedelemben megjelent előadás (122 világkongresszuson), 1500 független idézettség, IF: 80, Hirsch-index: 19. Tizennégy hallgatója szerzett PhD-fokozatot. Tanítványai és közvetlen munkatársai közül hárman az MTA doktorai, egyetemi tanárok, a negyedik jelenleg írja doktori értekezését. Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült, Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével (2005), megosztott Akadémiai Díjjal (2007), OMÉK Tenyésztési Díjjal (2011) és Szent-Györgyi Albert-díjjal (2012) kitüntetett.

Ajánlók: *Horn Péter, Kovács Melinda, Schmidt János*

### ☞ Tóth Magdolna

Nyírgyulajban született 1951-ben. 2007 óta az MTA doktora. A BCE Kertészettudományi Kar Gyümölcsstermő Növények Tanszékének tanszékvezető professzora. Szűkebb szakterülete a pomológia és a gyümölcsnemesítés.

A multirezisztenciára irányuló hazai almanemesítés vezetője. Négy oltalmazott almafajta (HortScience 47, 1795–1800), két oltalmazásra befogadott s hat bejelentett fajtajelölt nemesítője. Honosított almafajtáit 60%-os arányban termesztik. Élénjáróként mutatott rá a régi almafajták tűzelhalás rezisztenciaforrás értékére (*Acta Hortica* 663, 609–612). A Kárpát-medencei almafajtákból öt génforrást emelt ki (*Trees-Struct Funct* 27, 597–605), a 3-as kromoszómán lévő FB\_MR5 QTL-t elsőként mutatták ki kultúrfajtákban (*Plant Breeding* 134, 345–349). Almánál morfológiai és markerzési eljárással tisztáztak rokonsági (*Not Bot Hort* 40, 269–275) s filogenetikai kapcsolatokat (*Tree Genet Genomes* 7, 1135–1145). Elvégezték a vöröshúsú almák polifenolos vegyületeinek kvalitatív elemzését (*Fitoterapia* 83, 1356–1363). A meggy esetében matematikai modellekkel írták le a cukor- és savkomponensek változását (*Trees-Struct Funct* 27, 597–605), bizonyították a gyümölcsök antibakteriális hatását (*Food Techn Biotechn* 50, 117–122), feltárták a sajátos antocianidinprofilt (*JFAE* 9, 30–35). 467 publikáció, azon belül 164 lektorált dolgozat szerzője (IF: 26,96; független citáció: 657, H-index: 14). Hét éve doktori iskolavezető, vezetésével tízen kaptak PhD-fokozatot. Kétszer bevonták külföldi PhD-bíráló bizottságba. Szakterületén nemzetközileg elismert. Az MTA Kertészet- és Élelmiszertudományi Bizottság elnöke. Többek között Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje s Gábor Dénes-díj kitüntetésben részesült.

Ajánlók: *Balázs Sándor, Lelley Jan Iván, Schmidt János, Tomcsányi Pál*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

### ☞ Antonio F. Logrieco

Bariban (Olaszország) született 1958-ban. Tudományos fokozatát a Bari-i Tudományegyetemen szerezte; a CNR Élelmiszertudományi Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete: élelmiszer-biztonság, mikotoxin-kutatás.

A mikotoxintermelő gombák nemzetközi szakértője. Kutatócsoportja élén új eljárásokat dolgozott ki az élelmiszer-gazdaságban jelentős toxintermelő gombák kimutatására, molekuláris módszereket fejlesztett ki az élelmiszerekben jelenlévő biológiai szennyező ágensek azonosítására, és mikotoxinmentesítésre alkalmas technológiákat dolgozott ki. Több nemzetközi kutatási program koordinátoraként működött/működik együtt magyar kutatókkal. 167 eredeti tudományos dolgozat szerzője/társszerzője, a munkáira érkezett független hivatkozások száma meghaladja a négyezret; H-indexe 38. A Méditerran Növénykórtani Unió és a Nemzetközi Mikotoxikológiai Társaság elnöke.

Ajánlók: *Hornok László, Kovács Melinda, Mesterházy Ákos, Mézes Miklós*

☞ **Wittko Francke**

Reinbeckben (Németország) született 1940-ben. A Hamburgi Egyetem emeritus professzora. Szűkebb szakterülete, a kémiai ökológia területén a világ kiemelkedő tudósai közé tartozik.

Kutatásai hangsúlyos részét mezőgazdasági és erdészeti kártevő szervezetek kémiai ökológiájának vizsgálata képezi. Eredményeit 439 közleményben publikálta, Hirsch-indexe 47. Felfedezte a sprioacetálokat, ill. a 2,5-dialkilciklohexán-1,3-dionokat. Felderítette a Pouyanne-mimikri kémiai alapjait, továbbá az aromás éterek lebontási mechanizmusát. Az MTA ATK Növényvédelmi Intézettel közös kutatások során (26 publikáció) olyan fontos kártevő rovarfajok feromonjának azonosításában vett részt, mint pl. az almalevél-törpemoly, vadgesztenye-aknázómoly, ill. pattanóbogár-fajok. Az *Acta Phytopath.* MTA folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, az OTKA számára pályázati elbírálást végez.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Kömíves Tamás, Nagy Béla, Tóth Miklós*



# ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Balla György

Debrecenben született 1953-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az Orvosi Tudományok Osztálya I. Sz. Doktori Bizottságának elnöke. A Debreceni Egyetem Klinikai Központ orvos-szakmai igazgatója, a Gyermekgyógyászati Klinika igazgatója. Orvostudomány, neonatológia, ér- és szabadgyök-kutatás a területe.

Kutatási területe a hem és hemproteinek szerepe az érbetegségekben. Az általa leírt hemoxigenáz-ferritin rendszer antioxidáns, sőt gátolja a vascularis calcificatiót, mely az atherosclerosis végső szakasza. Preventív vaskelálók biotechnológiai termelését optimalizálta. Identifikálta a hemoglobin inflammatióért felelős epitópját, ellene antitestet fejlesztett ki. Igazolta a szabad hem myocardium toxicitását. EU- és MTA-forrásból Debrecenben vascularis kutatóhálózatot alapított. A hemoxigenáz világkongresszusok szervezője. A hallgatók ismételtén az Év Oktatója díjjal jutalmazták. Az 5 ezrelék alatti magyar csecsemő-halálozás eléréséért tett erőfeszítéseit klinikai munkája csúcaként értékeli.

Ajánlók: *Eckhardt Sándor, Kovács László, Muszbek László, Tulassay Tivadar*

### ☞ Hunyady László

Szombathelyen született 1959-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. A Semmelweis Egyetem Élettani Intézetének igazgató egyetemi tanára és az Általános Orvostudományi Kar dékánja. Szakterülete az orvosi élettan és a molekuláris endokrinológia.

Levelező taggá választása óta 30 tudományos közleményt publikált. Kimutatta, hogy az erekben angiotenzin II (AngII) hatására keletkező endokannabinoidok mérsékelik az AngII vazokonstriktor hatását. Kimutatta, hogy az AngII fokozza az agyi eredetű neurotrófikus faktor (BDNF) expresszióját. Felismerte, hogy AngII hatására intracelluláris kompartmentekben is aktiválódhat a Ras növekedési jelpálya. Sejtes rendszerekben azonosította a V2 vazopresszin receptor betegséget okozó mutációinak pathomechanizmusát. H-indexe 43, független idézettsége > 4100.

Ajánlók: *Ádám Veronika, Dobozy Attila, Eckhardt Sándor, Mandl József, Muszbek László, Papp Gyula, Spät András*

### ☞ Schaff Zsuzsa

Budapesten született 1943-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. A Semmelweis Egyetem II. számú Patológiai Intézetének emeritus professora, volt igazgatója. Szűkebb szakterülete a patológia, hepatológia, onkológia.

Kutatási területe a vírus okozta májbetegségek, kiemelten a májrák vizsgálata. Elsők között igazolta a hepatitis C vírus (HCV) okozta májsejtelváltozásokat, a vírusalkotórészek szerepét a májrák kialakulásában. Elsők között mutatta ki a májdaganatok számos jellegzetes (diagnosztikus és prognosztikai szempontból is jelentős) markerét. Munkacsoportjával a sejtkapcsoló fehérjék, elsősorban a claudin, a HCV belépési receptorának fokozott expresszióját igazolta cirrhosisban és hepatocellularis carcinomában, melynek szerepe lehet a HCV reinfekcióban. A mikroRNS-ek jellegzetes mintázatát mutatta ki májdaganatokban, ezek összefüggését igazolta a betegek túlélésével és terápiára adott válaszukkal.

Ajánlók: *Lapis Károly, Knoll József, Mandl József, Nász István, Oláh Edit, Sótornyai Péter, Tulassay Tivadar, Tulassay Zsolt*

## Levelező tagságra ajánlja

### ☞ Bagdy György

Budapesten született 1955-ben. Gyógyszerész diplomája van. 1999 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem tudományos rektorhelyettese, Gyógyszerhatástani Intézetének igazgató egyetemi tanára, az MTA–SE Neuropszichofarmakológiai és Neurokémiai Kutatócsoport vezetője, az Academia Europaea tagja. Szűkebb szakterülete a neuro-pszichofarmakológia.

Tudományos munkássága felöleli egyes neurotranszmitterek és neuropeptidok vizsgálatát az idegrendszer működésében. Nevéhez kötődik több szerotonin receptor szerepének felismerése a neuroendokrin rendszer szabályozásában (*Endocrinology* 1989, 1994), epilepsiában (*J Neurochemistry* 2007), valamint antidepresszív vegyületek hatásának és mellékhatásának közvetítésében (*Int J Neuropsychopharmacology* 2001). Klinikai vizsgálatokban igazolta a CGRP szerepét migrénben (*Pain* 2003, *Cephalalgia* 2005). Leírta az ecstasy neuronkárosító hatásának funkcionális következményeit (*J Comp Neurol* 2006, 2011). Genetikai vizsgálatai értékes megállapításokhoz vezettek olyan génvariánsok azonosításában, melyek a szorongás, a migrén, és a lakosságot sújtó egyik legnagyobb népbetegség, a depresszió kialakulásában, illetve a gyógyszerek pszichiátriai és neurológiai mellékhatásának előrejelzésében jelentősek. Mindezek igen rangos folyóiratokban jelentek meg, mint a *Biol Psychiatry*, a *Trends in Pharmacol Sciences*, és az amerikai tudományos akadémia lapja, a *PNAS*. Nevéhez fűződik a támogatott kutatócsoportként működő, kimagasló hírű neuro-pszichofarmakológiai kutatóműhely kialakítása. Doktori fokozatot szerzett tanítványai száma 16, közülük többen rangos tudományos kitüntetést, ketten Junior Prima díjat kaptak. 2012-ben Akadémiai, 2014-ben Issekutz-díjban részesült. Publikációinak idézettsége 4960, Hirsch-indexe 41. Közleményeinek többsége első vagy utolsó szerzős, általa végzett vagy irányított munka.

Ajánlók: *Fülöp Ferenc, Hunyady László, Karádi István, Magyar Kálmán, Makara B. Gábor, Tulassay Tivadar, Vécsei László*

### ☞ Csiba László

Sajószentpéteren született 1952-ben. 1999 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Klinikai Központ, Neurológia Klinika tanszékvezetője. Szűkebb szakterülete a neurológia, stroke-kutatás.

Tudományos munkája ötvözi a kísérletes(1), klinikopathológiai(2) és klinikai (3) stroke-kutatás elemeit. Új módszereket publikál a kísérletes fokális agyi ischemia vizsgálatára (pH, vértartalom, káliumeloszlás). Új fokális agyi ischemia modellt dolgoz ki. Klinikopathológiai vizsgálatokkal validálták a neuroszonológiai módszerek alkalmazását az arteriosclerosis súlyosságának követésére. Megállapították, hogy a stroke nem indukálja a neurogenesisist. Az agyi keringés vizsgálatát a kardialis hemodinamika és a kognitív teljesítmény egyidejű mérésével kombinálta. Szignifikáns agyi hemodinamikai eltéréseket igazoltak tünetmentes diabetesben, migraine-ben, hyperlipidemiában és hypertóniában. Ha a kezeletlen hypertonia hyperlipidemiával társul, nem csak a vascularis eltérések súlyosabbak, hanem a kognitív zavarok is. Klinikáján tíz PhD, egy habilitáció, két MTA doktori, 2 külföldi orvos értekezése készült neuroszonológia/stroke témakörben. 2009 és 2013 között az Eur. Soc. of Neurosonology and Cerebral Hemodynamics elnöke. Jelenleg a World Stroke Academy, az Eur. Master Course on Stroke vezetőségi tagja, az Eur. Stroke Org. Board of Director's és a Magyar Neurológiai Társaság elnöke, az osztrák Stroke Társaság tiszteleti tagja. Kitüntetései: Markusovszky-díj, Batthyányi-Strattmann Díj, Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje, Francis Crick- és Szentgyörgyi-díj. Négy külföldi egyetem visiting professora. Klinikáján végzik az országban a legtöbb lysis-kezelést stroke-ban.

Ajánlók: *Balla György, Gulyás Balázs, Kovács László, Mandl József, Muszbek László, Palkovits Miklós, Szolcásnyai János*

### ☞ Kemény Lajos

Szegeden született 1959-ben, 1998 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikájának tanszékvezető egyetemi tanára, az SZTE tudományos és innovációs rektorhelyettese, az MTA–SZTE Dermatológiai Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a bőrgyógyászat és az immunológia.

Elsők között mutatót ki HHV8 vírust klasszikus Kaposi-sarcomában és Merkel-sejtes polyomavírust Merkel-sejtes carcinomában. Elsőként azonosított bőr és hüvely nyálkahártya hámsejtjein baktériumok felismerésére szolgáló Toll-like receptorokat, leírta a természetes immunitásban betöltött szerepüket. Megállapította, hogy a bőrben a P. acnes filotípus specifikus módon fokozza a gyulladáskeltő citokinek képződését, és hozzájárul az akneban látott gyulladás kialakulásához. Hámsejtekben az UV sugárzás sejtszintű hatásában fontos szerepet betöltő fehérjét (COP1) azonosított. Kutatócsoportja fejlesztette ki bőrbetegségek kezelésére a xenon-klorid excimer lézerkezelést. Elsőként alkalmazott xenon-klorid excimer lézerkezelést pikkelysömörben, festékhány-betegségben és atopiás dermatitisben. Új fényterápiás kezelési eljárást dolgozott ki a szénanátha kezelésére. Az excimer lézerkezelést ma már a klinikai gyakorlatban rendszeresen alkalmazzák, tanköny-

vek és szakmai irányelvek hivatkozzák. A fényterápia, biotechnológia, valamint molekuláris biológiai területeken 23 szabadalma van. Témavezetésével 15-en szereztek PhD-fokozatot, és munkatársai közül ketten nyerték el az MTA doktora címet. Eredeti nemzetközi közleményeinek száma 192, hivatkozások száma 5872, H-index 38. Szerkesztőbizottsági tagja 5 nemzetközi folyóiratnak. Jelentősebb díjai: Akadémiai Ifjúsági Díj, Ottó Braun-Falco Díj, Kaposi-díj, Bathyány-Strattman László-díj, Akadémiai Díj, Német Dermatofarmakológiai Innovációs Díj.

Ajánlók: *Dobozy Attila, Dóczi Tamás, Kovács László, Ligeti Erzsébet, Papp Gyula, Spät András, Vécei László*

### ☞ Komoly Sámuel

Budapesten született 1952-ben, 1997-óta az MTA doktora. 2004-óta a PTE Neurológiai Klinikájának igazgatója.

Nagy tudású, modern szemléletű neurológus. Másodszor kerül előterjesztésre MTA levelező tagságra. Kiemelkedő klinikai és tudományos kutatói munkássága alapján hazai és nemzetközi szaktekintélynek számít két olyan súlyos neurológiai betegség vizsgálatában és gyógyításában, melyek közel 3 millió (sclerosis multiplex), illetve több mint 600 000 (myasthenia gravis) embert érintenek a Földön. 168 tudományos közleményben (köztük olyan nemzetközileg elismert folyóiratokban, mint a *Brain* (2000, 2010), *Eur J Neurology* (2006, 2009), *Ann Neurol* 1994, *P Natl Acad Sci USA*, 1992) ismertett eredményei komoly nemzetközi visszhangot váltottak ki. Ezt igazolja tagsága többek között a nemzetközi és az Európai Sclerosis Multiplex Társaságok Tanácsában, EFNS Councilban, továbbá nemzetközi klinikai vizsgálatokat irányító bizottsági tagságai (*Lancet* 2008, 2009; *Mult Scler* 2010). Magyarországon vezetésével alakult meg 1996-ban a Sclerosis Multiplex Központ és lett 1997-től Neuroimmunológiai Nemzeti Központ. 2000 és 2015 között négy magyar társaság elnöke volt. 2009 és 2013 között a pécsi Klinikai Orvostudományok Doktori Iskola vezetője, 2013-tól a Klinikai Idegtudományi Doktori Iskola alapító vezetője. Sikeres utánpótlás-nevelő: az elmúlt 5 év során klinikáján ketten nyerték el az MTA doktora címet, két tanítványa külföldön professzor, négy tanítványa lett osztályvezető főorvos. A neurológia oktatásában kiemelkedő szerepet visz a tankönyvként is használt kézikönyve, melynek ez évben jelent meg a 3. kiadása.

Ajánlók: *Dóczi Tamás Péter, Halász Béla, Hunyady László, Jobst Kázmér, Makara B. Gábor, Palkovits Miklós, Petrányi Győző*

### ☞ Poór Gyula

1952-ben született Budapesten. 2000 óta az MTA doktora. Szűkebb szakterülete a molekuláris reumatológia, az osteológia és a környezet-egészségügy. A Semmelweis Egyetemen a reumatológia egyetemi tanára, az Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet (ORFI) főigazgatója. Az ESZK Reumatológia Tagozat és az MTA Környezet és Egészség Bizottság elnöke, az ETT elnökségi tagja.



Úttörő munkásságot végzett a köszvényes vesekárosodás korai diagnosztikája és a tartós ólomexpozíció köszvényt előidéző hatására területén. A Mayo Klinikán végzett kutatásai során az elsők között igazolta férfiakban az osteoporotikus combnyaktáji törések hajlamosító tényezőit és a magas halálozási arány okait. Európai összehasonlításban elsőként írta le az osteoporosis és a csigolyafracturák magas hazai előfordulását, és kidolgozta a Nemzeti Osteoporosis Programot. Hirsch-indexe: 34. Az általa létrehozott Molekuláris Genetikai Kutatócsoport eredeti megfigyeléseket tett a toll-like receptorok és a seronegatív spondylitisek kapcsolatáról, az interferon jelátviteli útvonal up-regulációjáról Paget-kórban, valamint a juvenilis idiopathiás arthritis genetikai asszociációjáról. Kutatási eredményei elősegítették a felnőtt- és gyermekkori ízületi gyulladások kezelésében a ma leghatékonyabb biológiai terápia gyakorlatának kialakítását, és a hazai arthritis centrumhálózat megteremtését. A European Vertebral Osteoporosis Study egyik vezetője, és a WHO osteoporosis elleni világprogramjának titkára volt, továbbá a WHO ezirányú szakmai ajánlásának szerzői között szerepel. Iskolateremtő tevékenységét a Semmelweis Egyetemen a reumatológia egyetemi tanáraként, a doktori iskola egyik programjának vezetőjeként és az ORFI főigazgatójaként végzi. Eredményeit az általa vezetett kutatási témák, az elnyert minősítések, valamint eredményes graduális és posztgraduális oktatómunkája is fémjelzik.

Ajánlók: *Eckhardt Sándor, Halász Béla, Hangody László, Karádi István, Lapis Károly, Magyar Kálmán, Mandl József, Nász István, Oláh Edit, Papp Gyula, Petrányi Győző, Spät András, Sóttonyi Péter*

### ☞ Tímár József

Budapesten született 1952-ben. Az MTA doktora, patológus, rákkutató, a Semmelweis Egyetem II. Sz. Patológiai Intézet igazgatója, az MTA–SE Molekuláris Onkológiai kutatócsoport vezetője.

Különböző kutatócsoportjaival 30 éve vizsgálja a daganatok áttétképződésének biológiai és molekuláris alapjait kísérleti rendszereken és emberi daganatokon. Igazolta, hogy a daganatok lokális terjedésében és áttétképzésében kulcsszerepet töltenek be a genetikailag megváltozott vagy illegitim módon kifejeződő matrix receptorok ( $\alpha$ IIb3, syndecan-4 heparán szulfát proteoglikán, elasztin receptor, CD44) melyek áttétképződést gátló kezelések vagy új prognosztikus eljárások kulcsai lehetnek. Melanómában és fejnyaki rákokban korát megelőzve kimutatta, hogy a gazdászervezet daganatellenes immunválaszát az intratumorális immunsejtek összetételével és funkcionális aktivitásával lehet jellemezni, amelynek megismerése ma a klinikai immunonkológia alapját képezi. Kutatásai eredményeként 13 PhD-ösztöndíjas szerzett fokozatot, emellett több onkológus doktorandusz témavezetője volt.

Ajánlók: *Eckhardt Sándor, Lapis Károly, Hangody László, Oláh Edit, Schaff Zsuzsa, Sóttonyi Péter, Tulassay Zsolt*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ Hajnóczky György

Budapestben született 1963-ban. Orvostudományi diplomát 1987-ben a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen szerzett. Munkahelye: Thomas Jefferson University (Philadelphia PA 19107, USA). Jelenlegi beosztása: Professor of Pathology, Anatomy & Cell Biology, Director of the MitoCare Center.

A mitokondrium szerepe a szervezet energiaellátásában évtizedek óta ismert. A mitokondriumnak további feladatai is vannak, és mára kiderült, hogy ezek károsodása egy sor betegséget okoz. Ebben a felfedezésben van szerepe Hajnóczky György munkásságának. A philadelphiai Thomas Jefferson Egyetem professzora, és vezeti a MitoCare mitokondrium kutatási és diagnosztikai központot. Laboratóriumában több mint 70 kutató dolgozott, köztük számos magyar posztdoktor, és 12 korábbi munkatársa már önálló kutatóprogramot indított. Amerikai tartózkodása közben folyamatos és eredményes munkakapcsolatot tartott és tart fenn számos hazai kutatóval, és rendszeresen előad hazai konferenciákon, szemináriumokon.

Ajánlók: *Ádám Veronika, Kosztolányi György, Kovács László, Makara B. Gábor, Muszbek László, Palkovits Miklós, Papp Gyula, Spät András, Szolcsányi János*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

### ☞ Seri István

Szombathelyen született 1951. április 15-én. A Semmelweis Egyetemen szerzett diplomát, csecsemő-gyermekgyógyászati szakképesítést és PhD-fokozatot. 1984-től a Karolinska Intézetben dolgozott, harminc éve él az USA-ban. Szűkebb szakterülete a neonatológia.

A nemzetközi neonatológia meghatározó személyisége. Kitűnő egyetemeken dolgozott (Harvard Medical School, University of Pennsylvania, University of Southern California, Weill-Cornell Medical College). Tudományos munkássága a méhen belüli és a születés utáni adaptációt öleli fel, a koraszülöttek halálózásáért és szövődményeiért döntően felelős éretlen kardiovaszkuláris szabályozást kutatja. Eredményeit világszerte alkalmazzák, ezek alapján jelentősen javult az igen kis súlyú újszülöttek szövődménymentes túlélése. Munkásságát nemzetközi elismerések jelzik; 2001-ben a University of Pennsylvania díjat nevezett el róla. Tudományos és utánpótlás-nevelést célzó kapcsolatot ápol hazai egyetemekkel.

Ajánlók: *Balla György, Kovács L. Gábor, Tulassay Tivadar, Tulassay Zsolt*

**☞ Vladimir I. Kanjuh**

Ohridban (Macedónia) született 1929-ben. Apai nagyanyja magyar (Varga Róza). Tudományos címe/fokozata: PhD, Dr.Habil. A Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia (Serbian Academy of Science and Fine Arts [SASA]) tagja. Patológus, cytopatológus. Az Újvidéki egyetem tiszteletbeli professzora. Jelenlegi munkahelye: SASA. A cardiovascularis betegségek tudományos projekt vezetője. Szűkebb szakterülete: a cardiovascularis patológia.

Veleszületett szívbetegségek több formáját írta le elsőként munkatársaival angol nyelvű szaklapokban, egyike *Kanjuh's anomaly* néven vonult be a szakirodalomba. A szívpatológia más területeit is művelte: atheroszorosító koszorúér-betegség, billentyű-beültetések szövődménye, szívtumorok. Munkássága jelentősen hozzájárult a cardiovascularis betegségekre vonatkozó ismeretek bővüléséhez. Jelzi ezt, hogy tíz legfontosabb cikkükre 1000 cikkben, 170 szakkönyvben hivatkoznak. Hazájában a patológia terén is kolateremű. Az Újvidéki Egyetemen magyar orvosok képzésében is részt vett. Évtizedek óta szakmai kapcsolatban áll a budapesti és szegedi egyetemek Patológiai Intézetével.

Ajánlók: *Lapis Károly, Nász István, Palkovits Miklós, Schaff Zsuzsa*



## MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

### Rendes tagságra ajánlja

#### ☞ **Bársony István**

Nyíregyházán született 1948-ban. Az MTA levelező tagja, az MTA Energiakutató Központ Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézetének (MFA) igazgatója. Szűkebb szakterülete az integrált nanorendszerek kutatása, az élettelen és élő rendszerek szenzorika-beavatkozónak összekapcsolása, eszközfejlesztése.

Új prioritása az élettudományokkal összefonódott mikro- és nanotechnológia hazai létrehozása. Kísérleti bázisa, kiváló munkatársai unikális helyzetet jelentenek. Tudományos eredmények gyakorlati megvalósításában, azoknak az innovációs láncban való végigvitelében is kiemelkedő. Kutatóintézeti igazgatóként nagy fejlődést ért el az MFA. Választott tagja az MTA Felügyelő Bizottságának. Tagja, ill. bírálója több EU-bizottságnak, tagja a legfontosabb hazai és nemzetközi szakmai szervezeteknek. Publikációs tevékenysége továbbra is kiemelkedő. Az MTA keretén belül is több választott funkciót (korábban: jelölőbizottsági tagság, Vagyongkezelő Testület tagság) töltött és tölt be.

Ajánlók: *Csurgay Árpád, Ginsztler János, Gyulai József, Péceli Gábor*

#### ☞ **Monostori László**

Budapesten született 1953-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja, az MTA SZTAKI igazgatója, a BME Gépészmérnöki Karának egyetemi tanára. Szakterülete: gyártástudomány, intelligens gyártórendszerek, termelésirányítás és -informatika.

Iskolateremtő kutatásai során úttörő eredményeket ért el a gyártási folyamatok és folyamatláncok modellezése és optimalizálása, a holonikus gyártórendszerek és a digitális vállalatok terén, melyek megalapozták a kiber-fizikai termelési és logisztikai rendszerek kutatását és fejlesztését. Eredményeit a levelező taggá választása óta több mint 50 publikációban ismertette, közel 3000 független hivatkozásainak mintegy fele is ebből az időszakból származik. A Royal Flemish Academy of Belgium for Science and the Arts (KVAB) 2011-ben külföldi tagjává választotta. 2013/14-ben az International Academy for Production Engineering (CIRP) elnöki tisztségét töltötte be.

Ajánlók: *Bokor József, Ginsztler János, Stépán Gábor, Vajna Zoltán*

## Levelező tagságra ajánlja

### ☞ Bagi Katalin

Budapesten született 1965-ben. 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tartószerkezetek Mechanikája Tanszékének egyetemi tanára. Fő kutatási területe a diszkrét elemek módszere, a szemcsés mikromechanika és a falazott boltozatok mechanikája.

Munkássága a diszkrét rendszerek mechanikai modellezésére irányul. Legfontosabb tudományos eredményei a szemcsés mechanika elméleti alapfogalmainak tisztázására vonatkoztak, de nagy nemzetközi figyelmet váltottak ki a diszkrét elemek módszerének numerikus kérdéseiről szóló publikációi is. Jelenleg a falazott boltozatok mechanikájával foglalkozik. Tanítványaival olyan jelenségeket modelleznek, amelyeknél a mérnöki gyakorlat szokásos kontinuumalapú technikái nem alkalmazhatók. A diszkrét elemek módszerének legjobb hazai ismerője; oroszánrésze volt a módszer hazai megismertetésében. Nemzetközileg is széles körben elismert, számos nemzetközi és hazai konferencia szervezésében vett részt, a szakterület legrangosabb folyóiratainak rendszeres bírálója; külföldi és hazai tematikus kiadványok szerkesztője. Tudományos közleményeinek száma 70, ezekre 608 független hivatkozást kapott. Hirsch-indexe 13. Legtöbbet idézett cikkére 164 független hivatkozás érkezett. Formailag újító módon, országos részvétellel is nyitott kezdeményezésekkel dolgozik a hallgatói tehetséggondozásban. Az általa szervezett tehetséggondozó táborok, előadás-sorozatok és egyéb programok a hazai műszaki felsőoktatás legkiválóbb hallgatóinak fejlődését segítik. Bagi Katalin személyében az MTA Műszaki Tudományok osztálya a mechanika korszerű módszereit magas szinten alkalmazó, nemzetközileg is elismert, elkötelezett oktató-kutatóval gazdagodna.

Ajánlók: *Cságyoly Ferenc, Gáspár Zsolt, Kurutzné Kovács Márta*

### ☞ Dunai László

Medgyesegyházán született 1958-ban. A BME Építőmérnöki Kar dékánja. Fő kutatási területe acél és ösvér híd- és épület-tartószerkezetek fejlesztése, méretezése és tervezése.

Munkásságában a tudományos kutatás és a mérnöki alkotó tevékenység azonos súllyal van jelen. Meghatározó szerepet tölt be az acélszerkezeti méretezési módszerek fejlesztésében, amelyek nélkülözhetetlenek a gazdaságos szerkezeti tervezésben. Tudományos közleményeinek száma 229, 9 tervezési segédletet készített, 1 szabadalma van; publikációira 403 független hivatkozást kapott. A vezetésével kidolgozott méretezési eljárásokat nemzetközi szinten használják innovatív szerkezetek tervezésére, kutatási eredményeit az Eurocode acélszerkezeti szabványa és az USA földrengésszabványa is alkalmazza. Személye az elmúlt évek jelentős acélhíd-projektjeiben nélkülözhetetlen: a Pentele híd, a Kvassay Dunaág-híd és a sárvári Rába-híd társtervezője, a Megyeri híd és a Tiszavirág-híd, Mo Déli Duna-híd, Rákóczi-híd független ellenőre, a történelmi budapesti hidak felújításának

tudományos szakértője. Tanítványai közül eddig 13-an szereztek PhD-fokozatot. Két jelentős nemzetközi konferenciát szervezett, elnöke volt az Eurosteel konferenciasorozatnak, további 26 konferencia szervezésében vett részt, és szerkesztőbizottsági tagja szakterülete három meghatározó folyóiratának. Az acél tartószerkezet-tervezésnek és -kutatásnak közel 30 éve nincs képviselője az Akadémián. Személyében olyan mérnök tölténé be ezt a hiányt, aki a nemzetközi tudományos eredményei és a hazai gyakorlati tevékenysége alapján erre a legalkalmasabb.

Ajánlók: *Finta József, Gáspár Zsolt, Józsa János, Kaliszky Sándor, Kollár László, Somlyódy László*

### ☞ **Ferkai András**

Budapesten született 1953-ban. 2015-ben lett az MTA doktora. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Design- és Művészettörténeti Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az építészettörténet, az építészetelmélet és a műemlékvédelem.

Legjelentősebb tudományos eredményeit a két világháború közötti magyar építészet topográfiai feldolgozásában, illetve eszmetörténetének feltárásában érte el. A főváros e korszakba tartozó épületállományát bemutató két vastkos kötete megkerülhetetlen hivatkozási alap lett a szakma számára. A korszak építészeti gondolkodását tanulmányokban elemezte, elsősorban a modern koncepciókat, de a nemzeti építészet fogalomváltozásainak egy egész kandidátusi dolgozatot szentelt. Molnár Farkasról írt, történetírói módszereiben is újító nagymonográfiájára Opus Mirabile-díjat és akadémiai doktori fokozatot kapott. Nemzetközi szervezet bizottsági tagjaként kezdett foglalkozni a modern épületek műemlékvédelmével: elméleti szinten, majd a gyakorlatban tudományos dokumentációk, szakvélemények és kerületi értékvédelmi dokumentációk formájában. Az utóbbi időben érdeklődése az 1945 utáni évtizedekre is kiterjedt, három jeles építészről készített monográfiát. Negyedszázada oktat, konferenciák és a tudományos közélet állandó szereplője, nemzetközileg elismert szakember.

Ajánlók: *Cságyoly Ferenc, Domokos Gábor, Finta József, Kurutzné Kovács Márta, Tarnai Tibor, Török László*

### ☞ **Friedler Ferenc**

Veszprémben született 1953-ban, 1995 óta az MTA doktora. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi tanára, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettese. Szűkebb szakterülete: műszaki informatika, műszaki rendszerek optimalizálása, ezen belül hálózatok szintézise.

A műszaki alkalmazások szempontjából fontos hálózatszintézis matematikai modelljére az ellenőrzés kísérletileg nem lehetséges, csupán a potenciális építőelemek modelljeit lehet hitelesíteni. Ennek ellenére a szakirodalomban e területen is a hagyományos modellezési technikákat alkalmazták. A jelölt alapvetően új modellezési módszertan alapjait rakta

le és vezette be a gyakorlatba. A hálózatok strukturális tulajdonságaira alapozott, szisztematikusan generálható matematikai modelleket dolgozott ki, melyek helyessége elméleti úton is bizonyítható. Ezzel a matematikai modellezés új paradigmáját alapozta meg. Az új, axiomatikusan felépített módszertan általánosságát mutatja, hogy fontos alkalmazási területekre lehetett kiterjeszteni a szigorúan vett optimális szintézist, például teljes ellátó láncok tervezésére. A kidolgozott módszertan erejét igazolta a korábban rangos folyóiratokban közölt feladatokra való alkalmazása is. Friedler Ferenc eredményei a publikáltaknál általában sokkal jobbak és bizonyíthatóan optimálisak voltak, egyes esetekben pedig csak az ő módszere nyújtott a gyakorlatban megvalósítható megoldást. A feltárt hibákat matematikailag is megvilágította, bírálatát a szakemberek elfogadták. Eredményeit élvonalbeli nemzetközi folyóiratokban tette közzé, azokat tankönyvek külön fejezetben ismeretlik. Független tudományos műhelyek a módszertan alkalmazását új területekre terjesztik ki. Több, nagy jelentőségű hazai és külföldi sikeres feladatmegoldást vitt véghez.

Ajánlók: *Arató Péter, Györfi László, Pap László, Prékopa András*

### ☞ Gáspár Péter

Pécsen született 1960-ban. 2007 óta az MTA doktora. Az MTA SZTAKI tudományos tanácsadója és a BME egyetemi tanára, a Közlekedés és Járműirányítás Tanszék tanszékvezetője. Szakterülete az irányításelmélet és a járműirányítás.

A rendszer és irányításelmélet általános elveire és módszertanára építve a járműipar által motivált kutatási területeken érte el legfontosabb eredményeit. Célterületei az integrált és koordinált irányítástervezés, ahol a funkciók, komponensek és rendszerek összehangolt működését és a prioritások kezelését kell biztosítani. Több, ipari gyakorlatban megvalósult kutatásban és fejlesztésben is részt vett. Eredményei a kooperatív, vezető nélküli járműoszlop menetstabilitásával, valamint a „connected car” alapú autonóm és kooperatív járműirányítással kapcsolatosak. 2014-ben megkapta az MTA Akadémiai Díjat. Kutatói elismertségét jelzi a hazai és külföldi egyetemi előadásokra és doktori védésekre szóló meghívások, továbbá nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottságaiba, konferenciaszekciók szervezésére és előadások tartására való felkérések. 3 tankönyve (társszerzővel) jelent meg, 345 publikációjára 797 független hivatkozás érkezett, Hirsch-indexe 14 (MTMT). Munkásságának a műszaki tudományok szempontjából kiemelkedő jelentőségű értéke azoknak a modern szabályozáselméleti eredményeknek kivételesen új alkalmazása, amelyek korábban csak általánosságban vagy csak elméletileg voltak tárgyalhatók. Ennek jelentőségét ismerte fel a hazai fejlesztésekre is támaszkodó járműipar, Gáspár Péter tevékenysége egyik kulcsa ennek a hazai ipar számára döntő jelentőségű, ipari szektorban magas színvonalú részvételünknek.

Ajánlók: *Bokor József, Keviczky László, Palkovics László, Vámos Tibor*

### ☞ Hangos Katalin

Budapesten született 1952-ben, 1993 óta a kémiai tudomány doktora, az MTA SZTAKI tudományos tanácsadója, a Pannon Egyetem egyetemi tanára. Kutatási területe a rendszer- és irányításmélet mérnöki és fizikai elvekre támaszkodó dinamikus analízise, valamint modellalapú irányítási és diagnosztikai módszerei.

A nemlineáris dinamikus rendszerek mérnöki elveken alapuló modellezésének és modellanalízisének területén kiemelkednek a stabilitásvizsgálattal, illetve stabilizáló szabályozók tervezésével kapcsolatos eredményei. A komplex ipari rendszerek diszkrét technikákkal történő modellalapú diagnosztikája területén is kiemelkedő eredményeket mondhat magáénak. Úttörő munkát végzett a fizikai motiváltságú nemlineáris dinamikus rendszerek egyes fontos osztályainak, a kvantumrendszerek és a pozitív polinomiális rendszerek dinamikus analízise és stabilizáló visszacsatolásainak tervezése területén. Tudományos eredményeinek fő alkalmazási területei az energetikai, vegyipari, járműdinamikai, orvosi és közlekedési problémák körében találhatóak. A Paksi Atomerőmű térfogatkiegyenlítő tartálya új modellalapú szabályozó rendszerének kidolgozásakor az ő fizikai alapú minimális dinamikus modelljét alkalmazták. Tudományos és felsőoktatási közleményének száma 364, amelyekre 1085 független hivatkozás érkezett. Vezetésével vagy társ-témavezetésével eddig húsz volt tanítványa szerzett tudományos fokozatot. Legfontosabb könyvei: Hangos, K. M. – Cameron, I. T. (2001): *Process Modelling and Model Analysis*. Academic Press, London, pp. 1-543 (2001); Hangos, K. M. – Lakner R. – Gerzson M. (2001): *Intelligent Control System: An Introduction with Examples*. Kluwer Academic Publisher, pp. 1-301; Hangos, K. M., Bokor, J., Szederkényi, G.: *Analysis and Control of Nonlinear Process Systems*. Ed.: Springer-Verlag, London, 308p (2004).

Ajánlók: Bokor József, Vajda György, Vámos Tibor

### ☞ Harsányi Gábor

Budapesten született 1958-ban. 2001 óta az MTA doktora. A műszaki tudomány kandidátusa (PhD, 1992), a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) habilitált egyetemi tanára (2002), az Elektronikai Technológia Tanszék (ETT) tanszékvezetője (2003-tól), szakterülete az elektronikai technológia.

Villamosmérnökként a Mikroelektronikai Vállalatnál (MEV) kezdett, 1981-ben. 1984 óta a BME ETT oktatója, 2003-tól tanszékvezetője. Fő kutatási területei: i) a mikroáramkörök nagy felbontású összeköttetés-hálózataiban fellépő meghibásodási mechanizmusok vizsgálata: a megbízhatóság növelését célzó felfedező kutatási eredményei nemzetközi és ipari szintű elismerést egyaránt kiváltottak, idézettségük jelentős; ii) a rétegtechnológiákon alapuló környezetvédelmi és orvosbiológiai érzékelők kutatásában elért eredményei nemzetközi projektekben és szabadalmakban hasznosultak. 270 közleménye, 11 szabadalma van. 1100 feletti az idézetek száma. Monográfiája és könyve a Taylor and Francis gondozásában bekerült a szakterület alapvető művei közé. Vezetésével megújult az ETT kutatási szerkezete, teljes infrastruktúrája és laborrendszere, ipari kapcsolatrendszere. 10 fiatal ok-



tató-kutatója szerzett PhD-fokozatot. Elismerések: Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997), IEEE Professzori Ösztöndíj (2001), Gábor Dénes-díj (2011), MTA Szabadalmi Nívódíj (2012), Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (2014). Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya Elektronikus Eszközök és Technológiák Tudományos Bizottság elnöke 2008-tól 2014-ig. 2013-tól az MTA nem-akadémikus közgyűlési képviselője.

Ajánlók: *Bársony István, Csurgay Árpád, Gyulai József*

### ☞ Imre Sándor

Budapesten született 1969-ben. 2007 óta az MTA doktora. A BME Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékének vezetője. A BME Mobil Innovációs Központjának kutatási igazgatója. Tudományos munkássága a távközlés XXI. századi új irányai közül a nagy sebességű vezeték nélküli és mobil hálózatokat, valamint a kvantummechanikai elvekre épülő kommunikációt és informatikát öleli fel.

Szakterületén számos kutatási és fejlesztési projekt résztvevője, vezetője. Eredményei elismertségét tükrözi, hogy 2012-ben az IEEE legpatinásabb folyóiratának a Proceedings of IEEE 100 éves jubileumi számában cikke jelent meg a rádiós kommunikáció jövőjéről. Hasonlóképpen cikket közölt az Elsevier, Computers and Electrical Engineering 40 esztendősi jubileumi számában is 2014-ben. 2013-ban az IEEE Communications Magazine történetében egyedülálló módon, vendégszerkesztői felkérése mellett saját cikket is közreadhatott. Meghívott szerzőként a *McGraw&Hill Yearbook of Science & Technology* 2015-ös kiadásában a kvantumkommunikációról vázolta fel a fejlődés várható irányait. Két könyve a Wiley kiadónál jelent meg, és az egyiket orosz nyelvre is lefordították. Vezetésével készült el az első magyar kvantumtitkosító rendszer prototípusa, mellyel hazánk felzárkózott a nemzetközi élvonalat jelentő azon kisszámú kutatóhelyhez, melyek a szükséges kompetenciával rendelkeznek egy ilyen felfedező és alkalmazott kutatást is igénylő rendszer elkészítéséhez. Szakmai közéleti működése mind az MTA, mind a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület keretein belül hosszú múltra tekint vissza. Iskolateremtő tevékenységének bizonyítéka, hogy már közel 300 diplomatervező, több mint 100 Tudományos Diákköri dolgozat témavezetője volt, és 15 fokozatot szerzett PhD-hallgatója volt. Saját publikációinak száma közel 500, az ezekre érkezett független hivatkozások száma közel 1300, az összegzett impaktfaktora 53,8.

Ajánlók: *Csurgay Árpád, Pap László, Székely Vladimír*

### ☞ Jármai Károly

Miskolcon született 1955-ben. 1995 óta a műszaki tudomány doktora. A Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karán egyetemi tanár, az egyetem stratégiai és fejlesztési rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete hegesztett szerkezetek tervezése, szerkezetoptimalás.

Doktori értekezésének megvédése óta 12 könyv írásában és szerkesztésében vett részt. Összesen 566 publikációja van, idegen és magyar nyelvű folyóiratcikkek, nemzetközi és

hazai konferenciakiadványban megjelenő anyagok, számos esetben külföldi kollégákkal. Munkáira 677 független hivatkozás ismeretes. Munkáiban a hegesztési maradó feszültség számítására, a szerkezet teherbírására, csőszerkezeteknél az optimális topológia, szelvényalak és méret meghatározására, különféle egy- és többcélfüggvényes optimáló algoritmusok kiválasztására, valamint a tervezés-gyártás-gazdaságosság szoros összekapcsolására ad javaslatokat (Farkas, J. – Jármái, K.: *Analysis and optimum design of metal structures*, Balkema Publishers, Rotterdam, Brookfield, 1997, Jármái, K. – Farkas, J.: Cost calculation and optimization of welded steel structures, *Journal of Constructional Steel Research*, 1999, Vol. 50, No. 2, pp 115-135, Farkas, J. – Jármái, K.: *Design and optimization of metal structures*, Horwood Publishers, Chichester, UK, 2008, Farkas, J. – Jármái, K.: *Optimum design of steel structures*, Springer Verlag, Heidelberg, 2013). Költségszámítási modellt dolgozott ki a különféle gyártási: hegesztési, köszörülési, vágási, felületelőkészítési, festési stb. költségek meghatározására. A fentiekhez kapcsolódóan számos konkrét szerkezet új modelljének kialakítására és optimalására, számítógépi programrendszerek kifejlesztésére, elméleti eredményeinek ipari felhasználására került sor. Mint rektorhelyettes számos projekt előkészítésében és lebonyolításában vett részt.

Ajánlók: *Czibere Tibor, Kozák Imre,  
Páczelt István, Roósz András*

### ☞ Kaptay György

Tatabányán született 1960-ban. Okleveles kohómérnök (1984), a műszaki tudományok kandidátusa (1988), az MTA doktora (2005). A Miskolci Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára (Nanotechnológiai Tanszék) és a Bay Z. Nonprofit Kft. Szerkezeti és Funkcionális Anyagok kutatócsoportjának vezetője. Szakterülete a metallurgia, az anyagtudomány, a kémiai termodinamika, a határfelületi jelenségek, a nanotudományok, az elektrokémiai szintézis, az anyagmodellek.

Folyóiratban publikált 99 cikkének kumulatív impaktfaktora 145 körüli, parciális kumulatív impaktfaktora 83 körüli, ismert független hivatkozásainak száma 1655, H-indexe 21. Iskolateremtő tevékenységét 63 TDK-dolgozat, 22 diplomamunka és 10 megvédett PhD disszertáció jelzi. Jelenleg 11 kutató és 10 BSc-MSc-PhD szintű hallgató kutatását irányítja. Hét benyújtott szabadalmából eddig három élvez védelmet Magyarországon és Európában, ezek közül az egyik az USA-ban is. Fontosabb elméleti felismerései: 1. a természet leírásához elegendő öt alaplmenyiség és öt alapl mértékegység, szemben az SI-ben definiált héttel; 2. a reális oldatok a hőmérséklet növelésével az ideális oldat állapot felé tartanak; 3. a nanoméretű fázisok komponenseinek kémiai potenciálja nem a fázis görbületével, hanem annak fajlagos felületével arányos; ez a nano-termodinamika alapja; 4. a határfelületi erők a rendszer negatív Gibbs-energiájának elmozdulás szerinti deriváltjával definiálhatóak. Fontosabb műszaki alkotásai (a kiemelt társszerzőkkel): *Szemcsékkel és in-situ bevonatokkal stabilizált fémemulziók* (Budai I., Nagy O. Z.); *Alumínium mátrixú, karbonnal erősített kompozitok* (Baumli P.); *Nyílt cellás fémhabok* (Szabó D., Szabó J.);

*Lézeres in-situ felületi kompozitok* (Buza G., Kálazi Z., Verezub O.); *Alakos zárt cellás alumínium habok* (Mekler Cs., Bárczy T., Bárczy P.); *Szén nanocsövek* (Sytchev J.) és *tűzálló vegyületek* (Devyatkin S.V., Berecz E.) *elektrokémiai szintézise sóoldadékokból.*

Ajánlók: *Czibere Tibor, Kozák Imre, Páczelt István, Roósz András*

### ☞ Károlyi György Zoltán

Budapesten született 1968-ban. 2009 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézetének egyetemi tanára, a Természettudományi Kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese. Szűkebb szakterülete a nemlineáris dinamika.

Legfontosabb tudományos eredményei közül kiemelendő a nyitott folyadékáramlásban történő kaotikus sodródás törvényszerűségeiben a fraktál struktúrák szerepének feltárása (*Physics Reports*, 1997), folyadékáramlásokban zajló kémiai, illetve biológiai aktivitás törvényszerűségeinek leírása, a kaotikus sodródás paramétereit tartalmazó, új típusú reakcióegyenlet levezetése (*Physical Review Letters*, 1998). Vizsgálta a biológiai együttélés problémáját folyadékáramlásokban, részt vett a plankton-paradoxon hidrodinamikai magyarázatának megalkotásában (*Proceedings of the National Academy of Sciences [USA]*, 2000). A kaotikus sodródás elméletét sikeresen alkalmazta szél gerjesztette tavi áramlások leírásában (*Proceedings of the ICE – Engineering and Computational Mechanics*, 2010), valamint az érhálózat betegségeinek feltárásában (*Philosophical Transactions of the Royal Society of London A*, 2010; *Journal of Theoretical Biology*, 2015). Dinamikai rendszerek elméletéből merített eszközökkel ért el eredményeket rugalmas rudak, rúdláncok és rúdhálók posztkritikus viselkedésének, továbbá egyensúlyi utak és globális bifurkációs diagramok topológiájának leírásában (*Discrete and Continuous Dynamical Systems*, 2003). A tranziens káosz jelenségének egy új osztályát fedezte fel (*Physical Review Letters*, 2013).

Ajánlók: *Józsa János, Kaliszky Sándor, Kollár László, Somlyódy László, Tarnai Tibor*

### ☞ Kollár István

Budapesten született 1954-ben. Az MTA doktora 1998 óta. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszékének egyetemi tanára. Villamosmérnök, szakterülete a digitális és analóg jelfeldolgozás, ezen belül kvantálási és kerekítési hibák, rendszeridentifikáció és méréselmélet.

Tudományos munkásságában a jelfeldolgozás elvi és gyakorlati kérdéseire keresi a választ. Jelentős és különleges eredménye a *Frequency Domain System Identification Toolbox for Matlab* programcsomag, mely máig az egyetlen, magyar szerző által a Matlab programhoz írt, a MathWorks cég által elfogadott és nemzetközileg terjesztett programcsomag. A felhasználók között nagy autó- és repülőgép-ipari cégek is szerepelnek. Eredményeit több mint 180 közleményben ismertette, melyekre mintegy 2280 független idézetet kapott.

Fontosabb közlemények: egy könyv, egy könyv előkészületben, 3 könyvfejezet, 58 folyóiratcikk, melyekből 48 lektorált. Legjelentősebb ezekből a Bernard Widrow-val közösen írt *Quantization Noise in Digital Computation, Signal Processing, and Control* című, 778 oldalas monográfia (<http://www.mit.bme.hu/books/quantization/>, Cambridge University Press, 2008). Erre a könyvre a független hivatkozások száma: 347. A hazai és nemzetközi tudományos élet egyik meghatározó egyénisége. A Magyar Tudományos Művek Tára előkészítésében és az adatfeltöltés automatizálásában kulcsszerepet játszott. IEEE Fellow, két ciklusban az IEEE Instrumentation and Measurement Society választott vezetőségi tagja. MTA közgyűlési képviselő, az MTA Doktori Tanács tagja, a BME Villamosmérnöki Tudományok Doktori Iskola vezetője. A *Periodica Polytechnica* sorozatainak általános főszerkesztője. Iskolateremtő oktató, akinek eddig 5 korábbi doktorandusza szerzett fokozatot, további kettő a közeljövőben véd.

Ajánlók: *Czigány Tibor, Gyulai József, Péceli Gábor*

### ☞ Szirányi Tamás

Budapesten született 1957-ben. Az MTA doktora címet 2001-ben szerezte meg. Jelenlegi munkahelye az MTA SZTAKI, ahol kutatólaboratóriumi vezető, továbbá a BME KJK, ahol egyetemi tanár. Szakterülete a képfeldolgozás és a gépi látás.

Első munkahelye a Videoton Fejlesztési Intézet. Munkáját találmányok, újítások, nívós publikációk jellemezték. 1991-től dolgozik az MTA SZTAKI-ban, kezdetben képfeldolgozási feladatok hardveres optimalizációján. 2006-ban önálló kutatócsoportot alapított. Kutatása célja a tetszőlegesen elhelyezett érzékelők információjának összeszerelése, kiértékelése, felismerése és csoportosítása. Kiemelt szerepe van az egyetemi oktatásban, a gépi látás oktatásának hazai kialakításában. 1992-től vett részt a Veszprémi Egyetem Informatika Szakának létrehozásában, ahol 2002-ben egyetemi tanár lett, majd később a Pázmány Péter K.E. Információs Technológiai Karának megszervezésében. Jelenleg a BME-n tanít és szervezi egy új Járműlátás kutatólaboratórium kialakítását. 13 eddigi doktorandusza közül 9 sikeresen védett. Alapítója és 5 évig elnöke volt a Magyar Képfeldolgozók és Alakfelismerők Társaságának. 2008-ban a Nemzetközi Alakfelismerési Szövetség tagnak választotta. Az *IEEE Trans. on Image Processing* folyóirat szerkesztője volt hat évig. Jelenleg a *Digital Signal Processing* szerkesztője. Publikációinak száma 270 feletti, ebből 50 rangos nemzetközi folyóiratokban. Ismert független hivatkozásainak száma ~1300. Szakterületén új tudományos iskolákat alapított, jelentős tudományos és műszaki eredményekkel. Munkáját az elméleti megalapozottság és a mérnöki eredmények igényes egysége jellemzi. Következetes elkötelezettséggel vesz részt a tudományos közélet alakításában, többek közt a Bolyai Kuratórium és az MTA AKT korábbi tagjaként.

Ajánlók: *Bársony István, Ginsztler János, Monostori László*

### ☞ Szirmay-Kalos László

Budapesten született 1963-ban. 2001 óta az MTA doktora és egyetemi tanár a BME Irányítástechnika és Informatika Tanszékén. A számítógépes grafika, ezen belül a fotorealisztikus képszintézis, fizikai szimuláció és orvosi képalkotás elismert kutatója.

A kutatómunkája során a numerikus matematika, algoritmikus fizika és informatika eszközeit kombinálta és fejlesztette tovább. A képszintézis alapelemének számító sugárkövetésre megmutatta, hogy mód van konstans várható értékű futásidejű algoritmusok létrehozására. Bonyolult fényjelenségekhez (fénytörés, kausztika, ambiens takarás, többszörös szóródás) dolgozott ki a GPU architektúráját figyelembe vevő algoritmusokat. A transzportfolyamatok megoldását jelentő végtelen dimenziós integrálok becsléséhez vizsgálta a nagydimenziós terekben a mintapontválasztás stratégiáit, és hatékony globális Monte Carlo és Markov-lánc alapú eljárásokra tett javaslatot. A részecsketranszport egy fontos inverz feladata a tomográfia, amikor a mért viselkedési adatokból kell visszakövetkeztetni a rendszer belső jellemzőire. Szirmay-Kalos László elsősorban az iteratív Pozitron Emissziós Tomográfia (PET) területén ért el jelentős eredményeket. Módszerében az egyes iteratív lépések szükségképpen fellépő numerikus hibái egymást kompenzálják. Felismerve, hogy az eredeti folyamatot leíró integrálegyenlet és adjungáltjának megoldása egymást kiegészítő előnyökkel bír, és olyan kombinációs módszert javasolt, amely a két megközelítés előnyeit képes megtartani a hátrányok kiküszöbölése mellett. Az eredményekre épült a Mediso Tera-Tomo rendszere, amely egyedülálló módon képes szubmilliméteres felbontású pre-klinikai PET rekonstrukciót elvégezni.

*Ajánlók: Arató Péter, Péceli Gábor, Székely Vladimír*

### ☞ Vajda István

Budapesten született 1952-ben. Jelenleg az Óbudai Egyetemen egyetemi tanár, dékán és az Automatika Intézetében intézetigazgató. Szűkebb szakterületet az elektronika, a szupravezetők alkalmazásai.

Vajda professzor iskolájában mérnöknemzedékek végeztek, doktorok eredményes vezetője. Alkotó kutató és oktató tevékenysége kiterjed a konvencionális és nem-konvencionális villamos energiaátalakítás, a megújuló villamos energetika, a villamos járművek villamos gépes területeire. Bevezette a mérnöki problémamegoldás témakört, úttörő szerepet vállalt a projektalapú oktatás terjesztésében, a hallgatók sokoldalú mérnöki kompetenciáinak fejlesztésében. Lényeges hozzájárulása a villamosenergia-átalakítók szakterület elméletének és gyakorlatának megújítása, a hazai fejlesztés és gyártás előmozdítása és támogatása. Eredeti elgondoláson alapul megújuló energiaforrásokat integráltan hasznosító kiserőművi nemzetközi fejlesztési koncepciója. Laboratóriuma a szupravezetős világhálózat elismert csomópontja. Nemzetközileg számon tartott elméleti eredménye a szupravezetős mágneses rendszerek szimulációjára alkalmas program, valamint a szupravezetős minierőmű terve. Lényeges hozzájárulása volt a nemzetközi kooperációban fejlesztett szupravezetős önkorlátozó transzformátor megvalósításában. Kezdeményező és vezető

szerepet vállalt az Elektrotechnikai Műhely néven működő egyetemi és ipari kollaboráció létrehozásában és eredményes működtetésében. Alapvető hozzájárulása a villamosenergia-átalakítók és tárolók alap- és mesterképzés megerősítése. Létrehozta a villamos hajtásrendszerek terület hazai kutatóközpontját: Magyarország e témakör elismert nemzetközi csomópontja. Egész pályafutását az új, jövőbe mutató témák művelése jellemzi.

Ajánlók: *Lukács József, Tuschák Róbert, Vajda György*

### ✎ Vajk István

Érden született 1951-ben. Akadémiai doktori címét 2007-ben szerezte. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar Automatizálási és Alkalmazott Informatikai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete: irányításelmélet, alkalmazott informatika.

Magas szinten ötvözi az elméletet a gyakorlattal. Számos adaptív irányítási és becslési algoritmust dolgozott ki, melyeket ipari körülmények között sikerrel alkalmaztak: Adaptive load-frequency control of the Hungarian power-system (*Automatica* 21), A novel adaptive control system for raw material blending (*IEEE Control Systems Magazine* 23), Internal model-based controller for solar plant operation (*Computers and Electronics in Agriculture* 49), Load forecasting using nonlinear modelling (*Control Engineering Practice* 13). Figyelemre méltó összefoglaló jellegű munkákat írt a szakma meghatározó kézikönyveibe (*Instrument Engineers' Handbook*, CRC Press, 2006; *Springer Handbook of Automation*, 2009). Új szinguláris érték dekompozíció alapuló identifikációs módszercsaládot fejlesztett ki, amely általános zajfeltételek mellett képes dinamikus rendszerek robusztus identifikációjára. Általánosította a Koopmans–Levin-módszert. Számítási komplexitás szerint skálázható algoritmust adott EIV- (errors-in-variables) alapú identifikációs feladatok megoldásához. Kiterjesztette az SVD-alapú becsléseket nemlineáris rendszerek identifikációjára. Módszert dolgozott ki a folyamat- és zajparaméterek együttes becslésére. (Identification of nonlinear errors-in-variables models, *Automatica* 39; Identification methods in a unified framework, *Automatica* 41; Parameter estimation from noisy measurements, *International Journal of Systems Science* 39; Perturbed datasets methods, *Automatica* 51).

Ajánlók: *Keviczky László, Lukács József, Tuschák Róbert*

## Külső tagságra ajánlja

### ✎ Bitay Enikő

Kolozsváron született 1960-ban. 2003-ban szerzett PhD-fokozatot a Kolozsvári Műszaki Egyetemen. A Sapientia, Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Műszaki és Humántudományok Kar, Gépészmérnöki Tanszékének docense; az Erdélyi Múzeum-Egyesület főtitkára.

Kutatásai felölelik a celluláris szerkezetű anyagok geometriai felépítésének vizsgálatát, a lézeres felületkezelést és szimulációt, a bioanyagok lézersugaras megmunkálását, valamint az erdélyi műszaki örökségfeltárást. Gábor Dénes-díjas, a Magyar Mérnökakadémia tiszteletbeli tagja. 10 könyvnek, 1 könyvfejezetnek, 29 kötetnek, közel 130 tudományos közleménynek szerzője/társ szerzője. A műszaki kutatás és oktatás érdekében magyar nyelven szakkönyvsorozatot szerkeszt. Tevékenysége hozzájárult az erdélyi műszaki iskolateremtéshez, szakkönyvgyarapításhoz, tehetséggondozáshoz. Magyarországi kollégákkal működik együtt.

Ajánlók: *Czigány Tibor, Ginsztler János, Gyenge Csaba, Gyulai József, Roósz András*

### ☞ Hanzó Lajos

Szarvason született 1952-ben. 1983-ban doktori címet, 1992-ben pedig kandidátusi fokozatot nyert Budapesten. A tudományok doktora fokozatot 2004-ben Angliában kapta. Jelenleg a Southamptoni Egyetemen a Távközlési Tanszék vezető professzora.

Kutatása átfogja a vezeték nélküli rádiófrekvenciás és a fényalapú mobil és szatellit bázisú multimédia kommunikációt, a vezetékes és üvegszálás távközlést, valamint az ilyen rendszerek kritikus elemeinek megvalósítását. 18 könyv fő szerzője. Publikációinak a száma 1496, és 22 286 hivatkozása van. A H-indexe 57. Videó kommunikációs, adaptív hibajavító kódolási és modulációs megoldásai, valamint OFDM technikai az új mobil és WiFi-hálózatok szabványainak és termékeinek a kifejlesztését segítették. Tanszéke az UK legproduktívabb távközlési kutatócsoportja lett. Több mint 100 doktorandusznak volt a konzulense. Hanzó Lajos az egyik legaktívabb támogatója a hazai tudományos életnek.

Ajánlók: *Györfi László, Pap László, Sztipanovics János*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

### ☞ Paul van den Hof

Maastrichtban született 1957-ben. Az Eindhoven University of Technology Electrical Engineering karán szerzett MSc és PhD fokozatot. 1999-től a Delft University of Technology professzora. 2012 óta az Eindhoven University of Technology professzora, a Control Systems Group vezetője. Tudományterülete a rendszermodellelés, identifikáció és az irányításelmélet. Jelentős eredményeket ért el az ortogonális bázisfüggvényekkel való modellparametrizálás és rendszeridentifikáció valamint a zárt szabályozási rendszerek identifikációjára területén. Jelenleg a lineáris rendszerállapotoktól függő modellek, valamint a dinamikus hálózatok identifikációjával foglalkozik. Könyvei és publikációi a www.pvandenhof.nl helyen találhatóak, eddig 24 hallgatója kapta meg a PhD-fokozatot. Jelentősek kapcsolatai a magyar identifikációs iskolával és az MTA SZTAKI kutatóival. Tagja az MTA SZTAKI Külső Tanácsadó testületének.

Ajánlók: *Bokor József, Keviczky László, Monostori László*

# KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Hudecz Ferenc

Budapesten született 1952-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Szerves Kémiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Az MTA–ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete: biomolekuláris/bioorganikus kémia, immunkémia.

2010 óta eredményes kutatásokat folytatott új peptid biokonjugátumok szintézise és funkcionális jellemzése körében. Ezekben tumorelles (Biochim. Biophys. Acta 2010), antimikrobiális (Bioconj. Chem. 2012, 2014) szer vagy enziminhibitor (Eur. J. Med. Chem. 2014) kapcsolódik specifikus, a célsejtet felismerő peptid komponenshez. Proteomikai módszerrel bizonyította a szabad és konjugált szerek eltérő hatásmechanizmusát (Bioconj. Chem. 2011). Tisztázta a poszt-transzlációs módosítás (citruillináció, glikozilezés) szerepét releváns fehérje epitópok immunfelismerésében (Bioconj. Chem. 2013, Immunology, 2014, Biopolymers, 2014). Ez idő alatt 1 könyve magyarul, 30 közleménye és 5 könyvfejezete jelent meg.

Ajánlók: *Antus Sándor, Beck Mihály, Blaskó Gábor, Dékány Imre, Görög Sándor, Joó Ferenc, Medzihradszky Kálmán, Náray-Szabó Gábor, Orbán Miklós, Pálinkás Gábor, Penke Botond, Sohár Pál, Solymosi Frigyes, Töke László*

### ☞ Perczel András

Budapesten született 1959-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kara Szerves Kémiai Tanszékének habilitált egyetemi tanára, az MTA és az ELTE közös Fehéjmodellező Kutatócsoportjának, valamint az egyetem Szerkezeti Kémia és Biológia Laboratóriumának vezetője. Szűkebb szakterülete a szerves kémia, ezen belül a biomolekulák szintézise, szerkezetvizsgálata és a fehérjék NMR spektroszkópiája.

A levelező tagság elnyerése óta új, fontos eredményeket ért el a II-es típusú diabetesz gyógyítására használt exendin analóg(ok) racionális tervezése és bakteriális expressziója terén (Chem. Eur J 2013, Biochem 2014), a Trp-kalitka minifehérjék teljes körű és atomi szintű NMR szerkezetvizsgálata során, bizonyítva a minifehérjék konformációs átalakíthatóságát (J. Pet Sci, 2011, Febs. Lett 2012, EuJOC 2013, Chem. Eur J 2013, Biochem, 2014, JPhysChemB 2015). Jelentős eredményeket ért el biológiailag fontos fehérjék térszerkezetvizsgálatában (Nature Gen, 2015, Biochem 2015, NAR 2013, Biochem 2011, Febs. Let 2011). Munkatársaival tisztázták kulcsfontosságú H-hidak és vízmolekulák szerepét kollagén-hélixek és b-redők kialakulása és stabilitása során (JCC 2008, BiochemBiophys, 2012,



*ChemPhysLet* 2013, *AminoAcid* 2013). 2011-ben Bolyai-díjat nyert el. Tudományos közleményeinek száma: 217. Független idézeteinek száma: 3495.

Ajánlók: *Antus Sándor, Blaskó Gábor, Dékány Imre, Fülöp Ferenc, Görög Sándor, Joó Ferenc, Kálmán Alajos, Náray-Szabó Gábor, Orbán Miklós, Pálinkás Gábor, Penke Botond, Sohár Pál*

## Levelező tagságra ajánlja

### ☞ Császár Attila

Dorogon született 1959-ben. 1998 óta az MTA doktora. Az ELTE Kémiai Intézet professzora, az MTA–ELTE Komplex Kémiai Rendszerek Kutatócsoport vezetője, a UCL Fizikai és Asztronómiai Tanszék Honorary Research Fellow-ja, az MTA FKB Anyag- és Molekulaszerkezeti Munkabizottság elnöke.

Szűkebb szakterülete a kvantumkémia és a molekula-spektroszkópia. A hazai elméleti kémia meghatározó, nemzetközileg elismert szaktekintélye. Nevéhez fűződik az első nagypontosságú kompozit elektronszerkezet-számítás, az első általános, a kvantumkémia negyedik korszakát megalapozó algoritmus kidolgozása, molekulák egyensúlyi szerkezetének meghatározása, a spektroszkópiai hálózatok elméletének bevezetése és alkalmazása kísérleti színeképek értelmezésére. Közel 200 angol nyelvű tudományos közleménye jelent meg, több könyv/könyvfejezet társszerzője, publikált a *Nature*, a *Science* és a *Phys. Rev. Lett.* folyóiratokban. Közleményeire több mint 4500 független hivatkozást kapott, H-indexe 46. Vendégprofesszor volt az USA-ban és Franciaországban. A Molecules in Motion COST akcióprogram vezetője, az IUPAC Division I-ben Titular Member. Több nemzetközi konferencia szervezője, illetve tudományos bizottságának tagja. Szerkesztőbizottsági tagja a *Spectrochim. Acta*, a *Comp. Theor. Chem.* és a *Sci. Rep.* folyóiratoknak. Kitüntetései: Sir Harold Thompson Award 1997; Polányi Mihály-díj 2012; Robert S. Mulliken Lecturer 2014. 12 végzett PhD-hallgatója közül ketten nyerték el a Junior Prima díjat.

Ajánlók: *Sohár Pál, Kálmán Alajos, Perczel András*

### ☞ Felinger Attila

Pécsen született 1961-ben. Az MTA doktora. A Pécsi Tudományegyetem Analitikai és Környezeti Kémia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA–PTE Molekuláris Kölcsönhatások az Elválasztástudományban Kutatócsoport vezetője. Szakterülete az elválasztástudomány.

Kidolgozta és eredményesen alkalmazta a kromatográfia mikroszkopikus modelljét. Kromatogramok elemzésére csúcskorrelációs módszert dolgozott ki, mely a csúcsátlapolás statisztikai elméletének egyik legalaposabb leírását adja. A módszert az utóbbi időkben kiterjesztette kétdimenziós elválasztásokra, és proteomikai kutatásban (2D–PAGE elektroforézis) alkalmazta. A preparatív kromatográfia számára olyan elméleti és gyakorlati módszereket dolgozott ki, melyekkel mód nyílik az optimális elválasztási körülmények kidol-

gozására. Eljárást dolgozott ki, amely – az inverz kromatográfia módszereivel – rendkívül kis mintamennyiség alapján is alkalmas egyensúlyi izoterma meghatározására. Eddig megjelent, illetve közlésre elfogadott publikációi száma: 2 könyv (1 önálló, 1 társszerzőkkel), 5 könyvfejezet, 125 közlemény 2012-ben a [*Chemical Reviews* (IF = 41,3) közölte a folyadék-kromatográfias rendszercsúcsokról írt tanulmányukat]. A közlemények összesített hatása: IF = 387. Független hivatkozások száma 1986, Hirsch-indexe:  $h = 30$ . *Data Analysis and Signal Processing in Chromatography* című, 414 oldal terjedelmű egyszerűs könyvét a legnevesebb szakemberek olyan jelzőkkel hivatkozzák, mint *excellent book* és *very worthwhile book*. Társszerzője továbbá a preparatív kromatográfia nemzetközileg legismertebb monográfiájának. Akadémiai Díjat nyert 2009-ben. A világ 100 legbefolyásosabb analitikai kémikusának egyike az Analytical Scientist Power List 2013 alapján.

Ajánlók: *Görög Sándor, Horvai György, Pukánszky Béla*

### ☞ **Hernádi Klára**

Miskolcon született 1960-ban, 1983-ban a József Attila Tudományegyetemen vegyész diplomát szerzett, 2004 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Alkalmazott és Környezeti Kémiai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a heterogén katalízis és az anyagtudomány.

Tudományos munkájának kiemelkedő sikereit a heterogén katalízis egy speciális területén – magyar kémikusként elsőként – a szén nanocsövek CVD szintézisével érte el: a katalizátorok tervezésével, a reakcióparaméterek optimalizálásával [*Carbon* 34 (1996) 1249; *ApplCatA* 199 (2000) 245], majd a léptéknöveléssel [*ChemPhysLett* 378 (2003) 9] és spirális szénformák előállításával [*JPhysChemB* 105 (2001) 12464] foglalkozott. Másik kutatási iránya a szén nanocsövekkel alkotott kompozitok készítése. A szervesen oxidokkal létrehozott nanokompozitok előállításában úttörő tevékenységet végzett [*Langmuir* 19 (2003) 7026; *ActaMater* 51 (2003) 1447; *Carbon* 60 (2013) 266], majd ezek alkalmazási lehetőségeit kutatta: szenzorként [*SensActuatorB* 177 (2013) 308], fotokatalizátorként [*ApplCatA* 469 (2014) 153; *Nanoscale* 7 (2015) 5776], bionanokompozitként [*JPhysChemB* 110 (2006) 21473], polimererősítőként [*PSSB* 249 (2012) 2333]. Közleményeire több mint 3300 független hivatkozás történt, H-indexe 30. Számos külföldi kutatási együttműködésben vesz részt svájci, román/magyar, örmény, szerb, görög, spanyol, portugál, francia partnerekkel. Aktívan járul hozzá az egyetemen az oktatási, közéleti, diplomamunka- és PhD-témavezetési feladatokhoz. Elismerései: Bolyai-plakett, L'Oréal-UNESCO: „a Nőkért és a Tudományért” ösztöndíj.

Ajánlók: *Bartók Mihály, Dékány Imre, Tétényi Pál*

### ☞ **Hohmann Judit**

Bólyon született 1957-ben. 1980-ban kapott oklevelet a Szegedi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karán. Teljes munkássága az egyetemhez kapcsolódik, ahol 2004-től

egyetemi tanár a Farmakognózi Intézetben, 2007-től tanszékvezető, jelenleg második ciklusában a Gyógyszerésztudományi Kar dékánja. Kandidátusi címét 1995-ben, MTA doktori címét 2006-ban védte meg, 2003-ban habilitált.

Tudományos munkássága a farmakológiai szűrővizsgálati eredményekből, valamint etnobiológiai ismeretekből és kemotaxonómiai adatokból kiinduló növényi hatóanyag-kutatás, melynek során a növényekben előforduló biológiailag aktív természetes anyagok izolálása, szerkezetük felderítése és biológiai hatékonyságuk igazolása kutatócsoportjának fő tevékenysége. Ezen, a gyógyszeripart is nagymértékben érdeklő, kutatásai során 178 SCI folyóiratban tudományos közleménye jelent meg, összesített impaktfaktora 337,8, független hivatkozásainak száma 2157, Hirsch-indexe 26. Legjelentősebb eredményei az *Euphorbia*-diterpének kutatásához kapcsolódik, ahol az *E. peplusból* általuk izolált ingenol-3-angelátot az FDA gyógyszerként engedélyezte az USA-ban, és ma már Európában is forgalomban van. Egyetemi oktatói tevékenységét Mestertanár kitüntetéssel ismerték el (2003), PhD-fokozatot szerzett hallgatóinak száma 8, folyamatban lévők száma 7. Számos nemzetközi tudományos szervezet tagja, illetve tisztségviselője, 5 tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült (2000), Akadémiai Díjat kapott (2011), 5 OTKA pályázat 2 ETT és 1-1 MKM, ill. FKFP pályázat nyertese. Számos nemzetközi kapcsolat megteremtője Münster, Nottingham, Portsmouth, Northeastern Ohio, Toledo, Bern és Graz egyetemeivel. Jelentős magyarországi ipari kapcsolatokkal is rendelkezik: Richter Gedeon, TEVA, Zyma, Unipharma és Biotechnika Rt.

Ajánlók: *Blaskó Gábor, Fülöp Ferenc, Kálmán Alajos*

## ☞ Inzelt György

Budapesten született 1946-ban. A kémiai tudományok doktora (1989). Az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára, az Elektrokémiai és Elektroanalitikai Laboratórium, valamint az ELTE Kémia Doktori Iskola vezetője. Szakterülete: fizikai kémia, elektro-kémia, elektroanalitika.

Közleményeinek száma 308, ebből SCI folyóiratban 221 jelent meg; 10 könyv és 27 könyvfejezet szerzője. Független hivatkozásai száma: 4019. Hirsch-indexe: 39. Nemzetközi konferenciák meghívott előadója, szervezője. Kutatási eredményei nagymértékben hozzájárultak a polimerelektrodokon végbemenő töltéstranszport és szorpciós folyamatok mechanizmusának tisztázásához [*Electroanal. Chem.*, ed. A. J. Bard, Vol. 18, Dekker, (1993) 89-241; *Conducting Polymers*, Springer (2010, 2012)]. A kvarckristály-nanomérleg készülékével (szabadalom 1996) elsőként mutatta ki a galvanosztatisztikus potenciáloszcillációkat kísérő periodikus felületi tömegváltozásokat [*J. Phys. Chem.*, 97 (1993) 6104]. Sikeresen alkalmazott poliazin elektródot az emberi vér hemoglobintartalmának meghatározására [*Anal. Chim. Acta*, 385 (1999) 119]. Az impedanciaspektroszkópia területén elért eredményei is széles körűen elismertek. Az utóbbi időkből a tüzelőanyag-cellákkal kapcsolatos kutatásai (HYGO: leginnovatívabb jármű díja és prototípus I. díj 2009, 2010) keltettek jelentős visszhangot. 1999-ben jelent meg *Az elektrokémia korszerű elmélete és módszerei*

című egyetemi tankönyve. Tudománynépszerűsítő tevékenysége (3 könyv és számos cikk) is kiemelkedő. A *J. Solid State Electrochemistry* 2011-ben *Festschrift*-et jelentetett meg a tiszteletére. Kitüntetései: Doctor Honoris Causa, Babes-Bolyai Egyetem, Kolozsvár 2000; Polányi Mihály-díj 2004; ISE Fellow 2009; Széchenyi-díj 2011; Szilárd Leó Professzori Ösztöndíj 2011.

Ajánlók: *Beck Mihály, Hargittai Magdolna, Hudecz Ferenc, Iván Béla, Orbán Miklós, Solymosi Frigyes*

### ☞ Karger-Kocsis József

Budapesten született 1950-ben. A kémiai tudomány doktora 1991 óta. Az MTA–BME Kompozittechnológiai Kutatócsoport tudományos tanácsadója, a BME Polimertechnika Tanszék professzora. Szakterülete a kémiai anyagtudományon belül a polimerkémia, új anyagok és technológiák fejlesztése és az újrahasznosítás.

Jelentős eredményeket ért el polimerok környezetbarátabbá tétele terén funkcionizált növényi olaj [*Polym. Eng. Sci.* 54, 747-755 (2014)], valamint reciklált gumi felhasználásával [*J. Mater. Sci.* 48, 1-38 (2013)]. Kiemelkedőek és jövőbe mutatóak a benzoxazin és epoxi gyanták hibridizációjára végzett kísérleti eredményei [*J. Appl. Polym. Sci.* 127, 5082-5093 (2013)]. Jelentős eredményeket ért el az alaklélező és öngyógyuló funkcionális polimer rendszerek kutatásában [*Materials* 6, 4489-4504 (2013)]. Nagymértékben hozzájárult a polimer kompozit szerkezeti anyagok élettartamának növeléséhez [*Prog. Mater. Sci.* 73, 1-43 (2015)]. Kiemelkedő eredményekkel rendelkezik az alap-, az alkalmazott kutatásban és az innovációban is, és ezeket célszerűen egyesíteni tudja, amit bizonyít 34 szabadalma és a 2014-ben elnyert Gábor Dénes-díj. Publikációs tevékenysége kiemelkedő, 4 szakkönyv, 40 könyvfejezet, több mint 400 folyóiratcikk és számtalan meghívott vendégelőadói felkérés jelzi munkásságát. Szakmai munkája minőségét bizonyítja a cikkeire kapott közel 11.000 független hivatkozás (H-index: 57). Szakterületének meghatározó hazai és nemzetközi egyénisége, tucatnyi nemzetközi pályázat témavezetője, külföldi pályáztató szervezet szakértője, folyóiratok szerkesztőbizottságának tagja; előadóképes angol, német, francia, spanyol, olasz és orosz nyelven. Iskolateremtő kutató, akinek eddig 19 PhD-hallgatója szerzett fokozatot, tanítványai között található akadémikus és Junior Prima díjas is.

Ajánlók: *Czigány Tibor, Iván Béla, Pukánszky Béla, Sohár Pál*

### ☞ Keglevich György

Budapesten született 1957-ben. 1994 óta a kémiai tudomány doktora. A BME Szerves Kémia és Technológia Tanszékének 1999 óta tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a foszfororganikus és a környezetbarát kémia.

30 éve műveli a P-heterociklusos területet, amelynek fejlődéséhez új szintézismódszerek és szelektív átalakítások kidolgozásával (*Synth.* 1993, 931), valamint új reakciók (*JOC* 1990, 55, 6361, 1993, 58, 977, *JACS* 1997, 119, 5095) felfedezésével és új vegyületcsa-

ládok bevezetésével (*COC* 2006, 10, 93) járult hozzá. A foszforkémiát a környezetbarát kémiával kombinálva széles körben alkalmazta a MW technikát (*COC* 2011, 15, 1802, *CGC* 2014, 1, 2). Ennek során új, másképp nem lejátszódó reakciókat valósított meg (*OBC* 2012, 10, 2011, *RSC Adv.* 2014, 4, 11948). Emellett katalizátor rendszereket egyszerűsített (*Green Chem.* 2006, 8, 1073, *COS* 2013, 10, 751, 12821, *RSC Adv.* 2014, 4, 22808), meghatározta a MW alkalmazási lehetőségeit és modellezte gyorsító hatását (*COC* 2015, 19, 1436). P-ligandokat és katalizátorként alkalmazható Pt komplexeket szintetizált (*Chem. Rev.* 2010, 110, 4257). Kutatási eredményeit 435 közleményben (42 review) és 24 könyvfejezetben tette közzé. (Összesített IF>535, H-index 32, független idézet 2110). 11,5 PhD fokozat született irányításával. A *Curr. Green Chem.* főszerkesztője, a *Lett. Org. Chem.* és a *Curr. Catal.* társ-főszerkesztője, a *Curr. Org. Chem.*, a *Curr. Org. Synth.* és a *Lett. Drug Design Discov.* szerkesztője. A *Heteroatom Chem.* és a *Phosphorus, Sulfur, Silicon* szerk. biz. tagja. Elismerései: Zemplén Géza-díj, Pro Scientia díj, Széchenyi Professzori Ösztöndíj, Erdely László-díj, mestertanári kitüntetés, Ipolyi Arnold-díj, Akadémiai Díj, Bruckner Győző-díj, Csűrös Zoltán-díj.

Ajánlók: *Töke László, Markó László, Antus Sándor*

### ✎ Keserű György Miklós

Budapesten született 1967-ben. Az MTA Természettudományi Kutatóközpont főigazgatója, szűkebb szakterülete a számítógépes molekulatervezés.

Számos eredményt ért el a módszerek fejlesztése és alkalmazása terén. Társszerzővel együttműködésben megállapították, hogy a gyógyszerjelölt vegyületek fizikai kémiai paramétereinek romlásáért a gyógyszerkémiai optimalás stratégiája a felelős (Hann, Keserű, *Nature Rev. Drug Discov.* 11, 355-365, 2012). Egy másik munkában rámutattak, hogy a gyógyszerkémiai optimalások két szakasza közül a vegyületek fizikai kémiai sajátosságainak romlása a vezérmolekula azonosításához vezető első szakaszon következik be (Keserű, Makara, *Nature Rev. Drug Discov.* 8, 203, 2009). Sikerrel alkalmazott számítógépes módszereket a Richter új, az USA-ban is engedélyezett antipszichotikuma, a Cariprazine hatásának optimalizálásában. 2013-ban önálló gyógyszerkémiai kutatócsoportot hozott létre. Tudományos publikációinak összesített impaktfaktora meghaladja az ötszázat, ezekre eddig több mint 2700 független idézetet kapott, hivatkozásainak száma több mint háromszáz idézettel bővül évente, Hirsch-indexe 30. Az elmúlt öt évben több mint huszonöt meghívott előadást tartott nemzetközi konferenciákon. Öt nemzetközi tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, számos tudományos kitüntetés birtokosa, melyek közül kiemelkedik az Európai Gyógyszerkémiai Szövetség által a gyógyszerkutatás módszertana területén elért eredményeiért adományozott Overton–Meyer-díj.

Ajánlók: *Náray-Szabó Gábor, Pálinkás Gábor, Töke László*

☞ **Kiss Tamás**

Debrecenben született 1950-ben. A kémiai tudományok doktora címet 1994-ben szerezte. Az SZTE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékének egyetemi tanára, az MTA–SZTE Bioszervetlen Kémiai Kutatócsoport vezetője, az SZTE Kémiai Doktori Iskola vezetője. Szakterülete a bioszervetlen és a koordinációs kémia.

Tudományos munkája a biomolekulák létfontosságú, illetve toxikus hatású fémionokkal képezett komplexeinek egyensúlyi, szerkezeti és kinetikai vizsgálata. Vizsgálta az alumínium biológiai rendszerekbeni előfordulásának lehetőségeit és ennek neurotoxikus vonatkozásait [*J. Toxicol. and Environm. Health* 48, 543 (1996), *J. Inorg. Biochem.* 128, 156 (2013)]. Több rákellenes és inzulinhatású fémkomplex biológiai nedvekben és szövetekben való megoszlását a különböző kis és nagy molekulatömegű alkotók között modellezte, majd korszerű analitikai módszerekkel, ex vivo mérésekkel igazolta is [*Coord. Chem. Rev.* 255, 2218 (2011), *Bioorganic and Medicinal Chem.* 19, 4202 (2011)]. Vizsgálta egyes kelátorok alkalmazhatóságát az Alzheimer-kór megbomlott fémion-háztartásának visszaállításában, és így a kór kezelésében [*Dalton Trans.* 39, 1302 (2010); 41, 1713 (2012)]. A kutatások során 10 hallgató szerzett Ph.D. fokozatot. Eredményeit – számos társszerzővel – eddig 262 közleményben publikálta. Ezek összesített hatása 500, a független hivatkozások száma 4476, Hirsch-indexe 43. Nemzetközi konferenciákon 35 alkalommal tartott előadást meghívott előadóként, és 75 alkalommal szemináriumi előadást külföldi egyetemeken. Szakmai kapcsolatban áll lengyel, osztrák, portugál, spanyol, olasz és japán kutatókkal. Fontosabb elismerései: Magyar Érdemrend Lovagkeresztje (2015), Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997-2001), Than Károly-emlékérem (2007).

Ajánlók: *Beck Mihály, Hargittai István, Medzihradský Kálmán, Solymosi Frigyes, Tétényi Pál*

☞ **Kollár László**

Kaposváron született 1955-ben, a kémiai tudomány doktora. A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara Szervetlen Kémia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete fémorganikus kémia, homogén katalízis.

Az enantioszelektív homogén katalitikus reakciók területén ketonok hidrogénezésénél és alkének hidroformilezésénél az addig ismert legjobb optikai hozamokat érte el, lehetővé téve ezzel számos értékes királis építőelem (2-aril-propanal, 2-formil-oxazolidin, formilborostyánkősav-származékok stb.) hatékony szintézisét. Eredményeit [*J. Organomet. Chem.* 232 (1982) C17; 694 (2009) 219] széles körben használt kézi- és tankönyvek idézik (March: *Org. Chem.*; Wilkinson: *Compr. Coord. Chem.*) Nagynyomású NMR vizsgálatok és modellvegyületek segítségével tisztázta a platina-komplexek katalizálta hidroformilezés mechanizmusát. Ezzel évtizedek óta vitatott kérdéseket válaszolt meg [*Inorg. Chem.* 33 (1994) 5708]. Kidolgozta szeránvázas enol-triflátok, jódkének és jódaromások több olyan palládium-katalizált homogénkatalitikus kapcsolási és karbonilezési reakcióját, amelyek kiváló hozammal szolgáltatnak gyakorlati szempontból fontos szteroidokat, nikotinsavami-

dokat és új N-heterociklusos származékokat. Ezek a vegyületek fontos gyógyszeripari céltermékek szintézisének kulcsintermedierjei [*Tetrahedron* 65 (2009) 4795; *Chem. Soc. Rev.* 44 (2015) 3666]. Ezeket a szintéziseket újabban ionos oldószerekben is megvalósította. Nemzetközi konferenciákon 22 meghívott vagy plenáris előadást tartott. Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1997), Oláh György-díj (1998), Akadémiai Díj (2003), Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíj (2009), Szent-Györgyi Albert-díj (2012), Széchenyi-díj (2012).

Ajánlók: *Antus Sándor, Blaskó Gábor, Joó Ferenc, Markó László*

### ☞ Nyulászi László

Budapesten született 1957-ben. Az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszékének tanszékvezető professzora. A BME Oláh György Doktori Iskola vezetője. Szakterülete a szervetlen – ezen belül az elemorganikus – kémia és az alkalmazott kvantumkémia.

A 90-es évek óta foglalkozik az akkoriban felfedezett stabil telítetlen foszforvegyületek kémiájával szinergikus együttműködésben a világ e területen vezető szintetikus csoportjaival. Munkái úttörőek voltak a periódusos rendszer tankönyvi „diagonálszabályának” foszfor-szén elempárra történő kiterjesztésében („*Phosphorus the Carbon Copy*”). E témakörben mintegy 100 közleményt jegyez. Az *Angewandte Chemie*-ben (IF 11.2) 9, a *JACS*-ben (IF 12.1) 8 munkája jelent meg, s felkérték több összefoglaló, köztük egy megjelent egyszerezős *Chem. Rev.* (IF 2001: 21.1), illetve jelenleg készül *Chem. Soc. Rev.* (IF 33.3) összefoglaló megírására. E területen folyó aktuális kutatásai optoelektronikai eszközökben (pl. OLED-ként) felhasználható konjugált molekulák elektronszerkezetének és fotofizikai tulajdonságainak előrejelzésére irányulnak. A foszfor mellett a szilícium vegyületei közül a szililéneket, valamint az analóg szénvegyületeket, a karbéneket vizsgálja. Számításai alapján végzett célzott kísérletekkel tisztázták a kiemelkedő katalitikus hatású NHC karbéneknek az alkalmazások szempontjából fontos hidrolízisét. Ezen eredményeit egy nagy nemzetközi vegyipari vállalat felhasználja. Elsőként igazolta az NHC karbén jelenlétét imidazólium-acetát ionos folyadékokban, és állapította meg számításos eredményeik alapján elvégzett kísérletekkel ezen ionos folyadék organokatalitikus aktivitását, összekapcsolva a környezeti szempontból fontos ionos folyadékok alkalmazását a karbén-organokatalízissel.

Ajánlók: *Hargittai István, Hargittai Magdolna, Horvai György, Huszthy Péter, Joó Ferenc*

### ☞ Szalay Péter

Szentesen született 1962-ben, az ELTE Kémiai Intézetének egyetemi tanára, szűkebb szakterülete az elméleti kémia.

Nagyteljesítményű kvantumkémiai módszert dolgozott ki, mely kategóriájában a legpontosabb számításokat teszi lehetővé, a módszert kifejítő három alapcikkére közel 600

hivatkozás érkezett. Az általa kifejlesztett módszereket sikerrel alkalmazta kis molekulák gerjesztett állapotainak tanulmányozására. Igen pontos számításai segítségével sikeresen határozta meg kisméretű gyökök képződési hőjét. Megmutatta, hogy pusztán elméleti módszerekkel olyan számítási pontosságot lehet elérni, mely esetenként meghaladja a kísérletek pontosságát is. A területen kivívott vezető szerepét a rendszeres konferencia- és szemináriumi meghívások, valamint a *Chemical Reviews*-ban megjelent összefoglaló cikke is fémjelzi, mely a *Web of Science* kimutatása szerint a kémiai irodalom legtöbbet hivatkozott 1%-ába tartozik. Jelenlegi fő projektje keretében a DNS építőköveinek spektroszkópiai tulajdonságait, valamint a töltésátmenettel járó folyamataik mechanizmusát vizsgálja. Arra az izgalmas kérdésre is keresi a választ, hogy vezeti-e az elektromosságot a DNS molekula. Tudományos közleményeinek száma 103, ezekre 4200 független idézetet kapott, Hirsch-indexe 40. Az *International Journal of Quantum Chemistry* szerkesztői bizottsági tagja, a 2015. évi Polányi Mihály-díj kitüntetettje.

Ajánlók: *Náray-Szabó Gábor, Pálinkás Gábor, Perczel András*

### ☞ ifj. Szántay Csaba

Budapesten született 1958-ban. 2000 óta az MTA doktora. A Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Nyrt., Kémiai Főosztály címzetes vezetőhelyettese. Szűkebb szakterülete: analitika, NMR-spektroszkópia.

Az NMR-spektroszkópia és gyógyszeranalitika egyik legkiválóbb hazai és nemzetközileg elismert képviselője. Tudományos munkássága az NMR-spektroszkópia innovatív alkalmazásával összetett molekulaszervezeti problémák megoldására irányult, melynek jó része közvetlen gyakorlati jelentőséggel bír a gyógyszerkutatásban. Igazolja ezt a 22 elfogadott szabadalom, melyeknek társszerzője. Hazai és nemzetközi szakmai körökben is elismerést aratott elméleti és módszertani munkáival, melyek az NMR-spektroszkópia alapvető jelenségeivel – rejtett cserepartner, Bloch-egyenletek, Fourier-transzformáció és bizonytalansági elv elmélete – kapcsolatosak. Ezidáig 130 közleménye jelent meg, melyek közül 15 elméleti jellegű dolgozatnak egyedüli szerzője. Az Elsevier kiadó gondozásában jelent meg egy általa szerkesztett könyv *Anthropic Awareness: the human aspects of scientific thinking in NMR spectroscopy and mass spectrometry* címen, melynek öt fejezetének szerzője is. Mind kutatóként, mind egy nagyvállalat főosztályvezetőjeként bizonyította, hogy gyógyszeripari környezetben is lehet magas szintű tudományos munkát végezni. Kitűnő szervezői kvalitását tükrözi az általa kialakított világszínvonalú nagyműszeres szerkezetkutatási bázis, mely hazai és nemzetközi közéletben is sikeres tudományos műhely. Sokirányú közéleti tevékenysége közül kiemelendő a *Magnetic Moments in Central Europe* című közép-európai NMR-konferenciasorozat megalapítása, alapkonceptiójának és tudományos programjainak kidolgozása.

Ajánlók: *E. Kövér Katalin, Görög Sándor, Orbán Miklós*



☞ **Tóth Gábor**

Szentesen született 1954-ben. 1977-ben végzett a József Attila Tudományegyetem vegyész szakán. 1980-ban egyetemi doktori, 1992-ben kandidátusi címet szerzett, 2001-től az MTA doktora. 2002-től egyetemi tanár, 2005-től a Szegedi Egyetem Orvosi Vegytani Intézetének vezetője. Szűkebb szakterülete a peptidkémia, 2015-től az MTA Peptidkémiai Munkabizottságának elnöke.

Végzése után kapcsolódott be a peptid szulfátészterek (pl. kolecisztozin) szintézisére irányuló vizsgálatokba. Munkásságát azóta is végigkísérik a különféleképpen módosított peptidok szintézisére vonatkozó kutatások. Munkáinak jelentős része kapcsolódik a fehérjék poszttranszlációs módosításainak kémiai modellezéséhez. Az elmúlt évtizedekben foglalkozott peptid-foszfatészterek szintézisével, beleértve a tirozinnál kémiai szempontból nagyobb kihívást jelentő szerin- és treonin-foszforátészter származékok előállítását. Újabb kutatási területe a glikozilált peptidszármazékok szintézise, ill. a többszörös diszulfidhidat tartalmazó polipeptidek és kis fehérjék szintézise. Ezek a munkák egyrészt a glikozil-, ill. foszfátcsoport érzékenysége, másrészt a nagyszámú izomérialétehetőség miatt a peptidkémia nagy kihívásai közé tartoznak, megvalósításuk során számos új szintézismódszert dolgozott ki. Egyik kezdeményezője volt a Szegeden azóta is eredményesen folytatott foldamerkkutatásoknak. Számos érdekes biokonjugátum szintézisében vett részt. Foglalkozott lipopeptidek, ill. különféleképpen jelzett peptidok szintézisével. Munkássága során gyümölcsöző kooperációt folytatott peptid-immunológia és neuro-peptid kutatások, valamint peptidtérszerkezet-vizsgálatok területén.

Ajánlók: *Bartók Mihály, Dékány Imre, Hollósi Miklós, Huszthy Péter, E. Kövér Katalin, Medzihradzky Kálmán, Penke Botond, Telegdy Gyula*

## Külső tagságra ajánlja

☞ **Ángyán János**

Pécsett született 1956-ban. A CNRS és az Université de Lorraine (Nancy, Franciaország) habilitált kutatóprofesszora, szűkebb szakterülete az elméleti kémia.

Kiemelkedő eredményeket ért el az oldószerhatás és az intermolekuláris kölcsönhatások kvantumkémiai modellezésének területén. Elsőként javasolt különböző módszereket a diszperziós erőkért felelős hosszú hatótávolságú elektronkorreláció leírására. A molekulák és szilárd testek elektronszerkezetének modellezésével foglalkozó kutatócsoportot hozott létre a Nancy Egyetemen. Közel 140 publikáció szerzője, illetve társszerzője, amelyekre 4200 független idézetet kapott. Több cikke kapta meg a *Highly Cited Paper* minősítést az ISI Web of Science értékelése szerint. A Collegium Budapest senior ösztöndíjasa, a Pannon Egyetem Kémiai Intézetében pedig a Szent-Györgyi Albert-ösztöndíj kedvezményezettje volt.

Ajánlók: *Csizmadia Imre, Iván Béla, Kálmán Alajos, Náráy-Szabó Gábor, Sohár Pál, Perczel András, Pálinkás Gábor*

☞ **Tóth István**

Szilágysomlyón született 1946-ban. Vegyészmérnöki diplomát szerzett 1968-ban a BME-n. 1994 óta az MTA doktora. 1972 és 1975 között az MTA Alkaloidkémiai Kutatócsoportjában tudományos munkatárs, 1975/1976 évben posztdoktor a Carleton University-n Ottawában. 1977 és 1987 között tudományos főmunkatárs az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetében. 1987-től 1999-ig a University of London oktatója. 2000-től a University of Queensland, School of Pharmacy professzora. Magyar, brit és ausztrál állampolgár.

Kutatásainak fő területe a biológiailag aktív természetes szerves anyagok kémiája, valamint a gyógyszerek és különböző vakcinák eljuttatása a szervezetben a célzott szövetekbe (*drug delivery*). SCI-publikációnak száma több mint 300 (SCI-folyóiratcikkek: 267, könyvfejezetek: 16, szabadalmak: 43). Összesített impaktfaktora nagyobb 800-nál, független idézeteinek száma 4000 feletti.

Ajánlók: *Blaskó Gábor, Töke László, Pukánszky Béla, Antus Sándor, Huszthy Péter, Bartók Mihály, Penke Botond*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

☞ **Lutz F. Tietze**

Berlinben született 1942-ben. Szerves kémikus, 1978-tól 1996-ig, és 1988-tól 2008-ig a Göttingeni Egyetem Szerves Kémiai Intézetének vezetője, 2012-től ugyanezen intézetben Alsó-Szászország kutatóprofesszora. Kutatásának fő területei a szelektív és egyúttal gazdaságos szintézismódszerek kidolgozása bioaktív vegyületek előállítására céljából. SCI-publikációnak száma több mint 340. Független SCI-idézeteinek száma 11000 feletti, H-indexe 47. 34 szabadalom és 6 könyv társszerzője. 2014-ig 178 fő szerzett témavezetésével doktori fokozatot. Doktoranduszai közül több mint 10 fő vett részt magyarországi tanulmányúton. Magyar vonatkozású elismerései közül kiemelendő díszdoktorrá avatása 1994-ben a Szegedi Tudományegyetemen. 1985 óta tart kapcsolatot magyar kutatókkal. Kutatócsoportjában azóta számos magyar egyetemi oktató és hallgató dolgozott.

Ajánlók: *Antus Sándor, Bartók Mihály, Dékány Imre, Fülöp Ferenc, Huszthy Péter, Hudecz Ferenc, Penke Botond, Sohár Pál*

# BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Kondorosi Éva

Budapesten született 1948-ban. Az MTA levelező tagja, az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont, Biokémiai Intézet kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a növényi molekuláris és fejlődésbiológia.

Kondorosi Éva a magyar tudomány egyik legjelentősebb reprezentánsa a nemzetközi tudományos életben, mint az ERC irányító testületének, az Academia Europaea vezetőségének és az ENSZ főtitkára tudományos tanácsadó testületének tagja. Az általa alapított és szervezett kutatócsoport a hazai növényi molekuláris biológiai kutatás egyik vezető műhelye, ahol kimutatták, hogy a pillangósvirágú növényekkel szimbiózisban élő, a nitrogénkötésért felelős baktériumok nem-tenyészhető poliploid bakteroidokká alakulnak. Felfedeztek két új – 600 képviselőből álló –, a növényi genom által kódolt peptid-családot, amelyek ezt az átalakulást kontrollálják, és széles körű antimikrobiális hatással rendelkeznek. Jelenleg e peptidek gyakorlati felhasználási lehetőségeit is vizsgálják.

Ajánlók: *Alföldi Lajos, Orosz László, Venetianer Pál*

### ☞ Nagy Ferenc

Hevesen született 1952-ben. Az MTA SZBK Növénybiológiai Intézet kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a növényi molekuláris biológia.

Hozzájárult az ultraibolya-B fényt érzékelő fotoreceptor (UVR8) azonosításához (Science 2011), értelmezte az UVB módosító hatását a cirkadián óra működésére (*Plant J* 2011), leírta az UVB függő jelátvitel működéséhez szükséges transzkripciós faktor kifejeződését szabályozó mechanizmust (*Plant Cell* 2014). A vörös fényt érzékelő fitokrom-B receptorról kimutatta, hogy sejtmagi importjának szabályozása részben a receptorral konformációfüggő módon kölcsönható transzkripciós faktorok által történik (*PNAS* 2012), a receptor foszforilálódik és sumoylálódik, és értelmezte ezen módosítások hatását (*Plant Cell*, 2013, *PNAS* 2015). A közleményeire kapott idézetek száma 10537, Hirsch-index: 57.

Ajánlók: *Fésüs László, Nagy László, Patthy László, Venetianer Pál*

☞ **Podani János**

Budapesten született 1952-ben. PhD-fokozatát 1983-ban Kanadában szerezte, az MTA 1998-ban nyilvánította a biológiai tudomány doktorává. 2006 óta tanszékvezető egyetemi tanár az ELTE Biológiai Intézete Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszékén. 2010-ben az MTA levelező tagjává választották. Szakterülete a numerikus ökológia és a szisztematika, különösen a növények rendszerezésének elméleti vonatkozásai.

Számos magyar és idegen nyelvű könyv, illetve 160-nál több cikk szerzője. A hazai kiadású impaktfaktoros lap, a *Community Ecology* alapító főszerkesztője. Idézettsége az elmúlt hat esztendőben több mint a kétszeresére emelkedett, munkáira mintegy 6800 független hivatkozást ismert. Hirsch-indexe 34. Legújabb művei közül *A növények evolúciója és osztályozása – rendhagyó rendszertan* emelendő ki. A könyv világszerte ismert, hogy a növényeket a legmodernebb felfogás szerint, az elsődleges endoszimbiózis eredményeként tárgyalja, s emellett szakít a linnéi osztályozásnak az evolúcióval összeegyeztethetetlen alapelveivel.

Ajánlók: *Fésüs László, Orosz László, Szathmáry Eörs, Vida Gábor*

## Levelező tagságra ajánlja

☞ **Acsády László**

Budapesten született 1966-ban. Az MTA doktora. Munkahelye: MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet.

Felfedezéseivel alapvetően új megvilágításba helyezte az agykéreg egészséges és kóros működését meghatározó talamusz nevű agyterület szerepének megértését. Új, általa felismert elvek szerint szerveződő idegpályák leírásával és működésük vizsgálatával meghatározta egyes magasabb rendű idegi működések biológiai alapjait. Ezek a felfedezések előmozdítják számos neurológiai kórkép (pl. Parkinson-kór, krónikus fájdalom) idegrendszeri hátterének tisztázását. Jelentős eredményeket ért el a memória kialakításért felelős idegrendszeri terület normális működésének és epilepsziás aktivitásban való részvételének megértésében. Úttörő eredményeit világszerte elismerik és külföldi alapítványok is jelentősen támogatják, sikeresen, nagy energiával vesz részt az utánpótlásképzésben, a hazai valamint a nemzetközi tudományos közéletben, illetve a tudományos ismeretterjesztésben.

Ajánlók: *Freund Tamás, Hámosi József, Lénárd László, Nusser Zoltán, Székely György, Tamás Gábor*

☞ **Báldi András**

Budapesten született 1965-ben, az MTA doktora lett 2006-ban. Az MTA Ökológiai Kutatóközpont főigazgatója. Szakterülete a természetvédelmi biológia.

A magyar természetvédelmi biológia egyik megeremtője. Kimutatta, hogy a gyepek és szántók kezelése faj-, élőhely- és tájspecifikus hatással van a biodiverzitásra. Igazolta, hogy a mezőgazdasági területeken élő vad fajok sokfélesége, illetve e fajok reakciója a kezelésre és tájszerkezetre jelentősen variál Európában. Élőhelyszigetek állatközösségeinek elemzésével rámutatott, hogy a fajszám-terület törvényszerűséget az emberi tájtalalkítás "felülírja". A biodiverzitás és ökoszisztéma-szolgáltatás kapcsolatának kutatására Lendület csoportot nyert 2011-ben, mely keretet adott iskolateremtő tevékenységének. Csoportjával és hallgatóival a beporzást, a kártevők elleni biológiai védekezést és a lebontó folyamatokat vizsgálja. Cikkei vezető lapokban jelennek meg (*Nature Comm, Proc Roy B, Science*), több közülük „legtöbbet letöltött” cikk lett; H-indexe 25. Tudományos közéleti aktivitása kiemelkedő. Az 1. és 3. European Congress of Conservation Biology elnöke volt, a Society for Conservation Biology (SCB) – Europe korábbi elnöke, három vezető lap szerkesztőbizottsági tagja. Az IPBES vezető testületének korábbi tagja, az EASAC Környezeti Paneljének tagja. Az MTA Ökológiai Kutatóközpont vezetőjeként hatékony tudományszervező és menedzselő tevékenységével integrálta a három intézet kutatógárdáját, jelentősen növelte a pályázati aktivitást és a tudományos eredményességet. Az MTA Bolyai Plakettjének és a Pro Natura díjnak kitüntetettje.

Ajánlók: *Borhidi Attila, Fekete Gábor, Papp László, Vida Gábor*

☞ **Barta Zoltán**

Nyíregyházán született 1967-ben. Jelenleg a Debreceni Egyetem Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszékének egyetemi tanára, tanszékvezető, az MTA doktora. Lendület kutatócsoportot vezet 2012 óta. Szűkebb szakterülete a viselkedésokológia, evolúcióbiológia.

Munkásságának unikális jellege, hogy sikerrel ötvözi az elméleti biológiai vizsgálatokat az empirikus, terepi megfigyelésekkel, kísérletekkel. Főbb eredményei: Kimutatta a térbeli pozíció, a predációs veszély és az energiatartalékok hatását a szociális táplálkozási stratégiák használatára (*Proc. R. Soc B*, 1996, *Am Nat* 2000). Elemezte az energiatartalékok szerepét a szülők közötti konfliktus megoldásában (*Am Nat* 2002). Vizsgálta az optimális éves stratégiák jellemzőit, pl. a vedlés és vándorlás időzítését (*Phyl. Trans B* 2008). Kimutatta, hogy a kooperáció evolúcióját nagymértékben meghatározza a populációk változatlansága (*Nature* 2004, 2008). Vizsgálta a rovarok személyiségének és életmenetüknek összefüggéseit (*Proc. R. Soc B* 2011). Jelenleg a változatlanság és az állati csoportok működése közötti kapcsolat, valamint a rovarok ivadékgondozásának megértésére koncentrálnak. 86 tudományos cikkének kumulatív impaktfaktora 266. Idézettsége 2134, H-indexe 28 (mindkettő a Google alapján). Munkáit rendszeresen idézik szakterülete vezető tankönyvei is. Több mint 5 évet töltött külföldön posztdoktorként. Tudományos szerkesztője volt

a PLOS ONE-nak (2009–2014). A European Ornithologists' Union Scientific Programme Committee elnöke. Tagja az NKFIH Agrár-, Ökológia-, Környezet- és Földtudományi Kollégiumának és az MTA Tudományetikai Bizottságának. Mestertanár, 5 védett PhD-hallgatója van. Az MTA DAB Plakett díjazottja.

Ajánlók: *Bíró Péter, Csányi Vilmos, Nagy László, Szathmáry Eörs*

### ☞ Buzás Edit Irén

Cegléden született 1959-ben. Orvos, egyetemi tanár, intézetigazgató. Szűkebb szakterülete: immunológia, extracelluláris vezikulák.

Már korábban az agrekánnal szembeni immunitással és az autoimmun folyamatok glikozilációs vonatkozásainak vizsgálatával jelentős nemzetközi hírnevet szerzett. Pár éve a modern sejtbológia egyik leginkább felfelé ívelő kutatási irányzatának, az extracelluláris vezikula kutatásának az egyik világszerte ismert és elismert, úttörő szerepet játszó, vezető véleményformáló kutatójává vált. Az extracelluláris vezikulák funkciója a sejtek közti kommunikáció legújabban megismert formája, amelynek a fiziológiai és patofiziológiai folyamatok megvalósulásában és szabályozásában az elmúlt pár évben nagyon nagy jelentőséget tulajdonítanak. Az extracelluláris vezikulák egyik sejtől a másikba átkerülő molekulái (fehérjék, mikro RNS- és egyéb nem kódoló RNS-ek, mobilis genetikai elemek, metabolitok) mai tudásunk szerint kiemelt szerepet játszanak például a tumoros folyamatokban, illetve az adaptív és természetes immunválaszban. Az első néhány kutató közé tartozik, akik a világon felfigyeltek az extracelluláris vezikula kutatásának korszakváltó jelentőségére. Buzás Edit Irén és tanítványai extracelluláris vezikula témájú közleményei rendkívül gyorsan kiemelkedő idézettségre tettek szert. A *Nature Reviews Rheumatology* felkérte őt egy összefoglaló közlemény megírására a témában. Tanítványai, a körülötte szerveződött munkacsoport tagjai ma az USA-ban, Németországban elismert kutatók.

Ajánlók: *Alföldi Lajos, Berczik Árpád, Falus András, Kondorosi Éva, Székely György, Fábry Zsuzsanna, Glant Tibor, Sándor Mátyás*

### ☞ Haracska Lajos

Dorogon született 1967-ben, PhD-fokozatát 1997-ben szerezte meg, MTA doktori fokozatát 2012-ben védte meg. Az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont tudományos tanácsadója és az SZBK Genetikai Intézetében működő Mutagenézis és Karcinogenezis kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a karcinogenezis és a mutációk kialakulásának molekuláris vizsgálata.

Feltárta az újonnan felfedezett ún. hibaátíró DNS polimerázok számos alapvető sajátosságát és jellemezte a genom stabilitásának megőrzésében betöltött szerepüket. A hibaátíró polimerázok működésének szabályozásával, a mutációk kialakulásának és a karcinogenezis sebességmeghatározó faktoraival kapcsolatban alapvető felfedezések fűződnek a nevéhez. A genom stabilitásának megőrzésében szerepet játszó több új gén azonosítása és

leírása is hozzá köthető. Ezek közül már többről kiderült, hogy tumorok képződésére hajlamosító betegségek génjei. Eredményeit 66 közleményben publikálta, többek között a *Nature*, a *Nature Genetics*, a *Nature Chem. Biol.*, a *Mol. Cell* (3 db), a *Genes and Development* (3 db) és a *PNAS* (8 db) folyóiratokban. Közleményeinek összes impaktja 556 (átlag: 8,5 IF/publikáció), független hivatkozainak száma 3198, H-indexe 35, és 4 szabadalmat nyújtott be. Iskolateremtő tevékenységét 6 MSc, 6 PhD, és 8 posztdoktori munka fémjelzi. Hazai kutatásaihoz többek között elnyerte az EU Marie Curie, az angol Wellcome Trust és az amerikai Howard Hughes Medical Institute támogatását is. Az Akadémiai Ifjúsági Díj (1993) és a Straub Plakett (2015) kitüntettetje. Az European Research Council Consolidator Grant Panel, OTKA zsűri és a Bolyai szakértői testület tagja. A Magyar Biokémiai Egyesület főtítkárhelyettese, tagja az MTA Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos bizottságának és az MTA Biológiai Osztályának és képviseli az osztályt az MTA Doktori Tanácsában.

Ajánlók: *Alföldi Lajos, Nagy Ferenc, Orosz László, Venetianer Pál, Vigh László*

### ☞ **Izsvák Zsuzsanna**

Miskolcon született 1961-ben, 1987-ben biológusként végzett a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, 1993-ban szerzett PhD-fokozatot. 2011 óta a biológiai tudományok doktora, 2009-11 között a Debreceni Egyetem vendégprofesszora, jelenleg a berlini Max-Delbrück-Center tudományos csoportvezetője. Kutatási területe a molekuláris genetika, a mozgó DNS elemek (transzpozonok) tanulmányozása.

A Minnesotai Egyetemen töltött posztdoktori tanulmányutat követően a Holland Rákkutató Intézetben dolgozott EMBO ösztöndíjjal. 2004-ben European Young Investigator-díjat és támogatást nyert el, megalapította saját kutatócsoportját a berlini Max-Delbrück-Centerben. 2009-ben elnyerte az Év Molekulája-díjat, 2012-ben az ERC Advanced Grant támogatását. Alapvető felfedezéseket tett a DNS mozgó elemeinek vizsgálatában, ő és Ivics Zoltán „élesztette újra” a gerincesekben már nem működő transzpozon rendszert, amelyet *Csiperózsika* névre kereszteltek. Fölfedezett egy transzpozon alapú humán specifikus szabályozó rendszert őssejtekben. A működőképessé tett ősi transzpozon rendszerek mind a molekuláris genetikai és őssejtkutatásban, mind a géntechnológiai alkalmazásokban és orvosi terápiában nemzetközi szintű áttörést jelentettek. Legfontosabb közleményei kiemelkedő nemzetközi folyóiratokban (*Nature*, *Cell*, *J. Clin. Invest.*, *Stem Cells*, *Genome Research*, *Blood*, *PNAS*) jelentek meg, amelyekre összesen 5390 hivatkozást kapott (H-index=38). A biológiai kutatás iskolateremtő személyisége, számos nagy nemzetközi konferencia előadója, több kiemelkedő nemzetközi díj kitüntettetje.

Ajánlók: *Gergely Pál, Gosztonyi György, Ligeti Erzsébet, Nusser Zoltán*

☞ **Kellermayer Miklós**

Pécsen született 1964. július 17-én. 1998 óta az MTA doktora. Munkahelye a Semmelweis Egyetem Biofizikai és Sugárbiológiai Intézete, ahol intézetigazgató egyetemi tanár. Szakterülete a molekuláris biofizika, izom-biofizika és nano-biotechnológia.

Elsők között végzett kvantitatív mechanikai méréseket egyedi fehérjemolekulán, a titin izomfehérjén. Azonosította a titin rugalmasságának hátterében húzódozó mechanizmusokat, és mechanikai erővel reverzibilis doménkitekeredést és -felgombolyodást indukált a molekulában. Alapvetően járult hozzá egy új tudományág és módszertan, a dinamikus erőspektroszkópia elindulásához. Kimutatta, hogy a titin aktinkötő fehérje, és ez tulajdonsága a szerkezet nélküli, úgynevezett PEVK doménhez köthető, továbbá ez a kölcsönhatás egy viszkozus lengéscillapító funkciót tölt be az izomban. Megmérte a kölcsönhatás mechanikai erejét. Elsőként alkalmazott nanomechanikai manipulációt és erőspektroszkópiát amiloid fibrillumok vizsgálatára. Leírta, hogy az amiloid fibrillumok reverzibilis molekuláris tépőzárak. Speciális, tűszondás kimográfiát dolgozott ki a fibrillumok felületkatalizált gyors növekedésének atomerő-mikroszkóppal történő követésére. Megalapozta a hálózatba rendeződő amiloid fibrillumok nanotechnológiai alkalmazási lehetőségeit. A Semmelweis Nanobiotechnológiai és In Vivo Képpalotó Központ, a Celluláris és molekuláris biofizika doktori program és az MTA–SE Molekuláris Biofizika akadémiai kutatócsoport vezetője. Irányításával 9 PhD-értekezés készült.

Ajánlók: *Lénárd László, Tulassay Tivadar, Závodszy Péter, Zrínyi Miklós*

☞ **Miklósi Ádám**

Budapesten született 1962-ben, 2005 óta az MTA doktora, az ELTE TTK BI Etológiai tanszékének vezetője 2006 óta. Végzettsége biológus, szűkebb szakterülete az etológia.

Legfontosabb eredménye, hogy munkássága nyomán általánosan elfogadottá vált a kutya mint természetes állati modell számos olyan kutatásban, ahol az emberi viselkedés összehasonlító megközelítése a cél. A kutyára alapozott etológiai kutatásai kiterjednek többek között a szocio-kognitív viselkedés evolúciós vizsgálatára, e viselkedésformák genetikai és neurobiológiai mechanizmusainak tisztázására, összehasonlító személyiségkutatásra, öregedéskutatásra. Legújabb felismerése, hogy a robotika fejlődésével lehetővé vált az etológia és a robotika összekapcsolása, amely etorobotika néven új megközelítést kínál az ún. szociális robotok tervezésére, megvalósítására, valamint viselkedési mérésekkel történő validálására. Mind az EU6 és az EU7 program keretében részt vett nemzetközi pályázatokban, az MTA–ELTE Összehasonlító Etológiai Kutatócsoport vezetője. Az ELTE Biológia Doktori Iskola helyettes vezetője, az Etológia Program vezetője, 8 végzett és 5 aktív PhD témavezetője. A European Science Foundation Networking Program keretében 5 évig vezette a II egyetem kutatóiból álló konzorciumot. A *Dog Behaviour, Evolution and Cognition* c. kötetét az Oxford University Press 2 kiadásban jelentette meg, a kötet a terület fontos monográfiája, számos egyetemen tankönyvként használják. 2015-ben Akadémiai Díjjal és Mestertanár Aranyéremmel tüntették ki. Tudománymetriai



adatok alapján 166 referált publikáció szerzője (Független hiv.: 3603; Összesített impaktfaktor: 478,6; Hirsch-index: 38).

Ajánlók: *Csányi Vilmos, Orosz László, Teplán István*

### ☞ **Padisák Judit**

Budapesten született 1955-ben, MTA doktori címét 1999-ben szerezte meg. A Pannon Egyetem (Mérnöki Kar) Környezettudományi Intézetének igazgatója, egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a limnoökológia, a fitoplankton tér-idő mintázatainak elemzése.

A modern magyar limnoökológia nemzetközileg ismert, kiemelkedő alakja. 2002-ben Limnológia Tanszéket alapított a Pannon Egyetemen, 2013 óta az akkor alakult MTA–PE Limnoökológiai Kutatócsoport vezetője. *Általános limnológia* c. könyvét az ország felső-oktatási intézményein és kutatóhelyein forgatják. Fokozatot szerzett tanítványainak száma 12. Több külföldi egyetemen tanított vendégprofesszorként. Tudományos érdeklődésének középpontjában a fitoplankton tér-idő mintázatainak elemzése áll. Kutatási eredményeit a szakterület rangos folyóirataiban (pl. *J. Ecol.*, *J. Plankton Res.*, *Hydrobiologia*, *Archiv f. Hydrobiol.*, *Freshwater Biol.*, *Eur. J. Phycol.*) publikálta, tevékenységével nemzetközi szinten jelentősen hozzájárult e sok gyakorlati vonatkozással is rendelkező tudományterület fejlődéséhez. A Kluwer, majd a Springer kiadó gondozásában hat szerkesztett könyve és 4 szerkesztett folyóirat kötete jelent meg. Tudományos közleményeinek száma 298, összesített impaktfaktoruk 131,376. E munkákra a disszertációs és egyéb típusúak nélkül több mint 5000, azokkal együtt több mint 7000 hivatkozást ismert (ebből egyszerűs művekre: 25%, első szerzős művekre: 24%, utolsó szerzős művekre: 21%), H-indexe 41. A *European Journal of Phycology* és a *Freshwater Reviews* szerkesztőbizottságának tagja, a *Hydrobiologia* szerkesztője, és két cikluson át a Nemzetközi Limnológiai Társaság (SIL) több mint 2000 tag által választott alelnöke volt, 2014-től az MTA Ökológiai Tudományos Bizottságának elnöke.

Ajánlók: *Fekete Gábor, Pócs Tamás, Podani János, Csermely Péter, Szathmáry Eörs, Somogyi Péter*

### ☞ **Rózsa Lajos**

Budapesten született 1961-ben. 2006 óta az MTA doktora. Az MTA–ELTE–MTM Ökológiai Kutatócsoport tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete az állati vagy emberi gazdaszervezetek és a patogének, valamint paraziták kapcsolatának evolúciós, ökológiai és viselkedéstudományi elemzése.

A ragályosan terjedő paraziták és kórokozók modern evolúciós-ökológiai szemléletének egyik első hazai meghonosítója és nemzetközileg elismert alakja. Tíz évig oktatott az Állatorvostudományi, 5 évig a Veszprémi Egyetemen, majd 2003 óta akadémiai kutatóként dolgozik. Érdeklődése változatos, eredményeit számos különböző biológiai tudományterület vezető szakfolyóirataiban (pl. *Evolution*, *Animal Behavior*, *Journal of Animal Ecology*,

*Oecologia, Oikos, American Statistician, Parasitology, Journal of Clinical Microbiology*) közli, gyakran első, olykor egyedüli szerzőként. Elemezte a ragályos patogének egyedszámát, fajgazdagságát és ivararányát befolyásoló környezeti (gazdafaj) tulajdonságokat. Matematikus társszerzőjével kidolgoztak egy biostatistikai eszköztárat, melyet világszerte használnak a fertőzések elemzésére (szoftver: *Quantitative Parasitology*). Kidolgozta a „Mikrobiom Zendülés” hipotézist (*Biology Direct*), mely a szimbiotikus mikrofórának az emberi halál folyamatában játszott meglepő szerepét írja le. Tudománytörténeti és tudománypolitikai érdeklődése a kórokozók fegyverként való felhasználására irányul. Közreműködött a biológiai hadviselés 1945 utáni történetének összeállításában (Harvard University Press), és kidolgozta a biológiai fegyverek klasszifikációját (*Theory in Biosciences*). Egyszerűs könyvet írt az élősködésről (Medicina), rendszeresen ír ismeretterjesztő cikkeket. Számos hazai egyetem meghívott vendégelőadója, nemzetközi konferenciák tudományos programjának felelőse.

Ajánlók: *Papp László, Podani János, Vida Gábor*

### ☞ **Simon István**

Budapesten született 1947-ben. Okleveles fizikus. 1987-től a biológia tudomány doktora. A biológia tudomány és a fizika tudomány habilitált doktora, egyetemi magántanár. Az MTA TTK Enzimológiai Intézet tudományos tanácsadója, a Fehérjeszerkezet Kutató Csoport vezetője. Vendégoktató a Szegedi Egyetemen és az ELTE-n. Az ELTE-n témavezető és doktori iskola tisztség is. Fehérjék szerkezetének elméleti és számítógépes vizsgálatával foglalkozik.

Negyedszázada elsőként mutatta be, hogy egy fehérje térszerkezete a kémiai szerkezet alapján kiszámítható. Ehhez kapcsolódóan definiálta a *stabilitási centrum* fogalmát, diákjaival kifejlesztették a SCPred algoritmust és web-szervert e centrumok elemeinek becslésére. A térszerkezeti energia számításával elért eredmények közül a legfontosabb, hogy feltárták a fehérjerendezetlenség statisztikus termodinamikai hátterét. Megalkották az IUPred és az ANCHOR algoritmust a rendezetlen fehérjék, fehérjeszakaszok és az azokon található funkcionális helyek szekvenciából történő becslésére. Legnagyobb visszhangja a transzmembrán fehérjék szerkezetszerveződése elméleti fizikai leírásának volt. Ezekre építve topológia-becslő szervereket és térszerkezeti adatbázist hoztak létre: DAS, HMMTOP és PDB\_TM. Öt könyvfejezetet és 125 cikket publikált, amelyekre 9400 független hivatkozást kapott. Létrehoztak 17 web-szervert is. A „Highly Cited Researchers 2014” lista három magyarországi kutatójának egyike. Munkásságát Akadémiai Ifjúsági Díjjal, Straub Plakettel, Széchenyi István Professzori Ösztöndíjjal és Charles Simonyi Kutatói Ösztöndíjjal ismerték el. Diákjai közül hatan szereztek kandidátusi, illetve PhD-fokozatot, egyikük professzor lett az USA-ban. Csoportjából hárman nyertek Lendület pályázatot, ketten már az MTA doktorai. A Magyar Bioinformatikai Társaság elnöke. A Magyar Biofizikai Társaság elnökségi tagja. Két MTA osztályközi bizottság tagja. Három nemzetközi folyóirat szerkesztője.

Ajánlók: *Falus András, Parthy László, Hudecz Ferenc, Penke Botond*

☞ Szöllösi János

Debrecenben született 1953-ban. 1992 óta a biológiai tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar, Biofizikai és Sejtbiológiai Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a sejtbiofizika.

A sejtfelszíni fehérjék topográfiájának vizsgálatára alkalmas új képpalkotó és áramlási citometriás Förster-rezonancia energiatranszfer módszereket fejlesztett ki munkatársaival. Az új kísérleti megközelítések lehetővé tették a membránfehérjék dinamikus mintázatai összetételének és funkciójának vizsgálatát. Vezető szerepe volt egy új membránmodell kidolgozásában, amely módosította a Singer–Nicolson-membránmodellt hangsúlyozva a membrán dinamikus rendezettségét. Újabb kutatásai során az epidermális növekedési faktor receptorcsalád tagjainak sejtfelszíni topográfiáját, konformációját és jelátviteli mechanizmusát tanulmányozta. Eredményei szerint a daganatsejtek metasztatizáló képessége szoros korrelációt mutat az ErbB2 fehérje homoasszociációjának mértékével a tumoros sejtvonalakon. Megállapította, hogy a molekuláris asszociáción túl nagyméretű, akár 1000 ErbB2 molekulát is tartalmazó asszociátumok, klaszterek találhatóak emlőtumor sejteken. Kimutatta, hogy ErbB2 támadáspontú monoklonális antitest (trastuzumab) kezeléssel szemben rezisztens tumorsejtekben a kötőszövet–sejt-interakciók kialakításában részt vevő molekulák (pl. MUC-4,  $\beta$ 1-integrin, CD44) fontos szerepet játszanak a rezisztencia kialakulásában. Eredményei a klinikai terápiát jelentősen befolyásoló üzenettel bírnak. Közleményeinek független idézettsége 3909, teljes idézettsége 5631, H-indexe 43. A *Cytometry* folyóirat európai szerkesztője. 2012 óta vezeti a MTA–DE Sejtbiológiai és Jelátvitel kutatócsoportot.

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Erdei Anna, Závodszy Péter, Patthy László, Hámori József, Vigh László*

☞ Tompa Péter

Budapesten született 1959-ben. PhD-fokozatát 1991-ben, MTA doktori fokozatát 2006-ban szerezte meg. Az MTA TTK Enzimológiai Intézet tudományos tanácsadója, a Flaman Biotechnológiai Intézet (VIB) Szerkezeti Biológiai Központja (SBRC) igazgatója, és a Brüsszeli Szabadegyetem (VUB) biokémia professzora. Szűkebb szakterülete a rendezetlen fehérjék szerkezet-funkció vizsgálata.

Feltárta a kalpain szubsztrátspecifitásának szabályszerűségeit és a kalpain inhibitor-peptidjei általi aktivációját. Ezen eredményeiből kiindulva általánosította a fehérjék szerkezeti rendezetlenségének jelentőségét (TiBS 2002). A rendezetlen fehérjék (IDP-k) számos új koncepciója fűződik a nevéhez, így chaperone funkciójuk, kötött állapotban megmaradó rendezetlenségük, rövid kötőmotívumaik szerepe és kötési promiskuitásuk. Leírta a többdoménos fehérjék szuperharmadlagos szerveződését és az allostéria egy új mechanizmusát. Megszervezte az IDP-terület első (EMBO) konferenciáját, majd első Gordon Konferenciáját. Megírta a terület első összefoglaló kézikönyvét (Taylor & Francis, 2009). 10 könyvfejezet és 138 tudományos közlemény szerzője (32 első/64 utolsó szerző-

séggel), az ezeket közlő folyóiratok impaktfaktorának összesített értéke 905. Publikációs közül 19 >10 impaktfaktorú lapban jelent meg, illetve 19-re >100 hivatkozás érkezett. A munkáira kapott független Web-of-Science hivatkozások száma 7124 (4500 az elmúlt 5 évben). H-indexe 39. Iskolateremtő tevékenységét eddig 9 PhD, 15 MSc és 9 posztdoktori munka fémjelzi. Az OTKA Molekuláris Biológiai zsűrije és az MTA Biokémiai és Molekuláris Biológiai Bizottsága elnöke, az MTA SzBK Enzimológiai Intézetének igazgatóhelyettese volt. 100 nemzetközi konferencián tartott meghívott előadást (14 plenáris). Az Akadémiai Ifjúsági Díj (1993) és Akadémiai Díj (2010) kitüntetettje, az Academia Europaea tagja.

Ajánlók: *Buday László, Csermely Péter, Gráf László, Nagy Ferenc, Sarkadi Balázs, Tamás Gábor*

### ☞ Váradi András

Nyíregyházán született 1948-ban. Az MTA TTK Enzimológiai Intézet tudományos tanácsadója. Kutatási területe az ABC-fehérjék működési mechanizmusa és szerkezete, valamint az artériák meszesedésében játszott élettani szerepe.

A kilencvenes években úttörő szerepet játszott a modern DNS-alapú molekuláris diagnosztikai módszerek magyarországi bevezetésében. Az elmúlt húsz évben munkatársai-val létrehozott egy magasan jegyzett műhelyt, az ABC-transzporterek „Budapesti Iskoláját”. Ők publikálták a humán ABC-fehérjék első „katalógusát” (>400 hivatkozás). Érdeklődése 2000-ben az ABCC6 fehérje felé fordult, amelynek mutációi egy ritka betegséget, a pseudoxanthoma elasticum-ot (PXE) okozzák. A gén-fehérje-betegség probléma kutatására komplex kutatási programot állított fel, amely magában foglalja a gén transzkripció szabályozását, a fehérje működésének megértését és fiziológiai szerepének feltárását. Állatmodelleket dolgoztak ki (egér és zebrahal) a fehérje betegséget okozó mutációinak vizsgálatára, amely allél-specifikus terápia megalapozására szolgál. Farmakológiai szerekkel in vivo korigálják a mutáció okozta szerkezeti hibát, módszerük klinikai kipróbálása 2016-ban kezdődik Franciaországban. 2003-ban Akadémiai Díjat, 2014-ben a PXE Research Award (USA) díjat nyert. Tanít a Semmelweis Egyetemen és az ELTE-n. Tanítványai közül 20 PhD, egy MTA doktora fokozatot szerzett, egyikük EMBO SDIG Fellowship-et, ERC grantet és MTA Lendület pályázatot nyert, ketten pedig elnyerték a L’Oreal-UNESCO „Nők a Tudományért” díját.

Ajánlók: *Nagy László, Gráf László, Iannis Talianidis, Venetianer Pál*

### ☞ Vértessy G. Beáta

Budapesten született 1961-ben. 2001 óta az MTA doktora. A BME Vegyész- és Biomérnöki Karának tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA Természettudományi Kutatóközpont Enzimológiai Intézetének csoportvezető tudományos tanácsadója. Önálló kutatócsoportját 2001-ben alapította, a Howard Hughes Medical Institutes International Scholar

programjának támogatásával, melyet 2005-ben az addig elért eredmények fényében újra elnyert. Szűkebb szakterülete a szerkezeti és molekuláris biológia. A hazai és nemzetközi szerkezeti biológia fontos szereplője.

Kiemelkedőek felfedezései a genomi integritás fenntartásában kulcsfontosságú dUTPáz enzimsaládról, amely fontos célpont a tumorelles kemoterápiában. 1997-ben leírta a dUTPázok reakciómechanizmusát, amelyet több közleményben részletesen feltárt (*PNAS, JBC*). Felfedezte a DNS-beli uracil szerepét az *ecetmuslica* egyedfejlődésében, és megjósolta jelátviteli szignál szerepét humán sejtekben is. Tumorsejtek és kórokozók ellen a genomi instabilitást előidéző potenciális hatóanyagokat fedezett fel, és leírta ezek hatásmechanizmusát. Nemzetközi folyóiratokban in extenso publikációinak száma 93, hivatkozások száma 1680, H-indexe: 26. Publikációinak zöme eredeti kísérletes munka, amelyek eredményeiben meghatározó szerepe volt. Az Institut de France, az Aventis Scientia Europaea és a hazai L'Oréal-UNESCO díjnyertese. Iskolateremtő munkáját 2015-ben Mestertanár Aranyéremmel ismerték el. Sikeres kutatókat nevel (13 védett PhD), akik számos hazai és külföldi díjat nyertek el (köztük Pro Scientia, MTA Fialat kutató, Junior Prima, Talentum, Stephen W. Kuffler, NIH-Fogarty és EMBO postdoc pályázat). Első PhD-diákja, Barabás Orsolya ma az EMBL csoportvezetője Heidelbergben. Az MTA Biológiai Osztálya Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos Bizottságának társelnöke, választott elnöke a FEBS Advanced Course Committee-nek és a Fulbright Kuratóriumnak. Nemzetközi folyóiratok (*PlosOne, FEBS OpenBio*) szerkesztője, és a *Curr. Protein Pept. Sci. Hot Topics Issue* Chief Editorja.

Ajánlók: *Erdei Anna, Kondorosi Éva, Sarkadi Balázs, Somogyi Péter*

## ✎ Virág László

Debrecenben született 1965-ben. 1990-ben szerzett általános orvos diplomát a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. 2005 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Orvosi Vegytani Intézetének intézetvezető egyetemi tanára, az Általános Orvostudományi Kar tudományos dékánhelyettese. Szűkebb szakterülete a DNS-károsodás által kiváltott sejthalál mechanizmusának, ezen belül a PARilációs fehérjemódosítás szerepének vizsgálata.

Elsőként igazolta, hogy az addig az apoptózis ellentétpárjaként passzív és szabályozatlan sejthalálformának tartott nekrozis szigorúan szabályozott formában, farmakológiai, biokémiai és genetikai beavatkozásokkal módosítható módon történik oxidatív stressz-állapotokban. Ennek a szabályozott nekrozissal bekövetkező sejthalálnak a fő hajtómotorjaként azonosította a PARP1 enzimet, igazolta a mitokondriumok kulcsszerepét, a PAR polimer katabolizmusának jelentőségét, kinázjelpályákkal való összefonódásait és leírt számos – az útvonal befolyásolására alkalmas – lehetőséget (kalciumjel, cinkmegkötés, purinok). A PARilációs fehérjemódosítás szerepét igazolta számos in vivo betegségmodellben (diabeteszes érdiszfunkció, sebgyógyulás, kontakt hiperszenzitivitás, doxorubicin okozta szívkárosodás, ízületi gyulladás, fotodinamiás kezelés, asztma, COPD) is. Részt vett PARP gátlószerek, köztük az egyik legszélesebb körben használt PJ34 és a klinikai

kipróbálásokban is tesztelt INO-1001 kifejlesztésében. A publikációit közlő folyóiratok (köztük *Nature Medicine*, *PNAS*, *J. Immunol.*, *FASEB J*, *Pharmacol. Rev.*) összesített impakt faktora 502, közleményeire 8465-en hivatkoztak, H-indexe 48 (Google Scholar). Az MTA Bolyai plakett díjazottja. Tanítványai közül hatan szereztek PhD-fokozatot, egyikük MTA doktora fokozatot is szerzett és Lendület pályázat nyertese.

Ajánlók: *Buday László, Damjanovich Sándor, Gergely Pál*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ Albert Réka

Szászrégenben (Románia) született 1972-ben, PhD, distinguished professor, Pennsylvania State University. Szűkebb szakterülete: hálózat kutatás, rendszerbiológia.

A modern hálózattudomány első művelői közé tartozik. Barabási Albert-Lászlóval együtt felfedezték, hogy a hálózatok túlnyomó részének hasonló skálafüggetlen struktúrája van. Munkásságuk új, hálózatorientált gondolkodásmódot indított el (eddig több mint huszonegyezer idézettel). Elsők között volt, akik logikaalapú modellekkel írták konkrét biológiai rendszerek dinamikáját, például gén- és jelátviteli hálózatokat. Sikeresen modellezett ökológiai (pl. beporzási) hálózatokat is. Sikerei közé tartozik két, betegséggel kapcsolatos hálózat modellezése is. Számos magyar kutatócsoporttal tart szoros kapcsolatot. Részt vesz magyar egyetemeken oktatómunkájában.

Ajánlók: *Csermely Péter, Falus András, Patthy László*

### ☞ Nagy András

Ercsiben született 1951-ben. A tudományok kandidátusa. Jelenlegi munkahelye: Mount Sinai Hospital Lunenfeld-Tanenbaum Research Institute, Toronto, Kanada: szenior kutató és professzor. Szűkebb szakterülete a genetika. Közleményei 25000 hivatkozást kaptak (H-index 71). 2014-től a Canadian Royal Society tagja.

Matematika diplomát, majd Csányi Vilmosnál kandidátus fokozatot szerzett. Az ELTE-n őssejteket állított elő egérembrióból. Torontóban a világon elsőként bizonyította, hogy embrionális őssejtek teljes élőlényt hoznak létre (PNAS 1994). Őssejtek mutásgenetikai alkalmazása során feltárta a VEGF mutáns letalitását, és a VEGF-t a rákkutatás fő sodrába helyezte (*Nature* 1996). Elsőként hozott létre vírusintegráció nélkül humán és egér őssejteket bőrsejtekből (*Nature* 2009). 2014-ben leírta szomatikus sejtek őssejteké alakulásának molekuláris részleteit (2 *Nature*, 4 *Nature Commun.* cikk). A *Manipulating the Mouse Embryo: a laboratory manual* könyvét az embriológusok bibliájának tekintik.

Ajánlók: *Erdei Anna, Fésüs László, Gráf László, Kondorosi Éva, Mezey Éva, Nagy Ferenc, Nagy László, Venetianer Pál, Csányi Vilmos*

☞ **Soltész Iván**

Budapesten született 1964-ben. Neurobiológus, az ELTE biológus doktora (PhD), a Kaliforniai Egyetem Irvine kampuszán az Anatómiai és Neurobiológiai Intézet tanszék-vezető egyetemi tanára (2006–2015), 2015 júniusától a Stanford Egyetem Orvosi Karának meghívott, James R Doty Agysebészet és Neurobiológia professzora. Magyar társszerzők: Buzsáki Gy., Freund T., Katona I., Mody I., Somogyi P., Szabadics J., Tamás G.

Soltész az agykéreg szerveződésének több szintjén tett felfedezéseket. Meghatározott sejtípusokat, ioncsatornák szerepét agyi állapotfüggő aktivitásban, és feltárta betegségek, pl. agysérülés, lázgörcs és az epilepszia molekuláris és sejtszintű mechanizmusait. Vezető szerepet játszik a hippokampusz hálózati és molekuláris működésének meghatározásában. Öt nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságának és sok kutatási bizottság tagja. Iskolateremtető munkásságának elismerései pl. a Grass Traveling Sci. Lecturer 2007; Michael Prize Epilepsy 2009; Recognition Award, American Epilepsy Soc. 2011; Chancellor's Prof., Irvine 2011. Tanszékén éves Szentágothai János-emlékelőadást alapított (2005).

Ajánlók: *Csányi Vilmos, Freund Tamás, Nagy Ferenc, Nusser Zoltán, Podani János, Somogyi Péter, Székely György, Tamás Gábor, Gulyás Balázs*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

☞ **Ladislav Mucina**

Piešťanyban (Pöstyén) született, az akkori Csehszlovákiában, 1956-ban. PhD-fokozatát 1979-ben szerezte a Comenius Egyetemen, kandidátusi fokozatát a Szlovák Tudományos Akadémián 1982-ben nyerte el. Jelenleg egyetemi tanár a Nyugat-Ausztráliai Egyetem Növénytan Tanszékén (Perth), s emellett Extraordinary Professor a Stellenbosch Egyetemen (Dél-Afrikai Köztársaság) és Visiting Professor a King Saud Egyetemen (Riyadh, Szaud-Arábia).

Szakterületének világszerte ismert és elismert képviselője, munkássága elsősorban a növénycönológia, a vegetációtérképezés, a biogeográfia, a populációökológia és a filogenetikus taxonómia területén kiemelkedő. Főbb eredményei a dél-afrikai fynbos, illetve különféle félsivatagos területek növényzetének szerkezetére és működésére vonatkoznak. Modern molekuláris módszereket alkalmaz evolúciós biogeográfiai és társulásökológiai problémák megoldására. Összefoglaló monográfiákat írt például Ausztria növénytársulásairól, Közép-Európa gyeptársulásairól, illetve Dél-Afrika vegetációjáról. Kulcsszerepet vállalt az EU „habitat directive” kidolgozásában.

Ajánlók: *Erdei Anna, Pócs Tamás, Podani János*

# GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Chikán Attila

Budapesten született 1944-ben. A Budapesti Corvinus Egyetem professor emeritusa (2014 óta). Az MTA levelező tagja 2010 óta.

Levelező taggá választása óta folytatja intenzív tudományos és tudományszervezési tevékenységét, számos nemzetközileg elismert publikációja jelent meg elsősorban a gazdasági versenyképesség és a gazdaság reálszférájának területein. Kutatásaiban különös hangsúlyt helyez a gazdasági versenyképességet befolyásoló társadalmi jelenségek (értékrendszer, bizalom, oktatás) hatásainak vizsgálatára. A vállalati készletezés új paradigmájának megfogalmazása jelentős nemzetközi visszhangot váltott ki.

Ajánlók: *Erdős Tibor, Bélyácz Iván, Szentes Tamás, Tomcsányi Pál*

### ☞ Vörös Imre

Budapesten született 1944-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Jelenleg nyugdíjas. Szűkebb szakterülete: európai jog, alkotmányjog, gazdasági jog.

Kutatta a magyar és az európai jog viszonyát, rámutatva arra, hogy két eltérő jogdogmatikai és jogpolitikai céltételezések által vezérelt jogrendszerről van szó. Ezek egymás mellett élése kihívást jelent a jogtudomány és a magyar Alkotmánybíróság számára, mivel elengedhetlenné vált egy „integrációbarát”, integrációs-specifikus alkotmányossági mércerendszer kialakítása. Javaslatokat dolgozott ki a mércerendszer tartalmára vonatkozóan. Átfogó jogdogmatikai és jogpolitikai elemzés tárgyává tette az Alaptörvény megalkotását és annak módosításait, az így keletkező ellenmondások feloldására kidolgozta az alapvető jogok körében alkalmazható lex generalis elsőbbségének tételét, az azt lerontó lex specialis-szal szemben.

Ajánlók: *Vékás Lajos, Sajó András, Csaba László, Lamm Vanda, Harmathy Attila, Hamza Gábor*



## Levelező tagságra ajánlja

### ☞ Fertő Imre

Székesfehérváron született 1965-ben. Az MTA doktora 2007 óta. Az MTA KRTK KTI tudományos tanácsadója, a Budapesti Corvinus Egyetem és a Kaposvári Egyetem egyetemi tanára. 2014-ben három hónapig a Hitotsubashi Egyetem vendégprofesszora volt. A közép-európai régió nemzetközileg egyik legismertebb agrárközgazdásza.

Kutatásainak legfontosabb eredményei feltárták a nemzetközi agrárkereskedelem sajátosságait, a technológiai heterogenitás jelentőségét a homogén technológiájú ágazatokban, illetve az aszimmetrikus ártranszmisszió lehetséges okait. Tudományos közleményeinek száma 274, amelyből több mint 150 az MTA doktori cím elnyerése után jelent meg. Web of Sciences publikációinak száma 73. Hivatkozásainak száma 800 fölötti, ebből 450 angol nyelvű, Hirsch-indexe 12, cikkeinek becsült impaktfaktora 35. Hazai és nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja: *Közgazdasági Szemle*, *Society and Economy*, *Studies in Agricultural Economics, Management, International Journal of Sustainable Economy*, *Industrial Data Management System*, *Danube: Law and Economics Review*, *Agricultural and Food Economics*. 2011-től az Európai Agrárközgazdasági Társaság végrehajtó bizottságának tagja. 2014-től tagja a Leibniz Institute of Agricultural Development in Transition Countries tudományos tanácsadó testületének. Tagja a MAB Társadalomtudományi Bizottságának. A Magyar Agrárközgazdaságtudományi Egyesület elnöke. Az OTKA Ipolyi Arnold díjában részesült 2014-ben.

Ajánlók: *Csáki Csaba*, *Simai Mihály*, *Chikán Attila*

### ☞ Halmi Péter

Budapesten született 1953-ban. 1998 óta a közgazdaság-tudomány doktora. A Pannon Egyetem, valamint az NKE egyetemi tanára, tanszékvezető. A nemzetközi gazdaságtan, a makroökonómia, az összehasonlító gazdaságtan és az agrár-közgazdaságtan művelője.

Az európai integráció makroökonómiájában kiemelkedő eredményeket ért el a potenciális növekedés irányzatai, az európai növekedési és felzárkózási modell sajátosságai, a pénzügyi és gazdasági válság növekedési hatásai, továbbá a strukturális reformok hatásmechanizmusai feltárása terén. [*Intereconomics, Review of European Economic Policy*, Vol. 45:(3) pp. 329-336. (2010); *Intereconomics*: 48:(2) pp. 124-130. (2013); *Krízis és növekedés az Európai Unióban* (2014) Akadémiai Kiadó, pp. 370.] Az európai konvergenciafolyamatok vizsgálatában elsőként alkalmazta a potenciális növekedés megközelítését, valamint kidolgozta a konvergenciakrízis hipotézisét. [*European Journal of Comparative Economics*. Vol. 7 (2010) 1 pp. 229-253.; *International Economics and Economic Policy*. Vol. 9 (2012) 3-4 pp. 297-322.] Kidolgozta az EU Közös Agrárpolitika reformfolyamatainak átfogó közgazdasági elméletét. [*A reform ökonómiája*, KJK-Kerszöv, Bp. 2004.; *Intereconomics* Vol. 44 (2009) 5 pp. 300-308.] Eredményesen vizsgálta az agrárgazdaság EU-adaptációja témakörét. [*MOST: Economic Policy in Transitional Economies*. Vol. 4. (1994) 133-147. pp.]. Az

átalakulás (tranzíció) gazdaságtana területén az elsők között bizonyította a korábbi hazai agrármodell fenntarthatatlanságát (*Acta Oeconomica Vol. 39* (1988) 3-4. pp. 199-230). Részletesen vizsgálta a transzformációs krízis agrárgazdasági vonatkozásait. Hallgatói közül tízen szereztek meg a PhD címet, hárman habilitáltak. 2010-től az MTA GMB alelnöke.

Ajánlók: *Palánkai Tibor, Csaba László, Szentes Tamás, Kádár Béla*

☞ **Kiss György**

Debrecenben született 1953-ban. Az MTA doktora, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának és a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a munkajog.

Tudományos pályája során behatóan elemezte a munkajog alapintézményeit. Tudományos tevékenységének területei: 1) A munkajogi konfliktusok jogi természetének feltárása, feloldási módozataik meghatározása. A kutatás eredménye a kollektív érdekviták elismertetése a magyar munkajogban, és feloldásuk törvényi szabályozásának kimunkálása. 2) A magánautonómia érvényesülése a munkajogban. A kutatás eredménye a munkajog paternalista felfogásának cáfolata, annak bizonyítása, hogy a munkajog a magánjogi rend része. 3) A munkajog struktúrájának feltárása, az individuális és a kollektív munkajog korrelációjának bizonyítása. A kutatás eredménye a kollektív szerződés jogi természetének átértékelése, a kontraktuális jogforrás fogalmának bevezetése a magyar munkajogba. 4) Az alapjogok kollíziója a munkajogban. A kutatás eredménye a személyiségi jogok védelmének újragondolása, a munkavállaló személyiségi jogai mellett a munkáltató azonos jogainak kimunkálása. 5) A flexicurity követelményének új megközelítése, a munkavállaló jogállásához hasonló személy fogalmának összekapcsolása a relational contract problematikájával. A kutatás eredménye a munkajog személyi hatályának kiterjesztése, a munkaszerződés tartalmának átértékelése.

Kiss György iskolateremtő hatása a magyar munkajogi gondolkodás átalakulásán mérhető le. Számos követője van, téziseit alapul véve több fiatal kutató szerzett tudományos fokozatot. Hagyományokat követve jelentősen hozzájárult, hogy a nemzetközi tudományos élet figyelme ráirányuljon a magyar munkajogtudományra.

Ajánlók: *Vékás Lajos, Harmathy Attila, Hamza Gábor*

☞ **Köllő János**

Szentpéterváron (az akkori Leningrád) született 1952-ben. 2009 óta az MTA doktora. Az MTA KRTK Közgazdaságtudományi Intézetének tudományos tanácsadója, a KRTK Adatbank vezetője.

Kutatásait, amelyek zömmel a munkaerőpiac működésének megértésére – a piaci egyensúlytalanságok okaira, a bérek meghatározódására, a társadalmi egyenlőtlenségek kialakulására és a munkaerőpiaci intézmények hatására – irányulnak, számos cikk és könyvfejezet mellett három – a szocialista, az átmeneti és a poszt-szocialista munkaerőpi-

acok működését tárgyaló – monográfia foglalja össze (1990, Fazekas Károllyal; 1997, Tito Boerivel és Michael Burdával; 2008, önállóan). Több, komoly szakpolitikai érdeklődést is kiváltó kutatási irány elindítása fűződik a nevéhez (a minimálbér és a gyermektámogatások foglalkoztatási hatása, a regionális bérgörbe, az ingázási költségek hatása, a képzetlen népesség alacsony foglalkoztatásának okai), de kutatásai kiterjednek az oktatás, a nyugdíjrendszer, a jóléti ellátások és a rejtett gazdaság problémáira is. A nyolcvanas évek végétől kezdve nemzetközi tudományos projektek rendszeres résztvevője (Harvard, Világbank-EDI, CEPR, LBS, Phare-ACE, EU FP5, FP7, ILO).

Ajánlók: *Vörös József, Chikán Attila, Erdős Tibor*

### ☞ Mezey Barna

Debrecenben született 1953-ban. 2011 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az állam- és jogtörténet, a büntetés-végrehajtás története.

Mezey Barnának meghatározó szerepe van a magyar börtönügyi tudományosság 21. századi kibontakoztatásában s képviselőnek nemzetközi fórumokon és szakirodalomban. Konferenciaszervező, tudományos és szakmai szerkesztő munkássága nagyban hozzájárult a börtönügy-tudomány reputációjának visszanyeréséhez. Tudományos tevékenységének és iskolateremtő hatásának bizonyítéka kilenc eredményes PhD-témavezetése és öt, védés előtt álló doktorandusza. Szervezésében és szerkesztésében idegen nyelvű kötetekkel jelent meg a magyar jogtörténetek kollektívája a nagy nemzetközi joghistorikus konferenciákon (Deutscher Rechtsstori kertag, I.C.H.R.P.I.). Sikerült életre kelteni egy, a magyar jogtörténetek eredményeit dokumentáló idegen nyelvű tanulmánykötet-sorozatot és az eredetileg csupán előadásokat, utóbb tanulmányokat, kismonográfiákat is közlő angol–német nyelven publikált sorozatot, melyet már nyilvántartanak a világ nagy könyvtáraiban is (*Rechtsgeschichtliche Vorträge*). Eredményként könyvelhető el a nemzetközi kapcsolatrendszerben több német nyelvű kollokviumsorozat állandósítása (bécsi, jénai és baseli műhelyekkel). A közös problémák, a jogfejlődés sajátosságai, a jogtörténet azonos kérdései (és válaszai) azonban elsősorban a közép-európai térséget jelöli meg elsődleges kutatási és együttműködési terepneként, a német jog kisugárzásának és hatásainak körvonalait követve. Szerkesztője a hazai jogtörténeti tudományosság kutatási eredményeinek közzétételét biztosító számos külhoni és hazai tudományos és szakmai folyóiratnak.

Ajánlók: *Király Tibor, Korinek László, Kecskés László*

### ☞ Nagy Endre

Ózdon született 1941-ben. 2007 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének professor emeritusa, egyetemi tanár, kutatási területe a magyar és egyetemes eszme- és szociológiatörténet, az állam- és jogelmélet, valamint a lokális politikai és közigazgatási rendszer.

Elsősorban is a magyar eszme- és szociológiatörténet, illetve ezzel összefüggésben a magyar állam- és jogelmélet, illetve a lokális politikai rendszer hazai művelője. Erről öt önálló és három szerkesztett könyv, és mintegy két tucat nemzetközi konferencia-előadás, valamint 167 közlemény és több mint 125 idézés tanúskodik. A magyar eszmetörténetben úttörő jellegű kutatásokat folytatott különösen a XX. század eleji polgári radikálisok, továbbá Bibó István, valamint Polányi Károly és Polányi Mihály munkássága tekintetében. Utóbbi munkásságával nemzetközi reputációt szerzett, tagja az Amerikai Polanyi Society-nek és külső szerkesztőségi tagja az angliai *Appraisal* polányista, illetve utóbbi időben ún. perszonalista folyóiratnak, rendszeresen részt vesz konferenciáin. Megemlítendő tudományszervezői tevékenysége is, melynek keretében közreműködésével került az MTA kéziratárába Chicagóból Polányi Mihály, illetve Hinghamból Horváth Barna hagyatéka. A jelölt munkássága több tudományágat ölel át, az állam és jogelmélettől a közigazgatástudományon keresztül a magyar és egyetemes szociológiatörténetig, utóbbi területen a történet- illetve irodalomszociológiáig terjed. Pályája során ennek megfelelően tagja volt nemcsak az MTA Szociológiai, hanem a Politikatudományi és Közigazgatás-tudományi szakbizottságának is.

Ajánlók: *Huszár Tibor, Sólyom László, Bayer József*

### ☞ Rudas Tamás

Budapesten született 1953-ban. 2003 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Karának professzora, 2003 és 2009 között a kar alapító dékánja, a Statisztika Tanszék vezetője, az Empirikus Tanulmányok Intézetének igazgatója, a szociológia, a statisztika és a matematika interdiszciplinaritást megtestesítő szakembere.

Új megközelítéseket dolgozott ki a társadalomtudományokban központi szerepet játszó adattípusok elemzésére. A keverék illeszkedési mértékre és a kontingenciatáblák marginális modelljeire vonatkozó munkái új kutatási irányokat nyitottak meg, és olyan különböző területeken kerültek alkalmazásra, mint a társadalmi mobilitási és státuselérési folyamat vizsgálata, az oktatás hatékonyságát mérő eljárások fejlesztése, a választási csalások vizsgálata vagy az oksági modellezés elmélete. Több publikációja a szociológiai módszertan és a matematikai statisztika legrangosabb nemzetközi folyóirataiban jelent meg. Publikációinak összesített impaktfaktora 44, a fellelhető hivatkozások száma ezer feletti, ezekből több mint nyolcszáz külföldi. Számos tananyag fejlesztője, magyar és angol nyelvű könyveit széles körben használják a hazai és nemzetközi felsőfokú oktatásban. Létrehozta és irányítja az ELTE survey statisztikus képzését, és ezzel nagyban hozzájárult a hazai társadalomkutatás módszertani színvonalának emeléséhez. Több európai és amerikai egyetem visszatérően meghívott vendégprofesszora, 2008 óta a University of Washington kinevezett külső egyetemi tanára. Munkájának elismeréseként 2010-ben beválasztották a European Academy of Sociology tagjai közé, 2011-ben Akadémiai Díjjal tüntették ki, 2012 és 2014 között a European Association of Methodology elnöki tisztét töltötte be.

Ajánlók: *Huszár Tibor, M. Szabó Miklós, Szelényi Iván, Ferge Zsuzsa*

### ☞ Sikos Tomay Tamás

Budapesten született 1953-ban. 2003 óta az MTA doktora. A Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézetének egyetemi tanára, az Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola alapítója és vezetője, a Selye János Egyetem Gazdaságtudományi Kar alapító dékánja, egyetemi tanára (2004–2011), a Selye János Egyetem Kutatóintézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a marketingföldrajz.

Kutatómunkájában központi fontosságú a regionális tudományok metodológiai, térinformatikai és gazdasági fejlesztése. Kezdetektől fogva rendkívül fontosnak tartja a matematikai-statisztikai módszerek alkalmazását a regionális kutatásokban (*Matematikai és statisztikai módszerek alkalmazásának lehetőségei a területi kutatásokban*, 1984). A kötettel a kvantitatív módszerek új összefüggéseinek bemutatását tette lehetővé, egyben megalapozta a településföldrajzi kutatásainak módszertanát is. Beluszky Pállal közös településföldrajzi kutatási eredményei megkerülhetetlenek (*Magyarország falutípusai*, 1982; *Változó falvaink*, 2007); *Változó falvaink. Tizenkét falurajz*, 2011. A kötetek lehetővé teszik, hogy a magyar falvakban végbemenő változásokat tartós folyamatokba ágyazva ítélhessük meg. A marketingföldrajz hazai megalapítója, kiemelkedő művelője (*Marketingföldrajz*, 2000). A marketingföldrajz témakörben készült iránymutató könyv egyik szerzője; a bevásárlóközpontok helyéről, feladatairól, szerepéről s várható fejlődési irányairól (Sikos T. T. – Hoffmann I.-né (2004): *A fogyasztás új katedrálisai*; Sikos T. T. – Hoffmann I.-né (2012): *A kiskereskedelem új kihívói a bevásárlóközpontok*). Az MTA IX. Osztálya Gazdálkodástudományi Bizottsága alatt működő Fogyasztás-gazdaságtan Munkabizottság elnöke (2012-2014), jelenleg a Regionális Tudományi Bizottság szavazati jogú tagja. A határon túli magyar tudományosság támogatója, 2010-től szervező tevékenységet folytatott a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács megalapítása érdekében.

Ajánlók: *Bauer Győző, Benedek József, Hulkó Gábor, M. Szabó Miklós, Mézes Miklós, Simai Mihály*

### ☞ Telcs András

Budapesten született 1956-ban. 2009 óta az MTA doktora. A Pannon Egyetem egyetemi tanára, a BME docense, korábban a CEU Business School oktatója. A NAP-B Pattern kutatócsoportjának témavezetője, az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont tudományos tanácsadója.

Társadalomtudományi alkalmazásokkal foglalkozó matematikus kutató. Munkái közül kiemelendő a W. Glänzellel és A. Schuberttel 1984-ben, a gazdasági egyenlőtlenségek leírásában fontos szerepet játszó eloszlások karakterizálásáról írt cikke, amelyet mind a mai napig idéznek (36 független idézet). Jelentősen hozzájárult Török Ádám Edward Elgar kiadónál megjelent könyvének („Competitiveness in R&D”, 2005) sikeréhez a B. Borsival a versenyképesség kvantitatív elemzésről közösen készített fejezet. Nagy hatású munkával gyarapította a társadalmi hálók kutatását egy új Hirsch típusú index, a lobb

index bevezetésével (36 f.i.). Az opció árazás területén fordulatot jelent az amerikai opció árazására Györfi Lászlóval közösen kidolgozott nem-paraméteres módszere. A véletlen bolyongások elméletével kapcsolatos cikkei olyan rangos folyóiratokban jelentek meg, mint a *Duke Math. J.* (58 f.i.), *Math. Annalen* (49 f.i.), *Annals of Prob.* (28 f.i.), *PTRF* (36 f.i.), *Comm. in Pure and Appl. Math.* (7 f.i.). M. Barlow és R. Bass áttörést jelentő eredményt publikáltak a parabolikus Harnack-egyenlőtlenségekről, amelynek bizonyítása erősen támaszkodik *Telcs Math. Annalen*-ben megjelent cikkére. Véletlen bolyongás témájú könyve a Springer *Lecture Notes in Mathematics* sorozatban jelent meg 2006-ban, hozzájárulva a pénzügyi idősorok ugrófolyamatokkal való modellezéséhez. Társadalomtudományi kutatásainak fontos friss eredménye az egyetemi rangsorok összeállítására kidolgozott új szemléletű eljárás (Telcs–Kosztján–Török: *Unbiased One-Dimensional University-Ranking Application-Based Preference Ordering*, JAS 2015). Cikkeinek nemzetközi visszhangja messze átlag feletti, meghaladja az ISI Thomson Reuters Highly Cited szintet. Hirsch-indexe 18.

Ajánlók: *Fritz József, Bélyácz Iván, Hamza Gábor*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ Péli Gábor

Budapesten született 1956-ban. Az Utrechti Egyetem Gazdaságtudományi Karának docense, az OTKA Társadalom- és Bölcsészettudományi Kollégiumának tagja és az ELTE TÁJK kari doktori tanácsának oktatója. Kutatási területe a komplex szervezetek vizsgálata, társadalmi kapcsolatrendszerek vizsgálata és társadalomelméleti tézisek formális modellezése.

Mindhárom kutatási területén úttörő munkát végzett, és a világ legrangosabb folyóirataiban (*American Sociological Review*, *American Journal of Sociology*, *American Journal of Political Science*, *Journal of Mathematical Sociology*, *International Journal of Modern Physics C*, *Social Networks* etc.) jelentek meg a tanulmányai. Kiváló érzékkel alkalmazza a természettudomány élenjáró módszereit társadalomtudományi kérdések formális modellezésre, így biológiából átültette a „niche width” analízist, illetve fizikából a network analízist. Péli Gábor úttörő szerepet játszik mind a hazai, mind a nemzetközi tudományban.

Ajánlók: *Csaba László, M. Szabó Miklós, Szelényi Iván, Zalai Ernő*

# FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Demény Attila

Budapesten született 1962-ben. Az MTA doktora, az MTA levelező tagja, az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont intézetigazgatója, kutatóprofesszor. Szűkebb szakterülete a stabilizotóp- és nyomelem-geokémia.

Jelentős eredményeket ért el és iskolateremtő munkát végzett a geokémia paleoklimatológiai alkalmazásában. A vezetésével 2006-ban alakult, jelenleg már 12 fős és az utóbbi években egy Lendület csoporttal bővült Geokémia és Paleoklíma Kutatócsoport munkája a doktori képzésben is hasznosult. Barlangi képződmények komplex geokémiai elemzésével, a hőmérséklet és csapadékmennyiség mellett a csapadék évszakos eloszlásában és a csapadékszállítás irányában beálló változások kimutatásával foglalkozik. Elsők között határozta meg az észak-atlanti oszcilláció Kárpát-medencére kifejtett hatását a holocén folyamán, és alkalmazta a lézerspektroszkópia módszerét fluidumzárványok elemzésére.

Ajánlók: *Árka Péter, Hetényi Magdolna, Nemezc Ernő, Pantó György*

### ☞ Kocsis Károly

Szolnokon született 1960-ban. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az MTA CSFK Földrajztudományi Intézet igazgatója, kutatóprofesszora, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara Földrajz-Geoinformatika Intézetének igazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a társadalomföldrajzon belül a népesség-, etnikai-, vallás- és politikai földrajz.

A levelező tagság elnyerése óta 60 tudományos közleménye látott napvilágot, független idézeteinek száma 1,6-szorosára (1465-re) nőtt. Ez időszakban jelentette meg (társszerzőkkel) a *Changing ethnic patterns of the Carpatho-Pannoniana area* etnikai atlaszát, amely 12 mai ország területén mutatta be a nyelvi-etnikai térszerkezet fél évezredes változását, jelen állapotát. Jelentős kutatási eredménye az etnikai alapú területi autonómiák történelmi előzményeinek és jelenlegi földrajzi lehetőségeinek feltárása a Kárpát-medence területén. Az elmúlt években indította el a Magyarország Nemzeti Atlasza projektet, mely hazánk, a Kárpát-medence arculatát kívánja analóg és digitális változatban bemutatni.

Ajánlók: *Klinghammer István, Kovács Ferenc, Lakatos István, Mészáros Rezső*

**☞ Pósfai Mihály**

Szombathelyen született 1963-ban, 2010 óta az MTA levelező tagja. A Pannon Egyetem (Veszprém) Föld- és Környezettudományi Intézeti tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete az ásványtan, ezen belül a „környezeti ásványtan” több területén folytat tudományos kutatást. Fő témája az élő szervezetekben képződő mágneses nanokristályok tulajdonságainak és képződésének tanulmányozása.

Az elmúlt hat évben – külföldi kutatócsoportokkal közösen végzett munkája eredményeként – a mágneses baktériumokban képződő, nanométeres mérettartományba tartozó magnetit nanorészecskék képződésének genetikai háttere egyre jobban ismertté vált, és a ferrimágneses nanorészecskék biológiailag meghatározott tulajdonságai részben laboratóriumban is reprodukálhatók. Az eredményeket nívós folyóiratok, köztük a *Science* és a *Nature Nanotechnology* közzölték. Ebben az időszakban 3 PhD-hallgató témavezetője volt. Idén tizedik alkalommal szervezte meg a balatonfüredi Téli Ásványtudományi Iskolát, ami az ásványtan és rokon területek hazai kutatóinak és hallgatóinak kedvelt és fontos találkozóává vált.

Ajánlók: *Árkai Péter, Bozó László, Mészáros Ernő, Nemecz Ernő*

## Levelező tagságra ajánlja

**☞ Gelencsér András**

Kisvárdán született 1966-ban. 2002-től az MTA doktora. Jelenleg a Pannon Egyetem egyetemi tanára, az intézmény kinevezett rektora, az MTA–PE Levegőkémiai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a levegőkémia, a légköri aeroszol részecskék kutatása.

A levegőkémiában Gelencsér András nevéhez fűződik a légköri humuszképződés jelenségének felismerése és első kísérleti bizonyítása. Munkásságának kiemelkedő eredménye az a felismerés, hogy a beérkező napsugárzás elnyelésében a korom mellett a biomassza-égetésből származó szerves aeroszolrészecskék egy csoportja (az ún. *brown carbon*) is fontos szerepet játszik. Azóta bebizonyosodott, hogy a globális légkörben e részecsketípus a teljes légköri sugárzáselnyelés 20%-áért felelős, főleg a biomassza-égetés által sújtott trópusi régiókban. E témában a mainzi Max Planck Biogeokémiai Intézet igazgatójával közösen publikált közleményét a tudományterület legtöbbit idézett cikkei között tartják számon. 2004-ben *Carbonaceous Aerosol* címmel a Springer Kiadó gondozásában megjelent monográfiájában elsőként foglalta össze a széntartalmú aeroszol részecskékre vonatkozó ismereteket. Nemzetközi elismertségének számos neves külföldi kutatóintézettel való szoros szakmai együttműködést és több közvetlenül elnyert EU-pályázatot köszönhet. Publikációira kapott független SCI-hivatkozásainak száma (3714) és Hirsch-indexe (37) kiemelkedő. 2011-ben a *Mindentudás Egyeteme 2.0* sorozat keretében tartott előadást az emberi tevékenység levegőkörnyezetre gyakorolt hatásairól. 2014-ben a levegőkémia területén elért kimagasló eredményeiért Magyar Érdemrend Tisztikereszt kitüntetésben részesült.

Ajánlók: *Bozó László, Lakatos István, Mészáros Ernő, Pósfai Mihály*



### ☞ Haas János

Budapesten született, 1947-ben. 1990 óta a földtudomány doktora. Az ELTE kutatóprofesszora, a MTA–ELTE Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a szedimentológia, a rétegtan és a regionális földtan.

A hazai karbonát-szedimentológia iskolateremtő elindítója. A Föld pályaelem-változásait tükröző üledékciklusok karbonátos kőzetekben való kimutatását illetően nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket ért el. A rétegtan területén elsősorban a hazai triász kőzetek kutatásában volt meghatározó szerepe, melynek eredményei 2004-ben egy általa szerkesztett kézikönyvben jelentek meg. Szerzője és szerkesztője a *Geology of Hungary* című összefoglaló műnek, amely 2012-ben jelent meg a Springer Kiadónál. 226 tudományos közleménye jelent meg. Cikkeinek összegzett impaktfaktora 65,3. Független hivatkozásainak száma 1732, Hirsch-indexe 24. 1999–2005 között az MTA Földtani Tudományos Bizottság elnöke volt, 2011-ben és 2014-ben az újjászervezett bizottság ismét elnökévé választotta. Az IUGS Nemzeti Bizottság elnöke. 1991–2010 között az *Acta Geologica Hungarica (Central European Geology)* főszerkesztője volt. 2006 és 2012 között a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke volt, 2012-ben tiszteleti taggá választották. 2000-ben elnyerte a Földtani Társulat Koch Antal-érméjét. 2003-ban Akadémiai Díjat kapott. 2011-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Ajánlók: *Árkai Péter, Hetényi Magdolna, Nemezc Ernő*

### ☞ Hably Lilla

Budapesten született 1953-ban. 1999 óta az MTA doktora. A Magyar Természettudományi Múzeum tárigazgatója, a Nyugat-Magyarországi Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete: paleobotanika, flóra- és vegetációkutatás a paleogénben és a neogénben.

Tudományos eredményei az európai paleogén és neogén szárazföldi területeinek környezetrekonstrukciójához, flóra- és vegetációkutatáshoz kötődnek. Új kutatási módszerek bevezetésével feldolgozta, revideálta az alsó- és felső-oligocén flóráinkat. Számos olyan új taxont mutatott ki a hazai mellett angliai, franciaországi, olaszországi, szlovéniai, ausztriai flórákból, amelyek meghatározóak az európai paleogénben. A magyarországi alsó- és felső-oligocén határán jelentős flóraváltozást mutatott ki, és bizonyította ennek környezeti változásokra visszavezethető okait. A késő miocén flóra- és vegetáció-rekonstrukciójával bizonyította, hogy a középső miocént követően számos, korábban kihaltak vélt faj refúgium területeken vészelt át a pannon korszakot. Elsőként vizsgálta pliocén flóráinkat, és feltárta ezek flórapcsolatait. Gyűjtései során közel tízezer fosszíliaival gazdagította nemzeti tudományos gyűjteményünket. Munkásságával több évtizedes szünet után indultak meg ismét a hazai paleobotanikai kutatások, amelyek mára nemzetközi élvonalba kerültek. Hét hazai projekt témavezetője, számos nemzetközi projekt résztvevője. Több hazai és nemzetközi szimpózium szervezése mellett 2010-ben felkérték a szakterület legrangosabb nemzetközi konferenciájának (EPPC) megszervezésére. Hazai egyetemeken kívül külföldön is oktatott (Kolozsvár, Lyon). A tudományos közélet aktív

részvevője, MTA, OTKA és szakmai szervezetek választott vagy felkért tisztségviselője. Öt szakmai kitüntetés birtokosa.

Ajánlók: *Bozó László, Géczy Barnabás, Vörös Attila*

### ☞ **Harangi Szabolcs**

Budapesten született 1962-ben. 2004 óta az MTA doktora. Az ELTE Közettan-Geokémiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA–ELTE Vulkanológiai Kutatócsoport alapítója és vezetője. Szűkebb szakterülete a magmás közettan, a geokémia és a vulkanológia.

Szakterülete nemzetközileg elismert, iskolateremtő, kiemelkedő egyénisége. A vulkánok működésének okát tanulmányozza a magmaképződés körülményeitől kezdve, a magmakamra-folyamatokon keresztül a vulkánkitörés lefolyásáig. Kezdetben a Kárpát-Pannon térség mezozoos magmatitjait kutatta, majd vizsgálatait a neogén-kvarter vulkáni területeken folytatta. Új szemléletben, integrált ásványszöveti és geokémiai adatokon nyugvó petrogenetikai értelmezéssel tárta fel a vulkánkitörések előtti magmakamra-folyamatokat, új modellt alkotott a térség vulkáni működésére. Eredményeit a tudományterület vezető folyóirataiban publikálta, munkáira csaknem 1000 független hivatkozást kapott. Bevezette a vulkanológia modern elméletét a geológus oktatásba. Vulkanológiai iskolát teremtett, tehetséggondozó tevékenységét 2013-ban Mestertanári díjjal ismerték el. 2004 óta nagy hangsúlyt helyez a térség legfiatalabb vulkánjainak tanulmányozására. Komplex, több tudományterületet ötvöző kutatásai új képet adtak a hosszan szunnyadó és látszólag inaktív vulkánok természetéről. A 2011-ben kiadott, *Vulkánok* c. könyve hamar elfogyott, 2015-ben jelent meg ennek második, bővített kiadása. Nagy figyelmet fordít az ismeretterjesztésre. A 2010-ben indított, több mint félmillió oldalmegjelenítést jegyző *Tűzhányó* blog alapítója, közel 500 bejegyzés írója. Írásait többször idézte a média. Rendszeresen tart interaktív vulkánbemutatókat. Ötlete és megvalósíthatósági terve alapján nyílhatott meg 2013-ban a Kemenes Vulkanpark.

Ajánlók: *Árkai Péter, Demény Attila, Nemezc Ernő, Pantó György*

### ☞ **Kovács Zoltán**

Egerben született 1960-ban. 2003 óta az MTA doktora. Az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földrajztudományi Intézetének tudományos tanácsadója, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a társadalomföldrajz.

A városföldrajz és urbanizációkutatás nemzetközileg elismert képviselője. Kutatási eredményeivel hozzájárult a városfejlődés hazai és kelet-közép-európai törvényszerűségeinek feltárásához, számos poszt szocialista városi jelenség értelmezéséhez, a hazai városföldrajzi kutatások elméleti és módszertani megújulásához. Városföldrajzi kutatásai mellett behatóan foglalkozott hazánk térszerkezetének 1990 utáni átalakulásával, a népesség térbeli mobilitásának változásával, a kreatív gazdaság települési szokásaival, a politikai véleménynyil-

vánítás térbeli különbségeivel. Eddig 337 tudományos közlemény (köztük 15 szakkönyv) szerzője. Ismertségét, elismertségét mutatja, hogy tudományos munkáira eddig közel kétezer független hivatkozás történt, többségük idegen nyelven. Pályafutása során számos hazai és nemzetközi kutatási projekt vezetője, ill. résztvevője volt. Oktatói tevékenysége hazai és nemzetközi szinten egyaránt kimagasló, számos külföldi egyetemen (Oxford, Bergen, Lipcse) tanított, iskolateremtő tevékenységét hazai és külföldi PhD-hallgatók témavezetése jelzi. Közéleti és tudományos szervező munkássága kiemelkedő, a Magyar Földrajzi Társaság alelnöke, két cikluson át az MTA közgyűlési doktor képviselője, az MTA Földtudományok Osztálya Társadalom-földrajzi Tudományos Bizottságának elnöke. Az EUGEO nemzetközi szervezet alelnöke. Tudományos tevékenysége elismeréseként 2010-ben az Academia Europaea tagjai sorába fogadta, 2006-ban megosztva Akadémiai Díjban részesült.

Ajánlók: *Klinghammer István, Kocsis Károly, Mészáros Rezső*

### ☞ M. Tóth Tivadar

Veszprémben született 1967-ben, 2009 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb kutatási területe a petrológia és a geomatematika, ezen belül elsősorban az alföldi repedezett aljzati fluidumtároló képződmények integrált értelmezése.

Részletes petrológiai vizsgálatokkal kimutatta, hogy a legtöbb aljzati blokkot eltérő metamorf fejlődéstörténetű kőzettestek alkotják, amelyek posztmetamorf mozgások során kerültek egymás mellé. Az aljzat repedezett fluidumrezervoárjainak genetikájával és kutatómódszerrel kapcsolatban számos fontos eredményt ért el. Az általa kifejlesztett repedéshálózat-szimulációs szoftvert és adatelemző rendszert a tudományos publikációk mellett sikerrel alkalmazták számos hazai és külföldi szénhidrogénmező kutatása során, a hazai geotermikus kutatásban, valamint a bátaapáti radioaktív hulladék-lerakó modellezésében. Az alföldi repedezett szénhidrogén-rezervoárok vizsgálata során rámutatott a nyírási zónák kiemelt szerepére a migrációs folyamatokban, valamint a litológia által meghatározott aljzati tárolók hidrodinamikailag fragmentált jellegére. Kiváló tudományos szervező, tevékenyen részt vett a hazai felsőoktatás fejlesztésében, a földtudományi képzés megújításában. Iskolateremtő munkásságát a kutatócsoportjában dolgozó hallgatókkal és kollégákkal közös publikációinak és az irányításával készült PhD-értekezések nagy száma is mutatja. A tudományos közélet aktív résztvevője, számos szervezetben tölt be vezető tisztséget.

Ajánlók: *Demény Attila, Hetényi Magdolna, Pantó György*

### ☞ Magyar Imre

Mohácson született 1963-ban. Az MTA doktora, a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. szénhidrogén-kutatási szakértője, az MTA–MTM–ELTE Paleontológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a paleontológia és rétegtan.

Tudományos munkássága a Kárpát-medence neogén földtörténetének kutatásához kötődik. Eredményei döntő mértékben járultak hozzá a Pannon-medence földtani fejlődéstörténetének, valamint a Pannon-tó endemikus élővilágának megismeréséhez. Mindez kivételes nemzetközi érdeklődést váltott ki, és a pannóniai emeletről alkotott kép radikális átfómálódásához vezetett. Magyar–amerikai közös kutatási projektek keretében alapvető eredményeket ért el a pannóniai puhatestű ősmaradványok sokrétű (rendszeren, életretegten, paleoökológia, evolúció, paleobiogeográfia) vizsgálata terén. Biosztratigráfiai és szeizmikus rétegtani vizsgálataival megalkotta a pannóniai képződmények országhatárokra átnyúló integrált rétegtani rendszerét, mely a nemzetközi gyakorlatban is fokozatosan kiszorította a korábbi, téves koncepcióra alapuló időrétegtani beosztásokat, és lehetővé tette a szárazföldi és a globális geológiai időskálákkal való korrelációt is. Az általa kialakított kronológia a tektonikai folyamatok vizsgálatában és a szénhidrogén-kutatási célú medenceanalízisben is nélkülözhetetlenné vált. Őslénytani és rétegtani adatok összekapcsolásával rekonstruálta a Pannon-medence ösföldrajzi változásait a késő neogénben. A Pannon-tó és élővilága történetét szervesen beillesztette a Paratethys és a mediterrán régió mozgalmas neogén fejlődéstörténetébe. Eddig megjelent 72 tudományos publikációjának összesített impaktfaktora 40, a műveire kapott független hivatkozások száma 934.

Ajánlók: *Géczy Barnabás, Pálfi József, Vörös Attila*

### ☞ Szűcs Péter

Abaújszántón született 1964-ben. 2009 óta az MTA doktora. A Miskolci Egyetem Környezetgazdálkodási Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára, a Műszaki Földtudományi Kar dékánja, az MTA–ME Műszaki Földtudományi Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a hidrogeológia.

Tudományos eredményei a hidrogeológiai modellezési és kúthidraulikai eljárások fejlesztéséhez, a felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi védelméhez, valamint az ásvány- és gyógyvízkészletek feltárásához kötődnek. Fulbright, DAAD és MÖB ösztöndíjak eredményeként több éves nemzetközi kutatási tapasztalatot szerzett rangos kutatóintézetekben, többek között a Stanford Egyetemen. A határral osztott felszín alatti vízádók modellezése terén elért kutatási eredményei alapján több nemzetközi UNESCO vízgazdálkodási kurzus tartására kérték fel. A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési folyamatban az Országos Vízgazdálkodási Tanács tagjaként vesz részt. Számos OTKA és TÁMOP, valamint jelenleg egy HORIZON 2020 pályázat szakmai vezetőjeként teremtett jelentős pénzügyi forrásokat hidrogeológiai kutatások végzésére. A tudományos utánpótlás képzésében jelentős szerepet játszik a Miskolci Egyetemen a Mikoviny Sámuel Földtudományi Doktori Iskola törzstagjaként és a Földtudományok Tudományági Habilitációs Bizottság elnökeként, valamint a BME Vásárhelyi Pál Építőmérnöki és Földtudományi Doktori Iskola Habilitációs és Doktori Tanácsa tagjaként, továbbá az MTA Földtudományi Doktori Bizottság titkáráként.

Ajánlók: *Kocsis Károly, Kovács Ferenc, Lakatos István, Pápay József*

### ☞ Völgyesi Lajos

Budapesten született 1947-ben. 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kara Általános- és Felsőgeodézia Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fizikai geodézia.

Eötvös Loránd munkásságának hagyományörzőjeként a Műegyetemen iskolát teremtett az Eötvös-inga geodéziai hasznosítása területén. A modern elektronikai és számítástechnikai lehetőségeket kihasználva az általa továbbfejlesztett AUTERBAL ingával újabb méréseket végeztek a korábbi ingamérések geodéziai alkalmazhatóságának vizsgálatára. A görbületi gradiensek felhasználásával új módszert dolgozott ki a geoid finomszerkezetének meghatározására. A svájci ETH Zürich munkatársaival olyan új módszer és műszer fejlesztésében vesz részt, amely az eddigi mérések és vizsgálatok alapján forradalmi változásokat vetít előre a függővonal-elhajlások és a geoid finomszerkezetének meghatározásában. Jelentős tudományos eredményekkel rendelkezik a nagyobb geoidanomáliák fizikai hátterének magyarázata, a geoid időbeli változása, a Föld forgási jelenségeinek vizsgálata, a vetületi transzformációk és a kiegyenlítő számítások területén is. 2011-ben Akadémiai Díjat, 2013-ban Fasching Antal-díjat kapott, *Geofizika* című egyetemi jegyzete kétszeres nívódíjas, 2015-ben a BME Építőmérnöki Kar legjobb oktatója. Elnöke, ill. alelnöke az MTA Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottságának, elnöke a Felsőgeodéziai és Geodinamika Albizottságnak és az MFTTT Geodéziai Szakosztályának. Számos hazai és jelentős nemzetközi szervezet (IAG, AGU) tagja. Tudományos folyóiratok (*Acta Geodaetica et Geophysica*, *Periodica Polytechnica*) szerkesztőbizottságának tagja, a fizikai geodézia és geodézia tudományterületek szerkesztője.

Ajánlók: *Ádám Antal, Ádám József, Biró Péter, Verő József*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ Stephen J. Mojzsis

New Yorkban (USA) született 1965-ben. PhD, University of Colorado, Department of Geological Sciences, egyetemi tanár. Szakterülete a geokémia.

Szerteágazó kutatási tevékenysége a korai Föld fejlődésével foglalkozik, a magmás-metamorf kőzettant, a geofizikai modellezést, az izotóp- és nyomelem-geokémiát komplex módon alkalmazva. Nagy horderejű új eredményeket ért el a Föld legidősebb kőzeteinek és ásványainak keletkezésével kapcsolatban. A sávos vasérc elemzésével a mikrobiális élet fejlődéséhez szükséges nyomelemellátás földtani okokra visszavezethető változását mutatta ki. Magyar kutatókkal elsősorban a geomikrobiológia és a planetológia területén működik együtt. Nagyszámú graduális és PhD-hallgató témavezetése mellett 70 (többek között *Nature* és *Science*) publikációja jelent meg, melyekre több mint 4000 hivatkozást kapott.

Ajánlók: *Demény Attila, Hetényi Magdolna, Pálffy József, Vörös Attila*

☞ **Tóth József**

Békésen született 1933-ban. PhD; University of Alberta, Edmonton, Kanada, professor emeritus; Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország, címzetes egyetemi tanár. Szakterülete a hidrogeológia.

A felszín alatti vizek medencehidraulikai elemzésének matematikai megalapozója, a modern hidrogeológia alapkoncepciójának megalkotója. Kutatásai elősegítik a természet-tudományos és mérnöki hidrogeológia egységesítését. A világ számos országában végzett munkái révén alapelméletét folyamatosan fejleszti. Kutatásaival hozzájárul a hidrogeológia tágabb értelmezésű földtani és környezeti tudománnyá fejlődéséhez. Aktív részese a hazai tudományos életnek, melynek nemzetközileg egyedülálló teljesítményével világszerte elismerést szerez. Munkásságában kiemelt figyelmet kap a hazai hidrogeológiai oktatás és kutatás fejlesztése és a szakma nemzetközi kapcsolatainak építése.

Ajánlók: *Ádám Antal, Józsa János, Pálffy József, Szarka László Csaba*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

☞ **Sierd Auke Peter Leonard Cloetingh**

Groningenben született 1950-ben. PhD, Utrechti Egyetem, egyetemi tanár, holland királyi akadémiai professzor, az Utrechti Egyetem kitüntetett tanára. Szűkebb szakterülete: geofizika.

Sierd Cloetingh geofizikus a tektonika, a kőzetlemezen belüli deformációk, a litoszféra-dinamika, az üledékes medencék kialakulása, valamint a tengerszintváltozások terén körülbelül háromszáz publikáció szerzője. Idézettségi száma: hét és félezer, Hirsch-indexe: 53. Eredményei részben a Kárpát-Pannon régió mint különleges természeti laboratórium megfigyeléséhez kötődnek. Magyar kutatókkal folytatott együttműködéséből 31 publikáció született, és összesen hat magyar kutató PhD-témavezetője volt. Számos tudományos akadémia, társulat és bizottság tagja, öt egyetem (köztük az ELTE) díszdoktora. Az Academia Europaea elnöke és a European Research Council természet-tudományi alelnöke.

Ajánlók: *Ádám Antal, Demény Attila, Szarka László Csaba, Verő József*

# FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

## Rendes tagságra ajánlja

### ☞ Kamarás Katalin

Budapesten született 1953-ban. Jelenleg az MTA Wigner FK kutatóprofesszora. 2010-ben nyerte el az MTA levelező tagságát. Szűkebb szakterülete a szilárdtest-fizika, ezen belül a rezgési spektroszkópiák.

Legfontosabb új eredményei, a szupravezető fulleridsók és a szén nanocső alapú hibrid anyagokkal kapcsolatosak. A C60 fulleren Cs-mal alkotott sóiban a nyomás, a hőmérséklet és az összetétel függvényében az elektronok a szigetelőkre jellemző lokalizációtól a fémes jellegű delokalizációig számos állapotban lehetnek. Kimutatta egy új állapot, a Jahn–Teller-fém megjelenését. A szén nanocsövekből és kis molekulákból álló hibrid anyagok vagy a molekulák nanocsőbe töltésével, vagy azoknak a csövek felszínére való adhéziójával keletkeznek. Eljárást dolgozott ki a kétféle hibrid megkülönböztetésére és a felszínén, illetve a csövek belsejében történő kémiai reakciók követésére. Az elmúlt hat évben több mint 40 publikációja jelent meg, hivatkozásai 2350-ről 4000 fölé emelkedtek.

Ajánlók: *Faigel Gyula, Kroó Norbert, Rácz Zoltán, Sólyom Jenő, Vincze Imre*

### ☞ Lévai Péter

Miskolcon született 1962-ben. 2010 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont kutatóprofesszora, 2013 óta főigazgatója, az ELTE magántanára. Szűkebb szakterülete az elméleti magfizika, az erős kölcsönhatás, a nagyenergiás nehézion-ütközések.

Levelező taggá választása óta tovább folytatta a nagyenergiás nehézion-ütközésekben keletkező kvark-gluon plazmaállapot vizsgálatát. Munkatársaival továbbfejlesztette a QGP színsűrűségét meghatározó tomográfiai eljárást. Elemezte a proton–ólom és ólom–ólom kísérletek eredményeit. Megerősítette, hogy a RHIC és LHC nehézion-ütközésekben létrejött a QGP állapot (8 publikáció). Megvizsgálta a nem-perturbatív párkeltés megjelenését a RHIC és LHC energián létrejövő erős színterekben (4 publikáció). Magyar oldalról koordinálta a CERN LHC ALICE kísérletbe szánt VHMPID detektor megtervezését. A Wigner FK-ban létrehozta a Wigner Adatközpontot, amely elnyerte a CERN Tier-0 tenderét, s a CERN központi számításainak közel fele már itt zajlik.

Ajánlók: *Keszthelyi Lajos, Kroó Norbert, Lovas Rezső, Nagy Károly, Trócsányi Zoltán*

## Levelező tagságra ajánlja

### ☞ Csabai István

Kecskeméten született 1965-ben. 2008 óta az MTA doktora. Az ELTE Komplex Rendszerek Fizikája Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az óriási adatrendszerkből kinyerhető alapvető összefüggések feltárása a statisztikus fizika módszereinek felhasználásával.

Eredményeinek egy részét az újabban „adattudománynak” nevezett területen érte el. Az Univerzum első 3 dimenziós térképét elkészítő Sloan Digital Sky Survey (SDSS) törzscsapatában („builder” státuszban) az adatbázis sokdimenziós paraméterterének geometriai indexelését alkotta meg. Ma már széles körben használják a részben általa 1995-ben kifejlesztett fotometrikus vöröseltolódás-becslési eljárást. Sokszerzős együttműködései mellett kiemelkedőek a hagyományos, kisebb csoportokban végzett kutatásai is. Elsőként ismerte fel, hogy az Internet-hálózatot mint komplex fizikai rendszert lehet modellezni. Ehhez kapcsolódóan számos európai és hazai kutatási és fejlesztési pályázatban töltött be vezető szerepet. 140 referált cikkének összesített impaktfaktora 606, független hivatkozásainak száma > 27000, H-indexe 75, a fizikus osztályon használt „ekvivalens hivatkozásai” száma > 15000. Elismerései: Széchenyi Professzori Ösztöndíj, 2000, ELFT, Detre-díj, 2006, Akadémiai Díj, 2015. Az International Virtual Observatory alapító tagja. A Bolyai Kollégiumban vezető tanár volt. Számos diplomamunka témavezetése mellett 6 végzett és 7 további PhD-hallgató témavezetője. Elnökhelyettes az MTA XI. Osztályának Doktori Bizottságában.

Ajánlók: *Kertész János, Kiss L. László, Szalay A. Sándor, Vicsek Tamás*

### ☞ Dér András

Szegeden született 1957-ben. 1999 óta az MTA doktora. Az MTA SZBK Biofizikai Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a biofizika és a bioelektronika.

A bioenergetikában alapvető szerepet betöltő membránfehérjék molekulán belüli töltéstranszportjának három dimenzióban történő követésére kísérleti módszert dolgozott ki, amelyet elméletileg is sikerült megalapoznia. A módszert a világ több kutatólaboratóriuma is átvette. A fehérjék lehetséges bioelektronikai alkalmazásainak kutatásával az elsőkközött foglalkozott. Javaslatot tett a bakteriorodopszin és más fotokróm fehérjék integrált optikai alkalmazására, ami új irányvonalat nyitott a biofotonikában. Kimutatta, hogy a kedvező nemlineáris optikai tulajdonságokkal rendelkező fehérjealapú vékonyrétegek a jelenlegi csúcstechnológiát jelentő megoldásoknál kb. egy nagyságrenddel gyorsabb, szubpikuszekundumos fotonikai kapcsolóként működtethetők. Az utóbbi években behatóan tanulmányozza a vízszerkezet fehérjedinamikai szerepét is. Az ezzel kapcsolatos, több mint egy évszázados probléma (Hofmeister-effektus) megoldására – a fehérje-víz határfelületi feszültség mint központi termodinamikai parameter bevezetésével – olyan elméleti modellt állított fel, amely magyarázatot ad a Hofmeister-effektus változatos



megjelenési formáira. A modellt azóta további kísérleti és elméleti eredményekkel támasztotta alá. A magyarországi bioelektronikai iskola megteremtésében és a tárgy hazai oktatásának elindításában vezető szerepet játszott.

Ajánlók: *Keszthelyi Lajos, Nagy Károly, Ormos Pál*

### ☞ Derényi Imre

Csornán született 1970-ben. 2006 óta az MTA doktora. Az ELTE Biológiai Fizika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az ELTE Fizikai Intézetének oktatási igazgatóhelyettese, az MTA–ELTE „Lendület” Biofizikai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a biológiai fizika, a komplex hálózatok szerkezete, valamint evolúcióbizológiai jelenségek elméleti és numerikus vizsgálata.

Általános statisztikus fizikai leírását adta a molekuláris motorok és pumpák működésének, kidolgozta a molekuláris motorok működési elvének több technológiai alkalmazását. A komplex hálózatok területén úttörő munkát végzett a hálózati csoportok azonosításában. Elsőként értelmezte a membrán nanocsövek kialakulásának és összeolvadásának jelenségét. Részletes leírását adta a liposzómák szilárd felületek mentén történő kiszakadásának és kiterülésének. Magyarázatot adott a genetikai és környezeti robusztusság kapcsolatára és a rákos daganatok kialakulása elleni védekezés egyik fő evolúciós hajtóerejére. 60 referált cikkének összesített impaktfaktora 270, független hivatkozásainak száma 4800, H-indexe 28. Számos nemzetközi konferencián tartott előadást. 11 diplomamunkásnak és 3 doktorandusznak volt témavezetője. Elismerések: Bródy Imre-díj (ELFT, 2003.); Fizikai Díj (MTA, 2006.); Burgen-díj (Academia Europaea, 2006.). Tagságok: Az MBT elnökségi tagja, MTA Biofizikai Bizottság, NKFI Nemzetközi Bizottság, American Biophysical Society, IUPAP C6.

Ajánlók: *Ormos Pál, Patkós András, Vicsek Tamás*

### ☞ Forgács Péter

Budapesten született 1953-ban. Szűkebb szakterülete a gravitációelmélet és a kvantumtérelmélet. Az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Rézszecke- és Magfizikai Intézetének tudományos tanácsadója. 1991-ben nyerte el a fizikai tudományok doktora címet.

Kutatásainak vezérfonala a nemlineáris jelenségek vizsgálata a térelméletekben. Ma már klasszikusnak számító munkájában kidolgozta a téridő-szimmetriák elméletét nemábeli mértékelméletekben (*Comm. Math. Phys.* 72, 15, 1980, 576 hivatkozás). Munkájának érdekes alkalmazása a spontán szimmetriasértésért felelős Higgs-mezők geometriai módon történő származtatása. Nevéhez fűződik a sok-monopólus probléma megoldása (*Phys. Lett.* 99B, 232, 1981, 110 hivatkozás). Alapvető eredményeket ért el az általános relativitáselméletben fontos szerepet játszó gravitáló szolitonok, ill. a „hajás” fekete lyuk megoldások felfedezésében és tulajdonságaik vizsgálatában (*Nucl. Phys.* B383, 357 1992; *Nucl. Phys.* B442, 126, 1995; 188 ill. 124 hivatkozás). Meghatározta a nemlineárisan öncspadázott (oszcillon)

részecskeszerű állapotok tömegvesztését, s rámutatott, hogy ezek egyben a „sötét anyag” lehetséges komponensei (*Phys. Rev. D*81, 064029, 2010). Legutóbbi munkáiban excentrikus kettősök gravitációs sugárzását vizsgálta, melyek a gravitációs hullámok fontos forrásai lehetnek (*Phys. Rev. D*86, 104027, 2012). Több hazai, ill. külföldi tanítványa mára már nemzetközileg is elismert oktató, kutató. Eddig 101 tudományos dolgozata jelent meg, melyekre 3200 független hivatkozást kapott.

Ajánlók: *Keszthelyi Lajos, Lévai Péter, Pál Lénárd*

### ☞ Fülöp Zsolt

Debrecenben született 1964-ben. Fizikus, 2006 óta az MTA doktora. Az MTA Atommagkutató Intézet igazgatója. Fő kutatási területe a nukleáris asztrofizika.

Olyan atommagfizikai folyamatokat vizsgál kísérletekkel, amelyek az elemek világegyetemi keletkezésének lépéseit másolják, és az ennek során létrejövő instabil atommagokat tanulmányozza. Az Atomki nukleáris asztrofizikai kutatásainak vezéralakja, és számos fiatal kutató pályájának elindítója. Kísérleteit főként az olaszországi LUNA laboratórium gyorsítóján végzi, amely a sugárzási háttér lecsökkentése érdekében föld alatt épült meg, és a japán RIKEN-ben, ahol a gyorsítón előállított instabil magot egy másik gyorsítóban ütköztetik. Az Atomki gyorsítóit a protongazdag magok keletkezéséért felelős folyamatok úttörő vizsgálatára használja. Kiemelkedő eredményei közé sorolandó a szén-nitrogén-oxigén ciklusban lejátszódó reakciók vizsgálata, mely eredmények határt szabtak a gömbhalmazok korára. A sugárzási háttérre végzett mérései megmutatták, hogy kisebb mélységű helyszíneken is van értelme nukleáris asztrofizikai méréseknek. Német és japán szerzőtársával összefoglaló cikkben elemezte a nukleosintézis fénykvantumokkal előidézett reakcióit. Az Atomki ciklotronját használva kísérletsorozatot indított el az alfa-részecske egyéb magokkal való rugalmas ütközéseinek pontos leírása érdekében. Számos európai és világkonferencia szervezője, a fizikai ismeretek terjesztője, a 2017-es debreceni Science on Stage egyik megvalósítója, az Európai Fizikai Társulat elnökségének és az Academia Europaeának tagja.

Ajánlók: *Csikai Gyula, Kiss L. László, Lévai Péter, Lovas Rezső, Pál Lénárd, Szabó Gábor, Trócsányi Zoltán*

### ☞ Gránásy László

Budapesten született 1955-ben. Az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtest-fizikai és Optikai Intézetének tudományos tanácsadója, az MTA doktora. Szűkebb szakterülete a szilárdtest-fizika, ezen belül a kristályosodás modellezése.

Legjelentősebb tudományos eredményei: Üvegfémek termikus stabilitásának vizsgálata, a nem-izoterm átalakulás-kinetika egyes kérdéseinek tisztázása; fullerén-származékokban zajló fázisátmenetek kísérleti vizsgálata; elsőrendű fázisátmenetek elméleti problémáinak tanulmányozása, e területen kidolgozta a nukleációs folyamatok diffúzió határ-

felületi modelljét, amelyet sikerrel alkalmazott kondenzációs, kristályosodási és fázissze-  
parációs folyamatok leírására. A polikristályos megszilárdulás fázismező elméleti leírásának  
kidolgozása segítségével először vált lehetővé olyan komplex megszilárdulási mintázatok  
modellezése, mint a rendezetlen dendritké, a kristálykévéké, a szferolitoké és a fraktálsze-  
rű polikristályos aggregátumoké. Ezen munkája a *Nature Materials* folyóirat címlapjára  
került, és a *Science News* (USA) folyóirat szerkesztősége a fizika minden ágát tekintve a  
2004. év 15. legfontosabb eredményének választotta. Eredményei 9 alkalommal kerültek  
nemzetközi publikációk címlapjára. Aktívan vesz részt a magyar és nemzetközi tudomá-  
nyos közéletben, 66 alkalommal kérték fel meghívott előadás megtartására. Kiemelkedő  
gondot fordít az utánpótlás-nevelésre. 8 éven át vett részt az oktatásban a BME-n. 2000-  
ben elnyerte a Széchenyi-professzori státust. 2007 és 2009 között a Brunel University (West  
London, UK) professzora. Vezető előadója a Cambridge-i Egyetemen a *Phase Field  
Modelling of Solidification* című kurzusnak.

Ajánlók: *Biró László Péter, Domokos Péter, Faigel Gyula,  
Kamanás Katalin, Kroó Norbert, Rácz Zoltán, Vincze Imre*

### ☞ Hebling János

Zircen született 1954-ben. 2003 óta az MTA doktora. A PTE Fizikai Intézet egyetemi  
tanára, intézetigazgató, az MTA – PTE Nagy intenzitású terahertzes kutatócsoport ve-  
zetője. Szűkebb szakterülete a lézerfizika.

Kimagasló eredményeket ért el a nagyenergiájú terahertzes (THz-es) impulzusok  
előállítására és alkalmazására területén. A szegedi kutatók által bevezetett haladóhullámú  
gerjesztést a stuttgarti Max-Planck Intézetben kiterjesztette a femtoszekundumos tarto-  
mányra (Selényi Pál-díj, 1992). Megadta a spektroszkópiai eszközök működése, valamint  
az impulzusfront-dőlés és a szögdiszperzió közötti összefüggés általános, eszközfüggetlen  
leírását. Ezen eredmények alapján javasolta a döntött impulzusok alkalmazását nagyener-  
giájú THz-es impulzusok előállítására. E módszert használva 2003-tól hét nagyságrenddel  
növelte az egyciklusú THz-es impulzusok energiáját, 2003 és 2014 között ő és tanítványai  
állították elő a legnagyobb energiájú THz-es impulzusokat. Az eljárást meghonosította a  
Massachusetts Institute of Technology-n, ahol világviszonylatban elsőként végzett THz  
pumpa – THz próba méréseket (MTA Fizikai Fődíj, 2011). 2012-ben megalakította az  
MTA – PTE Nagy intenzitású terahertzes kutatócsoportot. 2014-ben inherens módon  
stabil vivő-burkoló fázissal rendelkező attoszekundumos impulzusok előállítására alkalmas  
elrendezést javasolt munkatársaival. 86 publikációja jelent meg nemzetközi folyóiratokban.  
Független hivatkozásainak száma 2600 feletti, ebből több mint 1500 az utolsó tíz évben  
publikált cikkeire. Öt beadott szabadalma közül kettő nagy kutatási infrastruktúrák je-  
lentős költségcsökkentését eredményezheti. 2014-ben első magyarországi kutatóként az  
Optical Society of America tiszteleti tagjának választották. 2015-ben Széchenyi-díjat kapott.

Ajánlók: *Bor Zsolt, Janszky József, Szabó Gábor*

### ☞ Iglói Ferenc

Szegeden született 1952-ben. 1994 óta a fizikai tudomány doktora. Az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont tudományos tanácsadója, a Szegedi Tudományegyetem Fizikai Intézete másodállású egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a statisztikus fizika.

A fázisátalakulások és kritikus jelenségek témakör nemzetközileg elismert művelője, a hazai és nemzetközi tudományos élet aktív résztvevője. A rácson definiált modellek elméleti vizsgálatától jutott el a rendezetlen kvantumrendszerek kritikus viselkedésének és dinamikájának tanulmányozásához. Egyik fontos eredményeként megmutatta (Phys. Reports 412, 2005, 277), hogy ezen rendszerek fázisátalakulását egy végtelenül rendezetlen fixpont jellemzi. Ennek révén nagy pontossággal tudta meghatározni a kritikus exponenseket. Ezt alkalmazva a rendezetlen sztochasztikus folyamatokra számos új egzakt eredményt ért el (PRL 90, 2003, 100601, Phys. Rev. E 69, 2004 066140). Egy másik kiemelkedő eredményeként nagyon hatékony szemiklasszikus módszert fejlesztett ki a zárt kvantumrendszerek nemegyensúlyi dinamikája vizsgálatában, amivel az kvázirészecskék ballisztikus mozgásával kvantitatívan is értelmezhetővé vált (PRL 85, 2000, 3233, PRL 106, 2011, 035701). Eddig 169 idegen nyelvű tudományos közleménye jelent meg, ezek közül 14 a PRL-ben. Cikkeinek összesített impaktfaktora meghaladja a 450-et, független hivatkozásainak száma több mint 2400, H-indexe 25. A Wigner FK-ban és a Szegedi Tudományegyetemen működő csoportjában vezetésével eddig nyolc sikeresen megvédett PhD-disszertáció készült el. Két ciklusban az MTA Statisztikus Fizikai Bizottság elnöke volt, jelenleg az OTKA Fizika zsűri elnöke, az EPL (Europhysics Letters) társszerkesztője.

Ajánlók: *Kamanás Katalin, Kroó Norbert, Sólyom Jenő*

### ☞ Katz Sándor

Bonyhádön született 1975-ben. 2008 óta az MTA doktora. Az MTA–ELTE Ráctérelmélet Lendület csoport vezetője, az ELTE Elméleti Fizika Tanszék vezetője, a Fizikai Intézet általános igazgatóhelyettese. Az elméleti részecskefizika nemzetközi hírnevű professzora. Szűkebb szakterülete a kvantumtérelméleti megoldási módszerek és a ráctérelméleti szimulációk kutatása.

Máig legpontosabb tárgyalását adta a korai Univerzumban lezajlott kvark-hadron átmenetnek a ráctérelmélet módszerével (2006). Többéves éles tudományos vitában bebizonyította, hogy eredményei adják meg az átalakulás helyes fizikai jellemzését. Ez minden idők egyik leghivatkozottabb ráctérelméleti eredménye. A többparaméteres átsúlyozás módszerével (Fodor–Katz, 2001) meghatározta a hőmérséklet-barionsűrűség síkon a fázisdiagram kritikus pontját, amely eredmény új lendületet adott a nem-nulla barionsűrűségű kvarkanyag kutatásának. Új algoritmusokat fejlesztett a hadronspektrumot nagy pontossággal meghatározó rácsszimulációkhoz (2008). A kísérleti spektrummal talált egyezés a nem-perturbatív tartományban bizonyítja, hogy a QCD az erős kölcsönhatások helyes elmélete. 2008-tól végzett hétéves algoritmusfejlesztése révén csoportja a korábbinál három nagyságrenddel pontosabb spektrummérést végzett. A „magfizikai elmélet forduló-

pontját ígérő” (F. Wilczek) eljárásával elsőként számították ki az alapelvekből indulva a proton- és a neutrontömeg különbségét (2015). Társalkotója a gigabit kommunikációjú, PC-kből épült (2001), majd a grafikus kártya alapú (2006) processzor-klaszternek. Mindkét innováció világszerte volt az elméleti fizikában. Az ERC Starting Grant, majd az MTA Lendület pályázat elnyerésével létrejött csoportja megszilárdította a számítógépes térelméleti irányzatot hazánkban. Végzett doktoranduszai között Helmholtz-professzor és Noether-ösztöndíjas van.

Ajánlók: *Nagy Károly, Patkós András, Rácz Zoltán, Trócsányi Zoltán*

### ☞ Pécz Béla

Cellömölkön született 1961-ben. 2005 óta az MTA doktora. Az MTA Energiatudományi Kutatóközpont osztályvezetője. Szűkebb szakterülete a transzmissziós elektronmikroszkópia és a félvezetők tudománya.

Pécz Béla jelenlegi kutatási területe a GaN (III-V nitridek), a gyémánt vékonyrétegek és a grafén, illetve ezek kombinációja. Nemzetközileg is elismert, jelentős eredményeket ért el a nagyteljesítményű eszközökön kialakított kiváló hővezető képességű rétegek megvalósításával. Korábban a SiC növesztésével (mikrogravitációban is) és kontaktusaival foglalkozott. Jelentősen sikerült hozzájárulnia az európai kék lézertióda élettartamának növeléséhez és általában a GaN-rétegekben létrejövő kristályhibák számának csökkentéséhez. Mély anyagtudományi tudása révén kiemelkedik a nemzetközi elektronmikroszkópos közösségből. Nemcsak használta a transzmissziós elektronmikroszkópiát a fenti eredmények eléréséhez, de megteremtette feltételeit is. Jelentősen hozzájárult a hazai mikroszkópos társadalom megszervezéséhez. Több mint 200 közleményére kapott független hivatkozásainak száma meghaladja az 1500-at, Hirsch-indexe: 23. Számos hazai (OTKA) projektet nyert el, és kiemelkedően sikeres a nemzetközi nagy projektek (EU5, EU6, FP7, DARPA) elnyerésében és vezetésében. Rendszeresen bírál cikkeket több rangos nemzetközi folyóirat számára. Nemzetközi konferenciákon rendszeresen tart meghívott és szóbeli előadásokat, elnöke/társelnöke volt több nemzetközi konferenciának.

Ajánlók: *Biró László Péter, Faigel Gyula, Vincze Imre*

### ☞ Simon Ferenc

Budapesten született 1974-ben. Az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete: szilárdtest-fizika, kondenzált anyagok fizikája, spektroszkópiai módszerek.

Simon Ferenc kutatási területe az erősen korrelált elektronszerkezetű anyagok kísérleti vizsgálata. Jelentős eredményeket ért el a szénalapú nanoszerkezetek korrelált fázisainak kísérleti vizsgálatában mágneses rezonancia és rezgési spektroszkópia alkalmazásával. A spintronikai kutatások területén áttörő eredményeket ért el a spin-relaxáció és spin-dekoherencia jelenségek megértésében. Kutatásaira jellemző, hogy aktívan keresi az elméleti kollégákkal való együttműködési lehetőséget, a kísérleti eredmények elméleti magyaráza-

tát, valamint az alap kutatási eredmények hasznosításának lehetőségeit. Komoly feladatokat vállal a tudományos utánpótlás nevelésében: 22 szak- és diplomadolgozat témavezetője volt, jelenleg 3 PhD-diák témavezetője. Több mint 120 cikket és 6 könyvfejezetet publikált, ebből 58-nak első, egyetlen vagy szenior szerzője. Független hivatkozásainak száma meghaladja az 1200-at, Hirsch-indexe 22. Legfontosabb közleményei 9 *Physical Review Letters* és 2 *Scientific Reports*, melyek mindegyikének első vagy szenior szerzője. Tudományos teljesítményének elismertségét az uniós ERC Starting Grant (1,23 millió €) és az MTA Lendület (200 millió Ft) pályázatok, valamint az MTA Talentum és Fizikai díjainak elnyerése mutatja. Aktív a szakmai közéletben is: a BME Fizikai Intézetének igazgatóhelyettese, az ELFT Szilárdtest-fizikai szakcsoportjának titkára. Rendszeres bíráló egyegek mellett az American Physical Society és a Nature Publishing Group folyóiratainál.

Ajánlók: *Jánossy András, Mihály György, Zawadowski Alfréd*

### ☞ **Zaránd Gergely Attila**

Budapesten született 1969-ben. 2006-ban nyerte el az MTA doktora címet. 2007 óta egyetemi tanár a BME Fizikai Intézetében, melynek 2012 és 2015 között igazgatóhelyettese, majd 2015 júliusa óta igazgatója. Vezetésével működik a BME TTK első „Lendület” kutatócsoportja. Szakterülete az elméleti szilárdtest-fizika.

Jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó kutatásaiban kvantumtérelméleti és statisztikus fizikai módszereket alkalmaz, illetve fejleszt szilárdtest-fizikai rendszerekre, erősen kölcsönható, nem egyensúlyi mezoszkopikus rendszerekre, rendezetlen mágnesekre és ultrahideg atomi rendszerekre. A mezoszkopikus rendszerek területén a nevéhez fűződik a később kísérletileg is megfigyelt, ún.  $SU(4)$  Kondo állapot jóslata, a mágneses szennyezőkön való rugalmatlan szórás pontos elméleti leírása, a geometriai spinrelaxáció mechanizmusának gondolata. A rendezetlen mágneses rendszerek területén eredményei közül kiemelkedik a spinűvegek alapmodelljében, a Sherrington–Kirkpatrick-modellben az önszervező kritikusság felfedezése és a hiszteretikus optimalizálási eljárás gondolata. A mezoszkopikus kvantumkritikus rendszerekre vonatkozó munkái a *Nature* és *Nature Physics* folyóiratokban jelentek meg. A hideg atomi rendszerekbeli trionképződésről és szín szupravezetésről szóló munkáját a Nobel-díjas Frank Wilczek méltatta a *Nature Physics* hasábjain. Kutatási eredményeit tekintélyes hazai és nemzetközi díjakkal ismerték el. Nagy figyelmet fordít a tudományos utánpótlásra. A BME fizikusképzésén belül rendszeres előadója a mechanika, statisztikus fizika és soktest-probléma tantárgyaknak; emellett négy új kurzust indított és oktat rendszeresen. Intézetigazgató-helyettesi munkájához köthető a BME fizika BSc programjának megújítása. A BME Fizikai Intézetében fiatal kutatókból álló, aktív elméleti fizikai műhelyt hozott létre; vezetésével eddig öten szereztek PhD-fokozatot.

Ajánlók: *Domokos Péter, Jánossy András, Janszky József, Kertész János, Mihály György, Sólyom Jenő, Zawadowski Alfréd*

## Külső tagságra ajánlja

### ☞ Gombosi Tamás

Budapesten született 1947-ben. 1983 óta a fizikai tudomány doktora. 1985-től a University of Michigan munkatársa. Jelenleg 2014-től a Konstantin I. Gringauz Distinguished University Professor of Space Science, valamint 2007-től a Rollin M. Gerstaecker Professor of Engineering. 2002-től a Center for Space Environment Modeling igazgatója, 2003-tól 2011-ig a Department of Atmospheric, Oceanic and Space Sciences tanszékvezetője. Szakterülete az űrfizika, speciálisan a bolygóközi tér plazmafizikája.

Kimutatta, hogy a napszél elektronjainak és a Vénusz légkörének kölcsönhatása tartja fent a bolygó éjszakai ionoszféráját. Azonosította az üstökösök plazmakörnyezetét meghatározó iongyorsítási folyamatot. Az üstökösök felszíni szerkezetére kidolgozott „porlékony szivacs” és a magra javasolt „jéggel ragasztott” modelljeit a műholdas és optikai mérések igazolták. Bizonyította a sarki ionáram H+ komponensének és a napciklusnak a kapcsolatát. 3D MHD keretrendszert alkotott az űridőjárás szimulációjára. Vezető szerepet játszott a Cassini/Huygens- és Rosetta-űrmissziókban. Két tankönyv és több mint 338 szakpublikáció szerzője. 8500 feletti WoS-hivatkozása van. Együttműködése a magyar űrfizikusokkal folyamatos. 1985 után közel 40 közös cikket közöltek.

Ajánlók: *Mészáros Péter, Nagy F. András, Patkós András, Szalay A. Sándor*

### ☞ Juhász Tibor

Dorogon született 1958-ban. A University of California Irvine professzora. Kiemelkedő eredményeket ért el a femtoszekundumos lézertechnika fejlesztése és globális alkalmazása területén.

1997-ben egyik alapítója volt az Intralase Inc.-nek, amely a látásélesség tökéletesítésére szolgáló lézereket fejlesztette ki. Ezekkel a lézerekkel évente közel egymillió műtétet hajtanak végre a világ mintegy 60 országában. 2008-ban egyik alapítója volt a szűrkehályogműtétekhez lézereket fejlesztő LenSx Inc.-nek. Ez a műtéti technika még csak a globális elterjedés felfutó szakaszában van, de segítségével már több mint egymillió műtétet hajtottak végre. Szoros kapcsolatban van a magyar tudományossággal. Az Intralase eljárás első ötszáz, a LenSx eljárás első ezer műtétét a világon először Budapesten végezte Dr. Ratkay Imola, illetve Nagy Zoltán professzor. Az Intralase, illetve a LenSx Inc. kutatás-fejlesztési részlegében magyar kutatóknak meghatározó szerepük volt és van.

Ajánlók: *Bor Zsolt, Gyulai József, Nagy Károly, Szabó Gábor*

☞ **Porkoláb Miklós**

Budapesten született 1939-ben. PhD-jét 1967-ben szerezte meg a Stanford University-n. 1977-ben professzori címet kapott az MIT-n (Boston). 1995-től 2014-ig az MIT Plasma Science and Fusion Center igazgatója volt, 2015. január 1-től professzorként oktat és kutat az MIT-n. Szűkebb szakterülete a plazmafizika és a magfúzió.

A plazmafizika, a magfúzió és a fúziós energia kutatási és fejlesztési területeinek nemzetközi híru művelője, a magyar fúziós kutatások mentora. Az MIT professzorként PhD-diákok tucatjait vezette be fúziós kutatásaiba, amely magába foglalja a mágnesesen összetartott plazmák mellett a lézeres plazmákban lezajló fúzió tanulmányozását, valamint speciális plazmadiagnosztikai módszerek kifejlesztését. 2007-ben a Magyar Nukleáris Társaság Simonyi-émlékplakettel ismerte el kimagasló eredményeit és a hazai fúziós kutatással fenntartott kiemelkedő színvonalú kapcsolatát. Jelenleg is meghatározó a hozzájárulása az EURATOM konzorcium magyar kutatóinak tevékenységéhez, különösen a plazmadiagnosztika módszereinek továbbfejlesztése területén.

Ajánlók: *Keszthelyi Lajos, Lévai Péter, Pál Lénárd*

## Tiszteleti tagságra ajánlja

☞ **Marlan O. Scully**

Casperben (Wyoming, USA) született 1939-ben. A Texas A&M University intézetigazgató professzora. Szakterülete: kvantumoptika, lézerfizika.

Az elméleti kvantumoptika és lézerfizika egyik legkiemelkedőbb alakja. Úttörő munkássága a lézerek kvantumelmélete, az inverzió nélküli lézerműködés, az ultralassú fényterjedés, a kvantumkoherencia, a szabadelektron-lézerek, továbbá a kvantum-hőgépek területére összpontosul. *Lézerfizika* könyve világsiker. Az általa kezdeményezett és már több mint 30 éve évenként megrendezett A Kvantumelektronika Fizikája című konferencia egyre látogatottabb. Iskolateremtő képessége kiemelkedő. A világon szinte mindenütt sikeresen dolgoznak korábbi tanítványai. A magyar fizikával már több mint 30 éve ápol kapcsolatokat, a World Science Fórum egyik plenáris előadója. Nagyszámú hazai (USA) és nemzetközi kitüntetés birtokosa.

Ajánlók: *Faigel Gyula, Kroó Norbert, Sólyom Jenő*



## *Az osztályok jegyzéke*

Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya .....	7
Filozófiai és Történettudományok Osztálya .....	14
Matematikai Tudományok Osztálya .....	23
Agrártudományok Osztálya .....	33
Orvosi Tudományok Osztálya .....	43
Műszaki Tudományok Osztálya .....	50
Kémiai Tudományok Osztálya .....	62
Biológiai Tudományok Osztálya .....	73
Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya .....	86
Földtudományok Osztálya .....	93
Fizikai Tudományok Osztálya .....	101

## *A jelöltek névsora*

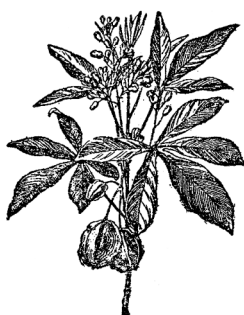
Acsády László .....	74	Ferkai András .....	52
Adriányi Gábor .....	19	Fertő Imre .....	87
Albert Réka .....	84	Fodor Pál .....	17
Ángyán János .....	71	Fonagy Péter .....	20
Bacsó Béla .....	16	Forgács Péter .....	103
Bagdy György .....	44	Frankcke, Wittko .....	42
Bagi Katalin .....	51	Frank András .....	24
Báldi András .....	75	Friedler Ferenc .....	52
Balla György .....	43	Fülöp Zsolt .....	104
Bárány Imre .....	23	Gáspár Péter .....	53
Bársony István .....	50	Gelencsér András .....	94
Barta Zoltán .....	75	Gombosi Tamás .....	109
Benkő Elek .....	17	Gósy Mária .....	8
Bitay Enikő .....	60	Gránásy László .....	104
Boros Endre .....	29	Gyáni Gábor .....	14
Borsos Balázs .....	7	Győri Ervin .....	25
Buzás Edit Irén .....	76	Haas János .....	95
Chikán Attila .....	86	Hably Lilla .....	95
Cloetingh, Sierd .....	100	Hajnoczky György .....	48
Csabai István .....	102	Halmi Péter .....	87
Császár Attila .....	63	Hangos Katalin .....	54
Cseh Sándor .....	34	Hanzó Lajos .....	61
Csépe Valéria .....	14	Haracska Lajos .....	76
Csiba László .....	45	Harangi Szabolcs .....	96
Daim, Falko .....	21	Harrach Balázs .....	35
Dávidházi Péter .....	6	Harsányi Gábor .....	54
Demény Attila .....	93	Hebling János .....	105
Dér András .....	102	Hernádi Klára .....	64
Derényi Imre .....	103	Hohmann Judit .....	64
Dobos István .....	8	Hudecz Ferenc .....	62
Dunai László .....	51	Hunyady László .....	43
Erdős László .....	30	Iglói Ferenc .....	106
Faragó Sándor .....	35	Imre Sándor .....	55
Felinger Attila .....	63	Inzelt György .....	65

---

Izsvák Zsuzsanna .....	77	Mészáros András .....	20
Jármai Károly.....	55	Mézes Miklós.....	33
Juhász Tibor.....	109	Mezey Barna .....	89
Kalai, Gil .....	31	Michéli Erika, Csákiné .....	37
Kamarás Katalin .....	101	Miklósi Ádám .....	78
Kanjuh, Vladimir I. ....	49	Mojzsis, Stephen J. ....	99
Kaptay György .....	56	Monostori László .....	50
Karger-Kocsis József .....	66	Mucina, Ladislav .....	85
Károlyi György Zoltán .....	57	Nagy András .....	84
Kassay Gábor .....	30	Nagy Endre .....	89
Katz Sándor .....	106	Nagy Ferenc .....	73
Kecskeméti Gábor .....	9	Nagy, Gregory .....	13
Keglevich György .....	66	Neményi Miklós .....	33
Kelemen János .....	15	Némethi András .....	26
Kellermayer Miklós .....	78	Nyulászi László .....	69
Kemény Lajos .....	45	Ozsváth Péter .....	31
Kenesei István .....	9	Pach János .....	26
Keserű György Miklós .....	67	Padisák Judit .....	79
Kiss György .....	88	Páles Zsolt .....	27
Kiss Levente .....	36	Palkovics László .....	38
Kiss Tamás .....	68	Pauk János .....	38
Kocsis Károly .....	93	Pécz Béla .....	107
Kollár István .....	57	Péli Gábor .....	92
Kollár László .....	68	Perczel András .....	62
Komjáth Péter .....	23	Pethő Attila .....	24
Komoly Sámuel .....	46	Podani János .....	74
Komornik Vilmos .....	31	Poór Gyula .....	46
Kondorosi Éva .....	73	Popp József .....	39
Kontra Miklós .....	10	Porkoláb Miklós .....	110
Kovács Zoltán .....	96	Pósfai Mihály .....	94
Koźmiński, Maciej .....	22	Radnóti Sándor .....	19
Köllő János .....	88	Rajkai Kálmán László .....	39
Kövér György.....	18	Rózsa Lajos .....	79
Lévai Péter .....	101	Rudas Tamás .....	90
Logrieco, Antonio F. ....	41	S. Varga Pál .....	6
M. Tóth Tivadar.....	97	Salvi, Giampaolo .....	10
Magyar Imre .....	97	Schaff Zsuzsa .....	43
Marton L. Csaba .....	36	Scully, Marlan O. ....	110

---

Seri István .....	48	Telcs András .....	91
Sikos Tomay Tamás .....	91	Tietze, Lutz F. ....	72
Simon Ferenc .....	107	Tímár József .....	47
Simon István .....	80	Tolcsvai Nagy Gábor .....	7
Sipos Gábor .....	21	Tompa Péter .....	81
Soltész Iván .....	85	Tóth Bálint .....	29
Solymosi László .....	15	Tóth Gábor .....	71
Stipsicz András .....	27	Tóth István .....	72
Szajbély Mihály .....	11	Tóth József .....	100
Szalay Péter .....	69	Tóth Magdolna .....	41
ifj. Szántay Csaba .....	70	Tóth Miklós .....	34
Szendrő Zsolt .....	40	Vajda István .....	59
Szirányi Tamás .....	58	Vajk István .....	60
Szirmay-Kalos László .....	59	van den Hof, Paul .....	61
Szovák Kornél .....	11	Váradi András .....	82
Szöllősi János .....	81	Vértessy G. Beáta .....	82
Szűcs András .....	24	Virág László .....	83
Szűcs Péter .....	98	Völgyesi Lajos .....	99
Tallián Tibor .....	12	Vörös Imre .....	86
Tardos Gábor .....	28	Zaránd Gergely Attila .....	108
Taruskin, Richard .....	13	Zsoldos Attila .....	16





# Ajánlás a szerzőknek

1. A *Magyar Tudomány* elsősorban a tudományterületek közötti kommunikációt szeretné elősegíteni, ezért főleg olyan dolgozatokat közöl, amelyek a tudomány egészét érintik, vagy érthetően mutatják be az egyes tudományterületeket. Lapunk nem szakfolyóirat, ezért a szerzőktől közérthető, egy-egy tudományterület szaknyelvét mellőző cikkeket várunk.

2. A terjedelem ne haladja meg a 30 000 leütést (szóközökkel együtt), ha a tanulmány ábrákat, táblázatokat is tartalmaz, kérjük, arányosan csökkentse a szöveg mennyiségét. Beszámoló, recenziók terjedelme ne haladja meg a 7–8000 leütést. A kéziratot.doc vagy .rtf formátumban, e-mailen vagy CD-n kérjük a szerkesztőségbe beküldeni.

3. Másodközlésre csak indokolt esetben, előzetes egyeztetés után fogadunk el dolgozatokat.

4. Kérünk a cikkhez 4–6 magyar kulcsszót és az írás angol címét, valamint a szerző nevét, tudományos fokozatát, munkahelye pontos nevét, s ha közölni kívánja, e-mail címét. Külön kérjük azt a levelezési és e-mail címet, telefonszámot, ahol a szerkesztők a szerzőt általában elérhetik.

5. Kérjük, hogy a cikkben mindig jelöljék az idézetek forrásait.

6. Idegen nyelvű idézetek esetében kérjük azok lábjegyzetben vagy zárójelben való fordítását is.

7. Kérjük, az irodalomjegyzékben adják meg az idézett cikkek DOI (Digital Object Identifier) kódját, s ha a cikkhez, könyvhöz ismernek szabad, ingyenes elérést, akkor azt is.

8. A szövegben emlegetett, hivatkozott személyek vagy intézmények teljes nevét kérjük kiírni azok első előfordulásakor.

9. Kérjük, az idegen nyelvű ábrák szövegét fordítsák le, vagy mellékeljenek egy szólistát.

10. Ha a szerző nem saját illusztrációit használja, akkor fel kell tüntetni azok forrását. A szerző dolga, hogy kiderítse a copyright tulajdonosát, és amennyiben nem szabad felhasználású, engedélyt szerezzen a közléshez.

11. Szövegközi kiemelésként *dőlt*, vagy *félkövér* formázást alkalmazunk; ritkítást, VER-

ZÁLT, KISKAPITÁLIST és aláhúzást nem. A jegyzeteket lábjegyzetként kérjük megadni.

12. Az ábrák érkezhetnek papíron, lemezen vagy e-mail útján, bármilyen vektoros vagy pixeles formátumban; utóbbi esetben jól olvasható, finom felbontásban és min. 10×10 cm-s tényleges méretben. Kérjük, hogy ne a Word-dokumentumba ágyazzottan, hanem külön küldjék őket. Készítésüknél vegyék figyelembe, hogy lapunk **nem** színes, és a tükörméret 125 mm. A szövegben tüntessék fel az ábrák kívánatos helyét.

13. A hivatkozásokat mindig a közlemény végén közöljük, a lábjegyzetekben legfeljebb utalások lehetnek az irodalomjegyzékre. Irodalmi hivatkozások a szövegben: (szerző, megjelenés éve) pl. (Balogh, 1957). Ha azonos szerző(k)től ugyanazon évben több tanulmányra hivatkoznak, akkor a közleményeket az évszám után írt a, b, c jelekkel kérjük megkülönböztetni mind a szövegben, mind az irodalomjegyzékben. Kérjük: csak olyan és annyi hivatkozást írjanak, amilyen és amennyi elősegíti a megértést. Számuk ne haladja meg a 10–15-öt.

14. Az irodalomjegyzéket ábécé-sorrendben kérjük. A tételek formája a következő legyen:

- Folyóiratcikkek: Feuer, Michael J. – Towne, L. – Shavel, R. J. et al. (2002): *Scientific Culture. The Educational Researcher*. 31, 8, 4–14.

- Könyvek: Rokkan, Stein – Urwin, D. W. – Smith, J. (eds.) (1982): *The Politics Identity*. Sage, London

- Tanulmánygyűjtemények: Halász Gábor – Kovács Katalin (2002): *Az OECD tevékenysége az oktatás területén*. In: Bábosik István – Kárpáthi Andrea (szerk.): *Összehasonlító pedagógia*. Books in Print, Budapest

15. Ha internetes írásra hivatkozik a szerző, ennek formája a szövegben (URL1), (URL2) stb., az irodalomjegyzékben URL1: Magyar Nemzeti Bibliográfia <http://mnb.oszk.hu/>

16. A Magyar Tudomány kefelevonatokat nem küld, de elfogadás előtt minden szerzőnek elküldi egyeztetésre közleménye szerkesztett példányát.